

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(1991–2023)

ІЛЮСТРОВАНА ХРЕСТОМАТІЯ

**ІСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
(1991–2023)**

ІЛЮСТРОВАНА ХРЕСТОМАТІЯ

Частина III

За загал. ред. проф. *Ю. С. Сабадаш*

Київ
Видавництво Ліра-К
2024

УДК 94=161.2:008(076)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 8 від 26 грудня 2023 р.)*

Рецензенти:

Герчанівська Поліна Евальдівна – доктор культурології, професор, завідувач кафедри філософії та культурології Київського інституту технології та дизайну;

Петрова Ірина Владиславівна – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля Київського національного університету культури і мистецтв.

Історія української культури (1991–2023): ілюстрована хрестоматія для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання закладів вищої освіти України. У 3-х ч. / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч. III. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. 320 с.

ISBN 978-617-520-859-5

Видання підготовлено відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України.

До хрестоматії залучені фрагменти документальних, наративних джерел, наукових публікацій та літературних творів вітчизняних авторів, багатий ілюстративний матеріал, що відображає генезу та особливості розвитку української культури кінця ХХ – початку ХХІ ст. Особливу увагу укладачів хрестоматії приділено ролі і місцю національної культури під час російської повномасштабної агресії проти України.

Хрестоматія розрахована на студентів усіх спеціальностей закладів вищої освіти України та усіх, хто цікавиться історією української культури.

УДК 94=161.2:008(076)

ISBN 978-617-520-859-5

© Маріупольський державний університет, 2024

© Видавництво Ліра-К, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. КРОКУЮЧИ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ – УКРАЇНА У 1990 – 1996	6
РОЗДІЛ 2. КУЛЬТУРНИЙ ПОСТУП НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ І ПРОБЛЕМИ	27
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ	110
РОЗДІЛ 4. УСОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ У ПОШТОВИХ МАРКАХ	226
РОЗДІЛ 5. СИМВОЛИ ВІЙНИ КРІЗЬ ПОВСЯКДЕННЯ	299
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	309
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	311

ПЕРЕДМОВА

Відроджена українська культура в усій повноті й різномірності її компонентів, збагачена здобутками світової культури і світового життя, має стати основою дальшого державницького й економічного прогресу України.

Війна, яку російська федерація розпочала ще у 2014 році, набула жахливого розмаху 24-го лютого 2022 року. Цілі війни агресор формулює як «демілітаризація та денацифікація України» та «остаточне вирішення українського питання». За цими евфемізмами – очевидна істина: агресор заперечує право українців на самовизначення, на власну ідентичність, мову та культуру.

Разом з тим, культура ніколи не може бути осторонь війни. Ніколи не буває так, що в країні де йде війна, а культура знаходиться поза війною. Українська культура зобов'язана воювати на боці своєї держави, відстоюючи національні інтереси. В культурі війни неможливо залишитися осторонь. Або ти на боці імперської культури – і тоді ти проти України, яка веде антиколоніальну війну. Або ти на боці постколоніальної культури – і тоді ти твориш нову постколоніальну Україну.

Саме тому органи державного управління галузю культури, митецькі об'єднання, видавництва, телеканали, наукові установи, учбові заклади – все те, чим опікується держава, мають бути зосереджені на просуванні постколоніальної національної ідентичності, зокрема нової моделі розвитку вітчизняної культури.

Така культурна політика української держави має повну легітимність в очах її громади. Політика держави під час війни це по суті політика української громади.

Сьогодні українська культура – на передовій жорстокої війни. Український народ воює саме за національну культуру та національну ідентичність. Без них територія держави – це лише квадратні кілометри. Прицільні удари по об'єктах нашої культурної спадщини є безперечним доказом того, що росія цілить прямо в самотність українців. А перше, що роблять окупанти на захоплених українських територіях, – демонтують національну пам'ять, знищують культурну спадщину, мову, церкву.

Українська культура – це фундамент нашої національної ідентичності. Ось чому вона не менше, а подекуди й більше, ніж інші сфери, потребує фокусу уваги та підтримки у сьогоденні на найвищому державному і політичному рівні. Наразі витрати на культуру не здаються нагальними. Зараз головне – наша армія, якою ми всі безмежно пишаємось та в яку віримо.

В умовах воєнного стану та російської агресії важливо створити таку модель вітчизняної культури, яка б у стратегічній перспективі всебічно підтримала українську державність, цілісність країни, національний духовний поступ.

Цією, III Частиною, ми завершуємо серію ілюстрованих хрестоматій з Історії української культури:

1. **Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття):** ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч.І. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020.

2. **Історія української культури (XX століття):** ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч.ІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022.

3. **Історія української культури. Українська культура (1991–2023):** ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах. / За загал. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч.ІІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023.

Сподіваємося, що ці видання стануть у нагоді усім хто цікавиться українською культурою.

Подяка рецензентам за професійну та неупереджену роботу.

*З повагою,
професорка Юлія Сабадаш та авторський колектив
19 грудня 2023 року.*

Розділ I.

КРОКУЮЧИ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ. УКРАЇНА У 1990 – 1996 рр.

16 липня 1990 р.

прийняття Декларації про державний суверенітет України

24 серпня 1991 р.

Ухвалення Акту проголошення незалежності України

1 грудня 1991 р.

Проведення Всеукраїнського референдуму
щодо проголошення незалежності України

28 червня 1996 р.

прийняття Конституції України

2–16 вересня 1996 р.

введення національної валюти України гривні
та її сотої частки – копійки

Декларацію прийнято **16 липня 1990 р.** Верховною Радою,
на той час, радянської України.

Засідання Верховної ради відбувалось у Сесійній залі Верховної Ради Української РСР о 10 годині ранку. Воно проходило під головуванням першого заступника Голови Верховної Ради Української РСР депутата Плюща Івана Степановича. Голосування відбулось поіменно, в ньому взяло участь майже вісімдесят відсотків депутатського складу. Результати голосування: «за» – 355, «проти» – 4, «утримався» – 1.

Текст документу було опубліковано 16.07.1990 у Відомостях Верховної Ради України. Набула чинності з моменту публікації.

Декларація проголосила суверенітет України. Суверенітет передбачає верховенство, самостійність, повноту й неподільність влади в межах території України, незалежність держави в зовнішніх відносинах.

Декларація визнавала самостійність республіки у розв'язанні питань науки, освіти, культурного і духовного розвитку українсько нації.

Акт проголошення незалежності України

ЗАСІДАННЯ ШІСТДЕСЯТ СЬОМЕ

Сесійний зал Верховної Ради Української РСР. 16 липня 1990 року.

10 година ранку.

Головує Перший заступник Голови Верховної Ради Української РСР депутат Плющ І.С.

Головуючий. Доброго ранку, шановні товариші депутати, телеглядачі і виборці! Запрошуємо вас до уваги, депутатів просимо реєструватися. Як ми домовилися з вами, розпочинаючи новий тиждень, для того, щоб зміцнити дисципліну в залі, Президія у своїй більшості дійшла думки, щоб провести поіменно реєстрацію. Проводимо її в такий спосіб, як проводили раніше. Тобто, всі, хто є в залі, натискають кнопку «за». Натискувати потрібно тоді, коли колонка часу на табло розпочинає свій біг.

Готові? Прошу підготувати технічні засоби до поіменної реєстрації. Прошу голосувати.

За - 376, проти - 1, не голосували - 7. Переголосувати ще раз не будемо. Ми проводили для цього досить навчання, будьте уважні. Кворум є.

Шановні товариші депутати, до уваги! Дозвольте ранкове засідання Верховної Ради Української РСР оголосити відкритим. Продовжуємо обговорювати питання про державний суверенітет України. Ми сьогодні в Президії обмінювались думками щодо остаточної редакції Декларації про державний суверенітет України. У всіх депутатів є текст остаточної її редакції?

У нас було декілька письмових звернень від груп депутатів і депутатських груп. Ми їх уважно розглянули в Президії. Були різні думки, але одностайним голосуванням дійшли висновку, що обговорення приведено достатньо, надалі в ньому немає потреби. Тому Президія, підкреслюю, при одностайній згоді вирішила запропонувати сесії Верховної Ради Української РСР Декларацію про державний суверенітет України. З вашого дозволу вона ставиться на голосування.

Прошу технічні засоби підготувати до поіменного голосування.

«За» - 355, «Проти» - 4, «Утримався» - 1 (Оплески).

Стенограма пленарного засідання Верховної Ради УРСР від 16 липня 1990 року. За матеріалами офіційного веб-сайту Верховної Ради України. Сторінки 1-3. БЮЛЕТЕНЯ N 67 (засідання першої сесії (15.05.1990 – 03.08.1990) першого скликання від 16 липня 1990 р.).

Мітинг біля Верховної Ради у день прийняття Декларації про Державний суверенітет України, 16 липня 1990 р. Фото: Укрінформ. Джерело: Новинарня.

Іван Плющ та Степан Хмара біля Верховної Ради у день прийняття Декларації про Державний суверенітет України, 16 липня 1990 р. Фото: Голос України. Джерело: Новинарня.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

м.Київ - 1990 р.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

Д Е К Л А Р А Ц І Я

про державний суверенітет України

Верховна Рада Української РСР,

виражаючи волю народу України,
прагнучи створити демократичне суспільство,
виходячи з потреб всебічного забезпечення прав і свобод людини,
шануючи національні права всіх народів,
дбаючи про повноцінний політичний, економічний, соціальний і духовний розвиток народу України,
визнаючи необхідність побудови правової держави,
маючи на меті утвердити суверенітет і самоврядування народу України,

П Р О Г О Л О Ш У Є

державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

I. САМОВИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Українська РСР як суверенна національна держава розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення українською нацією свого невід'ємного права на самовизначення.

Українська РСР здійснює захист і охорону національної державності українського народу.

Будь-які насильницькі дії проти національної державності України з боку політичних партій, громадських організацій, інших угруповань чи окремих осіб переслідуються за законом.

II. НАРОДОВЛАДЦЯ

Громадяни Республіки всіх національностей становлять народ України.

Народ України є єдиним джерелом державної влади в Республіці.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

2

Повноваддя народу України реалізується на основі Конституції Республіки як безпосередньо, так і через народних депутатів, обраних до Верховної і місцевих Рад Української РСР.

Від імені всього народу може виступати виключно Верховна Рада Української РСР. Жодна політична партія, громадська організація, інше угруповання чи окрема особа не можуть виступати від імені всього народу України.

III. ДЕРЖАВНА ВЛАДА

Українська РСР самостійна у вирішенні будь-яких питань свого державного життя.

Українська РСР забезпечує верховенство Конституції та законів Республіки на своїй території.

Державна влада в Республіці здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу та судову.

Найвищий нагляд за точним і однаковим виконанням законів здійснюється Генеральним прокурором Української РСР, який призначається Верховною Радою Української РСР, відповідальний перед нею і тільки їй підзвітний.

IV. ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Українська РСР має своє громадянство і гарантує кожному громадянину право на збереження громадянства СРСР.

Підстави набуття і втрати громадянства Української РСР визначаються Законом Української РСР про громадянство.

Всім громадянам Української РСР гарантуються права і свободи, які передбачені Конституцією Української РСР і нормами міжнародного права, визнаними Українською РСР.

Українська РСР забезпечує рівність перед законом усіх громадян Республіки незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної приналежності, статі, освіти, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, роду і характеру занять, місця проживання та інших обставин.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

3

Українська РСР регулює міграційні процеси.

Українська РСР виявляє турботу і вживає заходів щодо охорони і захисту інтересів громадян Української РСР, які перебувають за межами Республіки.

У. ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВЕРХОВЕНСТВО

Українська РСР здійснює верховенство на всій своїй території.

Територія Української РСР в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

Українська РСР самостійно визначає адміністративно-територіальний устрій Республіки та порядок утворення національно-адміністративних одиниць.

УІ. ЕКОНОМІЧНА САМОСТІЙНІСТЬ

Українська РСР самостійно визначає свій економічний статус і закріплює його в законах.

Народ України має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України.

Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території Української РСР, природні ресурси її континентального шельфу та виключної /морської/ економічної зони, весь економічний і науково-технічний потенціал, що створений на території України, є власністю її народу, матеріальною основою суверенітету Республіки і використовуються з метою забезпечення матеріальних і духовних потреб її громадян.

Українська РСР має право на свою частку в загальносоюзному багатстві, зокрема в загальносоюзних алмазному та валютному фондах і золотому запасі, яка створена завдяки зусиллям народу Республіки.

Вирішення питань загальносоюзної власності /спільної власності всіх республік/ здійснюється на договірній основі між республіками – суб'єктами цієї власності.

Підприємства, установи, організації та об'єкти інших держав і їхніх громадян, міжнародних організацій можуть розміщуватись

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

на території Української РСР та використовувати природні ресурси України згідно з законами Української РСР.

Українська РСР самостійно створює банкову /включаючи зовнішньоекономічний банк/, цінову, фінансову, митну, податкову системи, формує державний бюджет, а при необхідності впроваджує свою грошову одиницю.

Вищою кредитною установою Української РСР є національний Банк України, підзвітний Верховній Раді Української РСР.

Підприємства, установи, організації та виробничі одиниці, розташовані на території Української РСР, вносять плату за використання землі, інших природних і трудових ресурсів, відрахування від валютних надходжень, а також сплачують податки до місцевих бюджетів.

Українська РСР забезпечує захист всіх форм власності.

УП. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Українська РСР самостійно встановлює порядок організації охорони природи на території Республіки та порядок використання природних ресурсів.

Українська РСР має свою національну комісію радіаційного захисту населення.

Українська РСР має право заборонити будівництво та припинити функціонування будь-яких підприємств, установ, організацій та інших об'єктів, які спричиняють загрозу екологічній безпеці.

Українська РСР дбає про екологічну безпеку громадян, про генофонд народу, його молодого покоління.

Українська РСР має право на відшкодування збитків, заподіяних екології України діями союзних органів.

УШ. КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК

Українська РСР самостійна у вирішенні питань науки, освіти, культурного і духовного розвитку української нації, гарантує всім національностям, що проживають на території Республіки, право їх вільного національно-культурного розвитку.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

Українська РСР забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнографічних особливостей, функціонування української мови у всіх сферах суспільного життя.

Українська РСР виявляє піклування про задоволення національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, що проживають за межами Республіки.

Національні, культурні та історичні цінності на території Української РСР є виключно власністю народу Республіки.

Українська РСР має право на повернення у власність народу України національних, культурних та історичних цінностей, що знаходяться за межами Української РСР.

IX. ЗОВНІШНЯ І ВНУТРІШНЯ БЕЗПЕКА

Українська РСР має право на власні Збройні Сили.

Українська РСР має власні внутрішні війська та органи державної безпеки, підпорядковані Верховній Раді Української РСР.

Українська РСР визначає порядок проходження військової служби громадянами Республіки.

Громадяни Української РСР проходять дійсну військову службу, як правило, на території Республіки і не можуть використовуватись у військових цілях за її межами без згоди Верховної Ради Української РСР.

Українська РСР урочисто проголошує про свій намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів: не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї.

X. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Українська РСР як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні зносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюється дипломатичними, консульськими, торговельними представництвами, бере участь у діяльності міжнародних організацій в обсязі, необхідному для ефективного забезпечення національних інтересів Республіки у політичній, економічній, екологічній, інформаційній, науковій, технічній, культурній і спортивній сферах.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

6

Українська РСР виступає рівноправним учасником міжнародного спілкування, активно сприяє зміцненню загального миру і міжнародної безпеки, безпосередньо бере участь у загальноєвропейському процесі та європейських структурах.

Українська РСР визнає перевагу загальнолюдських цінностей над класовими, пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньодержавного права.

х х
х

Відносини Української РСР з іншими радянськими республіками будуться на основі договорів, укладених на принципах рівноправності, взаємоповаги і невтручання у внутрішні справи.

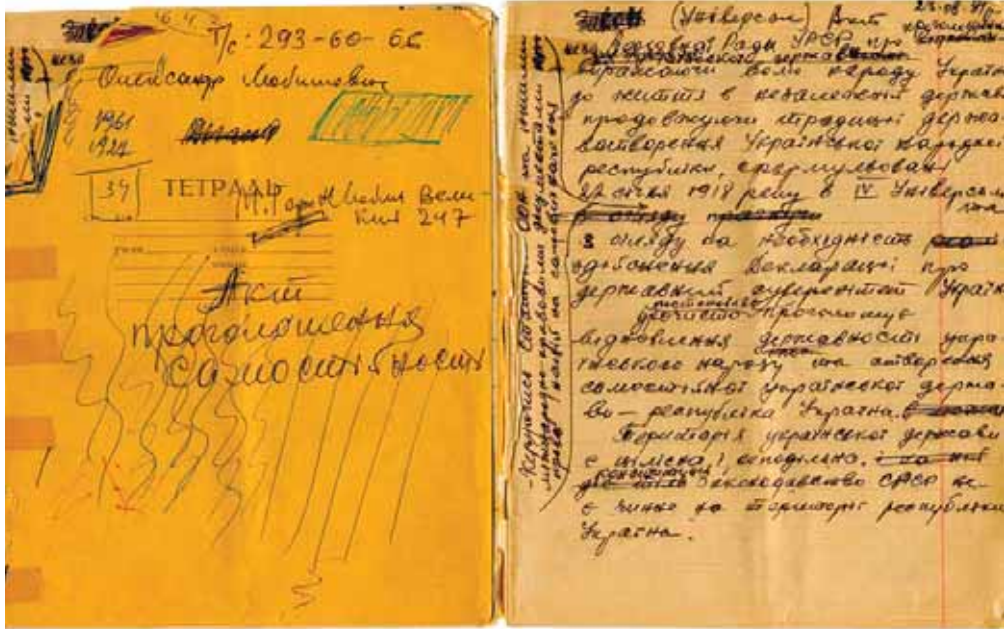
Декларація є основою для нової Конституції, законів України і визначає позиції Республіки при укладанні міжнародних угод. Принципи Декларації про суверенітет України використовуються для укладання союзного договору.

М. К и Ї в
16 липня 1990 року

№ 55-ХП

М/С 16.07.1990 р.

Фотокопія Декларації про державний суверенітет України, що була ухвалена Верховною Радою 16 липня 1990 року. Вміст титульного листа. Джерело: українська служба Радіо Свобода.

Чернетка Акту проголошення незалежності України, підготовлена 23 серпня 1991 р. за ініціативою Левка Лук'яненка та Леонтієм Сандуляком.
Джерело: Національний музей історії України.

А К Т
ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

- виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,

- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

ПРОГОЛОШУЄ
НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ та створення самостійної української держави - УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканою.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

24 серпня 1991 року

08.91.

Акт проголошення незалежності, ухвалений на позачерговій сесії Верховної ради 24 серпня 1991 р. під головуванням Леоніда Кравчука. Верховна Рада України - ЦДАВО, Ф. 1. Оп. 16. Спр. 4740. Арк. 191

АКТ

Проголошення Незалежності України

Виходячи із смертельної небезпеки, що нависла було над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,
- виходячи з права нації на самовизначення, передбаченого Статутом Організації Об'єднаних Націй та іншими міжнародно-правовими документами,
- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки вочисло

ПРОГОЛОШУЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканою.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція України і закони України.

Цей Акт набирає чинності з моменту його схвалення.

24 серпня 1991 року

Голова Верховної Ради України

№ 875

Леонід Кравчук

Відтворений відомі і зберегла печатка
першого Президента України Леоніда Кравчука
ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ
© All reproduction rights reserved by law, 1995

«Акт Проголошення Незалежності України», представлений на прес-конференції, присвяченій відкриттю виставки «Держава творилась віками. Держава будується нині», у Національному заповіднику «Софія Київська» в Києві, 22 серпня 2016 р.
Фото Гонтар Володимир / УНІАН. Джерело: УНІАН фотобанк.

БЮЛЕТЕНЬ

для голосування на всеукраїнському референдумі

А К Т

ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

— продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

— виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,

— здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

ПРОГОЛОШУЄ

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканою.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набуває чинності з моменту його схвалення.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

24 серпня 1991 року

«Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?»

«ТАК, ПІДТВЕРДЖУЮ»

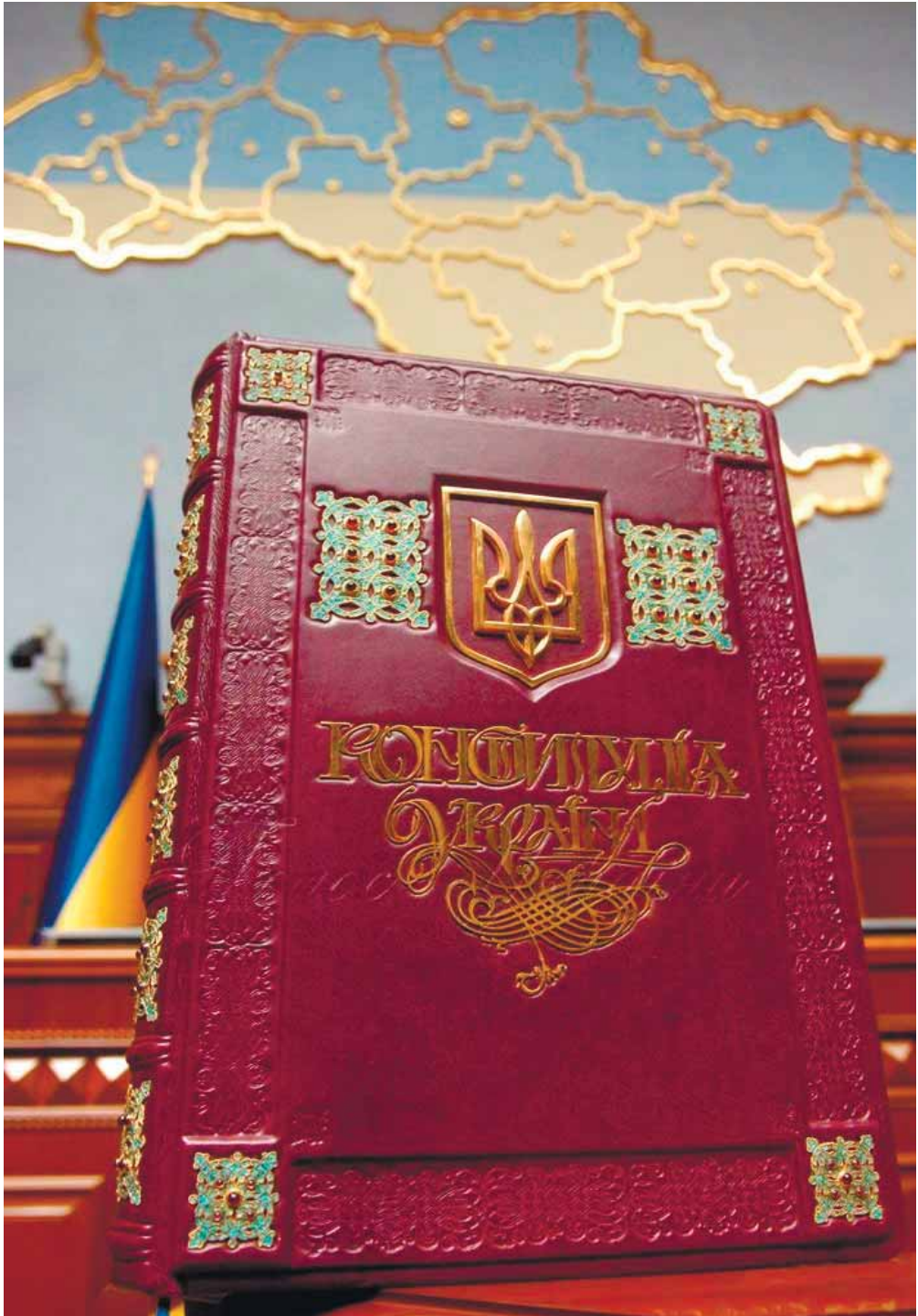
«НІ, НЕ ПІДТВЕРДЖУЮ»

Залиште одну із визначених відповідей, іншу викресліть.

Бюлетень, в якому під час голосування викреслені всі слова «Так, підтверджую» та «Ні, не підтверджую» або не викреслене жодне слово, визнається недійсним.

Бюлетень для голосування на Всеукраїнському референдумі. 1 грудня 1991 р.
на підтримку Акту проголошення незалежності України 24 вересня 1991 р.

Джерело: uk.wikipedia.org

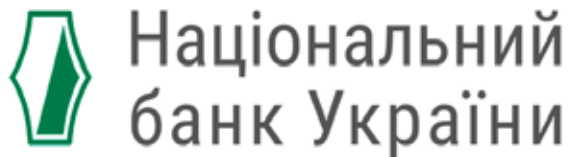

Примірник Конституції України у Верховній Раді України.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА. Джерело: «Голос України».

Церемоніальний екземпляр Конституції України, ВРУ.
Автор: Офіс Президента України.

Введення національної валюти України

Гривня – національна валюта незалежної України. Із здобуттям Україною незалежності надзвичайно важливим було створення національної грошової системи. Уже 10 січня 1992 року Національний банк ввів в обіг купони багаторазового використання. Правову підтримку купонокарбованці отримали 20 березня 1991 року з прийняттям Закону України «Про банки і банківську діяльність». Деякий час одночасно в обігу перебували і рублі, і купонокарбованці. А з 12 листопада 1992 року єдиним засобом платежу України у готівковому і безготівковому обігу став український карбованець. З 2 по 16 вересня 1996 року в Україні відбулася грошова реформа, у наслідок якої національною валютою стала гривня. Національний банк України ввів банкноти номіналом 1, 2, 5, 10, 20, 50 і 100 гривень.

Ще 1992 року розпочато роботу над гривнею. Перші банкноти за дизайном художників Василя Лопати і Бориса Максимова надруковані у Канаді та Великобританії. Для назви розмінної монети пропонували назви «сотий», «резана», але зрештою надали перевагу «копійці». Спершу вона карбувалася на Луганському верстатобудівному заводі та частково на монетному дворі Італії. Випущено номінали вартістю 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок.

З 1994 року в Україні відкрито Банкнотну фабрику, у квітні 1998 року засновано Монетний двір.

Тепер українська гривня друкується за найсучаснішими світовими технологіями, а віднедавна – з використанням українського льону.

Банкнота номіналом 1000 гривень зразка 2019 року (пам'ятна банкнота до 30-річчя незалежності України). Основний малюнок лицьової сторони (аверс) – портрет ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО. Дата введення в обіг – 22.12.2021.

Джерело: Національний банк України.

Банкнота номіналом 1000 гривень зразка 2019 року (пам'ятна банкнота до 30-річчя незалежності України). Основний малюнок зворотної сторони (реверс) – Президія Національної академії наук України. Дата введення в обіг – 22.12.2021.

Джерело: Національний банк України.

Банкнота номіналом 20 гривень зразка 2023 року (пам'ятна банкнота «ПАМ'ЯТАЄМО! НЕ ПРОБАЧИМО!») Основний малюнок лицьової сторони (аверс) – українські військові встановлюють Державний Прапор України на тлі фрагментів карти України та прапорів країн, які підтримують Україну Основний малюнок зворотної сторони (реверс) — зв'язані руки за спиною, що уособлюють фізичні страждання та духовні переживання українців в окупації

Розмір, мм – 80 x 165

Дата друку – 2023

Дата введення в обіг – 23.02.2023

Джерело: Національний банк України.

Проект монумента Незалежності України передбачав створення Музею державності, в колонаді фасаду якого планувалося розмістити пантеон 12 видатних діячів нашої історії. Джерело: проєкт «Київ - від минулого до майбутнього».

Відкриття монументу незалежності, 24 серпня 2001 року.
Джерело: проєкт «Київ - від минулого до майбутнього»

Монумент Незалежності. Споруджена до 10-ї річниці незалежності України – 2010 р. Скульптор: А.Куш. Архітектори: А. В. Комаровський, С. Бабушкін, Р. Кухаренко, О. Стукалов.
Автор фото: Ralf Roletschek.

Розділ II.

КУЛЬТУРНИЙ ПОСТУП НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ І ПРОБЛЕМИ

Після здобуття Україною незалежності у 1991 р., попри труднощі у розвитку культурної сфери, відбуваються вагомі зрушення: формуються риси нової культурної реальності, коли національна культура стає одним із визначальних факторів прогресу суспільства, розбудови незалежної держави, формування національної ідентичності. Тільки тепер, після здобуття незалежності, в українців з'являються справжні можливості для реалізації свого духовного потенціалу. Державна політика в галузі культури повинна сприяти цьому, адже стати рівноправним членом загальносвітового співтовариства можна лише тоді, коли цілеспрямовано буде розвиватися не лише економіка, а й культурний процес.

За останні роки було зроблено чимало для адаптації сфери культури до нових соціально-економічних умов. З цією метою розроблено й прийнято ряд нових законів, створено відповідні умови для функціонування закладів культури, підприємств, установ та організацій у цій сфері, відбулися помітні зміни в системі підготовки кадрів.

ЧИННЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

1. Конституція України:

Стаття 54. Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством.

Культурна спадщина охороняється законом.

Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами.

2. Закони України:

- 2.1. Основи законодавства України про культуру від 19.02.1992 року № 2141-ХІІ.
- 2.2. «Про бібліотеки та бібліотечну справу» від 27.01.1995 року № 33/95.
- 2.3. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 року № 250/95.
- 2.4. «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07.10.1997 року № 554/97.
- 2.5. «Про кінематографію» від 13.01.1998 № 9/98.
- 2.6. «Про вивезення, ввезення та переміщення культурних цінностей» від 21.09.1999 року № 1068-ХІV.
- 2.7. «Про охорону культурної спадщини» від 07.12.2000 року № 1805-ІІІ
- 2.8. «Про народні художні промисли» від 21.06.2001 року № 2547-ІІІ
- 2.9. «Про охорону археологічної спадщини» від 18.03.2004 року № 1626-ІV.
- 2.10. Закон України « Про театри і театральну справу» від 31.05.2005 р. № 2605-ІV.
- 2.11. «Про культуру» від 14.12.2010 року № 2778-VI;
- 2.12. «Про ратифікацію Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження» від 20.01.2010 року № 1811-VI;
- 2.13. «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» від 06.03.2008 року № 132-17;
- 2.14. «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 року № 1805-ІІІ;
- 2.15. «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 року № 1068-ХІV;
- 2.16. «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07.10.1997 року № 554/97-ВР;
- 2.17. «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 року № 157-VІІІ.

3. Функціонування мистецьких установ та закладів культури в умовах воєнного стану:

- 3.1. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 року № 1933-ХІІ.
- 3.2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 року № 389-VІІІ.
- 3.3. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року N 2102-ІХ.

ОСВІТА І НАУКА

Значну увагу держава приділяє розвитку освіти. Верховною Радою та Кабінетом Міністрів була ухвалена низка директивних документів щодо демократизації та гуманітаризації освіти, зокрема вищої, індивідуалізацію навчально-виховного процесу, безперервність освіти, варіативність навчальних програм і планів, поєднання вітчизняного і світового педагогічного досвіду, приведення освіти у відповідність до вимог сучасного інформаційного суспільства, розширення існуючої мережі навчальних закладів. Крім традиційних шкіл з'явилися альтернативні навчальні заклади (гімназії, ліцеї, коледжі, спеціалізовані школи) різних форм власності.

У 2000 р. було запроваджено 12-річну тривалість навчання в середній школі, 12-бальну систему оцінювання знань, велика увага приділяється посиленню практичного спрямування освіти, використанню новітніх технологій, зокрема комп'ютерних, вивченню іноземних мов, вихованню громадянина-патріота. Мова викладання в навчальних закладах була приведена у відповідність до законодавства про мову України, де українська мова набула статусу державної. За роки незалежності навчальні заклади України різних освітніх рівнів переведені на державну мову викладання.

У нормативно-правових документах щодо вищої освіти вказується на актуальність постійного оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень. Передбачається створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина, інтеграції України в європейський та світовий простір як конкурентоспроможної держави.

Стратегія співробітництва нашої держави з Європейським Союзом передбачає поступову інтеграцію національної системи вищої освіти в європейський освітній простір, завдяки чому можна досягти вагомих успіхів і в інших євроінтеграційних процесах. Інтеграція у сфері освіти і науки полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті. Щороку тисячі студентів, аспірантів, викладачів і науковців з України продовжують своє навчання та наукову діяльність за кордоном – це результат міждержавних угод про співпрацю в галузі освіти і науки. З багатьма країнами наша держава має угоди про визнання документів про освіту та вчені звання.

Нині реалізується проблема входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору в рамках Болонського процесу (з 2005 р.). Визначальними критеріями в галузі освіти в рамках Болонського процесу є якість підготовки фахівців, зміцнення довіри між суб'єктами освіти, відповідність наших молодих фахівців європейському ринку праці, сумісність кваліфікації на вузівському та післявузівському етапах підготовки, посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти.

Головним науковим центром України є Академія наук, яка з 1994 р. має статус національної. У 2008 р. НАН України відзначила 90-річчя від часу свого заснування. Академічні підрозділи ведуть наукові дослідження в усіх галузях сучасної науки, активно співробітничать із зарубіжними колегами. Наукові установи НАН України не тільки активно вивчають сучасне і минуле нашої культури, а і намагаються осмислити подальші перспективи її розвитку (Інститут мистецтвознавства, етнології і фольклористики, Інститут літератури, Інститут української мови, Інститут історії, Інститут археології та інші). Нині завершилася робота над фундаментальним академічним виданням «Історія української культури» у 5-ти томах.

СФЕРА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Повномасштабне вторгнення російських військ на територію України стало каталізатором багатьох культурних процесів. Небувале зростання рівня зацікавленості історією нашої країни, масовий перехід на українську мову та докорінна зміна ставлення до української ідентичності. З попелу війни постало й мистецтво. Уже сьогодні існує безліч прикладів: від пісні Тараса Боровка про байрактар до нового хіта Макса Барських Don't Fuck With Ukraine. Письменники, музиканти, режисери, дизайнери, скульптори, художники та ілюстратори шукають натхнення в образах сучасних героїв, бійців ЗСУ та територіальної оборони, відбивають у своїх роботах силу і мужність народу, його любов до рідної землі, віру в перемогу та пекучий біль трагедії, яка прийшла на нашу землю.

Відкриття мистецького фронту спричинило небувалий культурний підйом та справжню революцію, до яких найближчою історичною паралеллю є «Розстріляне відродження». «Геть від Москви!», «Дайош психологічну Європу!» – ці гасла Миколи Хвильового сьогодні знайдуть практичне втілення на всіх рівнях сучасного українського культурного відродження.

В умовах воєнної російської агресії ми ще більше переконалися, наскільки вагомою є роль фахівців сфери культури, креативних індустрій та митців, чий досвід, талант, зусилля і спільні ініціативи допомагають тримати наш інтелектуальний та культурний фронт. Завдяки їм самобутня українська культура впевнено розширює кордони, стає все більш популярною та впізнаваною у міжнародному просторі, а наша музика, література, мистецькі проекти завойовують серця мільйонів шанувальників у світі.

У цьому контексті формулюємо декілька пріоритетів культурної політики держави під час війни, щоб після її закінчення українська культура вийшла оновленою і згуртованою навколо нації.

У моделі культурної політики, що пропонується читачеві, протягом 2022 року багато з переліченого нижче вже реалізується Міністерством культури та

інформаційної політики, державними органами культури на місцях, інституціями сфери культури, творчими спілками і громадськими організаціями культурного спрямування, незалежними митцями та активістами, волонтерами.

Цінуючи зусилля кожного в сфері культури України, хто підтримує її у важких випробуваннях, вважаємо за необхідне звернути увагу на три основні напрямки реалізації моделі культурної політики держави щодо розвитку вітчизняної культури в умовах військового стану під гаслом: «Культурна консолідація в ім'я перемоги».

Напрямок I «Пишаймося спадком»:

1. Популяризація культурно-історичного спадку: підвищення рівня обізнаності українців щодо власної історії та культури; консолідація суспільства навколо суб'єктності та самобутності України та її культури. Методи поширення інформації мають бути масовими: онлайн майданчики, об'єднаний телемарафон, соцмережі, привабливий та професійний аудіо та візуальний продукт.

2. Іміджева репрезентація на глобальній арені: посилення суб'єктності країни через засоби культурної дипломатії – чітке дистанціювання від російської культури, виокремлення серед пост-радянських країн та серед країн Східної Європи. Продовжуючи політику санкційного тиску на Російську Федерацію в культурній сфері, потрібно пропонувати світові український культурний продукт, наповнювати ним сцени, виставкові площі та книжкові полиці. Розвиток і створення онлайн контенту, що репрезентуватиме українську історію, мистецтво, культурне розмаїття, кухню, матеріальні пам'ятки.

3. Відновлення пошкоджених під час війни архітектурних пам'яток має стати одним з пріоритетних напрямків відбудови країни, поряд із життєво необхідними інфраструктурними проектами.

4. Недопущення подальшого руйнування об'єктів спадщини – продовження проектів «Великої реставрації» на тих територіях, де це є безпечним.

Напрямок II «Віримо в перемогу сьогодні»:

1. Підтримка бойового духу бійців ЗСУ: розширення діяльності фронтових бригад як на передовій, так і для підрозділів на ротації.

2. Україна говорить на повний голос: підтримка мистецьких проектів за участі українських діячів культури за кордоном, що репрезентують сучасну Україну; участь у фестивалях, ярмарках, виставках; недопущення припинення участі України в знакових світових подіях сфери культури (Венеційська Бієнале, Каннський кінофестиваль, Авіньйонський фестиваль тощо).

3. Заснування творчих резиденцій у відносно безпечних регіонах для митців, які лишаться в Україні, для продовження їхньої мистецької діяльності.

4. Наші перемоги: поширення та підтримка створення нового відео контенту, присвяченого сьогоднішнім здобуткам українських культурних та креативних індустрій (у фокусі – останні 5–7 років).

Напрямок III «Творімо Майбутнє»:

1. Проектування майбутньої України: залучення фахівців з урбаністики, архітекторів та дизайнерів до обговорення майбутніх проєктів відбудови українських міст, обов'язкове врахування і наповнення публічних просторів творами мистецтва (скульптура, мурали тощо).

2. Меморіалізація місць воєнних злочинів окупантів, подвигів українських воїнів, недопущення «затирання» пам'яті про український спротив.

3. Широкий суспільний діалог щодо необхідності змін у сфері топоніміки українських міст, пам'ятників діячам культури, наповнення змісту освіти (в т.ч. мистецької), репертуарної політики українських концертних організацій та театрів.

4. Проактивна культурна політика: розробка і широке суспільне обговорення засад майбутньої культурної політики України.

Сьогодні ми маємо безпрецедентну підтримку світу, тому зобов'язані на державному рівні скористатися цим й підняти знання про культурну Україну на найвищий рівень. Бій виграє армія, війну – економіка, а безсмертя здобуває культура. Ми віримо, що настане омріяний день Перемоги, тому пропонуємо вам зазирнути у майбутнє та подивитися, як розвиватиметься культура України після війни.

НАУКА

Згідно із «Законом України про наукову і науково-технічну діяльність» організацією науки в Україні займається Національна рада України з питань розвитку науки і технологій при Кабінеті Міністрів України. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні дає можливість концентрувати та орієнтувати науку на виконання найважливіших завдань. Управління науковою діяльністю будується за територіально-галузевим принципом. Сьогодні науково-дослідну роботу ведуть:

- науково-дослідні та проектні установи й центри Національної академії наук України;
- науково-виробничі, науково-дослідні, проектні установи, системи галузевих академії;
- науково-дослідні, проектні установи і центри міністерств і відомств;
- науково-дослідні установи і кафедри вищих навчальних закладів;
- науково-виробничі, проектні установи і центри при промислових підприємствах, об'єднаннях.

Вищим державним науковим центром є Національна академія наук України. Вона очолює і координує разом з Державним агентством з питань науки, інновацій та інформатизації України фундаментальні і прикладні дослідження в різних галузях науки. НАН є державною науковою установою, яка об'єднує всі напрями науки та підтримує міжнародні зв'язки з науковими центрами інших країн. НАН України має в своєму складі відділення з відповідних галузей науки, зокрема, математики, інформатики, механіки, фізики і астрономії; наук про землю; хімії, загальної біології, економіки, історії, філософії, літератури, мови та мистецтва тощо.

Станом на січень 2022 р. Україна зберігає потужний інтелектуальний потенціал, який здатний до генерації наукових ідей світового рівня, має сильні наукові школи з математики, інформатики, фізики, хімії, медицини, ядерної фізики, радіоелектроніки, біотехнології, розробки нових матеріалів, інформаційних технологій, засобів зв'язку та телекомунікацій. Україна входить до вісімки країн світу, які спроможні забезпечити повний цикл проектування та виробництва авіакосмічної техніки, до п'ятірки країн світу з повним циклом виробництва танків та до десятки найбільших суднобудівних країн світу. В Україні розвинуті також інші високотехнологічні галузі промисловості, зокрема виробництво важкого машинобудування, енергетичного устаткування, приладобудування.

**ukrainian
institute**

Українські та кримськотатарські
студії у світі

Інтерактивна мапа «Українських та кримськотатарських студій у світі». Проект присвячений дослідженню поточного стану і потреб українських та кримськотатарських студій у світі. На мапі представлено понад 160-ти осередків студій у понад 30-ти країнах. Мапа надає інформацію про ключові особливості формування і розвитку українських студій в світі, найважливіші проблеми у їхній діяльності, а також можливості і виклики, що постали перед світовою україністикою після повномасштабної агресії РФ у лютому 2022 року.

Детальний перегляд Мапи на сайті Українського інституту.
<https://ui.org.ua/ukrainian-and-crimean-tatar-studies/>

Національна академія наук України

Опис:

Пансіон графині Левашової Є. В. (будинок Президії НАН України)
1850-і рр. — 1892

Місце, вибране для будівництва, у 30-40-х рр. 19 ст. було пустирем, де стояли лише провіантські склади. У зв'язку з початком спорудження університету й забудовою Університетської (тепер — Володимирської) вул. ця місцевість стала заселятися. У 1850-х рр. арх. О. Беретті на замовлення київського генерал-губернатора збудував тут двоповерховий будинок дівочого пансіону графині Є. Левашової. 1891—92 надбудовано третій поверх (арх. К. Тарасов). Має прямокутні окреслення трохи видовженого вздовж вулиці фасаду з невеликими бічними ризалітами з боку подвір'я. До правого (по відношенню до центрального входу) ризаліту прилягає прибудова, що з'єднує будівлю з новими корпусами Президії НАНУ, розташованими на подвір'ї. Внутрішнє планування з центральними парадними сходами, що ведуть на другий і третій поверхи, має двобічну коридорну систему із зручним зв'язком приміщень на поверхах. Простота планувального вирішення, стилістика архітектурних деталей та елементів відповідають принципам класицизму.

Стіни фасадів оформлено рустом і профільованими лиштвами. В архітектурному оздобленні екстер'єру й інтер'єра будинку використано художнє чавунне литво. Огорожа сходів, кронштейни для ліхтарів біля входу, парапетні ґрати виконано за ескізами О. Беретті. Оригінальними є рисунки огорожі, деталі брами і хвіртки. Ці мотиви згодом було використано арх. П. Альошиним в огорожі Педагогічного музею (Володимирська вул., 57). Композиційне вирішення фасаду разом із огорожею вздовж червоної лінії забудови вулиці характерне для класицизму.

Будинок є типовою спорудою серед. 19 ст.

*Путівник
по культурній спадщині Києва*

*ЕНЦИКЛОПЕДІЯ «Електронний Каталог
пам'яток». Туризм та Дозвілля - про Пам'ятки,
Зброю та Книжки. Сайт на 1,2 тис стор.*

Будинок Президії НАН України
(Будинок пансіону шляхетних дівчат графині Левашової).
Фото Оксани Юркової. 2009 р.

Національна академія мистецтв України

Опис:

Будівля апарату Президії Національної академії мистецтв України знаходиться за київською адресою: Бульварно-Кудрявська, 20. Споруда зведена майже миттєво коштом цукрозаводчика і мільярдера Льва Бродського (1852–1923) на ділянці, виділеній Міською думою для Дитячої лікарні Товариства надання допомоги хворим дітям. Урочисте закладання фундаменту відбулося 6.08.1897, офіційне відкриття й освячення амбулаторії – 18.10.1898.

Лев Ізраїльович, який витратив на будівництво і оздоблення лікарні 60 тисяч рублів, запросив для проектування харківського цивільного інженера Михайла Артинова (1853–1913) після того, як первісний проєкт, виконаний інженером шляхів сполучення Сергієм Подгурським, не був Бродським погоджений. Артинов щойно переїхав до Києва, але від гонорару за розроблення проєкту й здійснення авторського нагляду відмовився. Консультантом проєкту був професор педіатрії Університету св. Володимира Василь Чернов.

За радянського часу в будівлі розмішувалася Центральна дитяча поліклініка, у 1950-х – Дитяча соматична лікарня, до 1996 року – Перше поліклінічне відділення 15-ї клінічної дитячої лікарні Шевченківського району. 1996-го будівлю визнано аварійною (останній ремонт здійснювався 1957 року), планувалося знесення. Знайшовся банк, який трошки відреставрував споруду, але вона лишалася занедбаною. Утім, це не завадило визнати будинок пам'яткою архітектури (розпорядження КМДА від 17.01.2000 № 42, охоронний № 317).

Розпорядженням КМДА від 12.05.1999 № 596 будівлю, майже руїну, було передано апарату Президії НАМ України, й упродовж серпня 2000 – червня 2007 року її капітальну реконструкцію здійснювали «Гіпроцивільпромбуд» (проекування) та «Київбудком» (будівництво).

У червні 2007 року апарат Президії НАМ України отримав власні приміщення.

Новини НАМ України.

Будівля апарату Президії Національної академії мистецтв України.
(Будинок лікарні надання допомоги хворим дітям)

Джерело: Google Maps
Фотографія вересень 2021.
Автор: ТОМЕКTHEBEST.

10 ФАКТОВ О ДОМЕ ПИСАТЕЛЕЙ (особняк Либермана)

Когда-то давно в особняке Либермана был раздвижной потолок, сквозь который можно было любоваться звездным небом.

История особняка Либермана началась с 1879 г., когда городской архитектор Владимир Николаев, автор многих Киевских особняков, утвердил проект нового здания.

1. Дом писателей или как его еще иначе называют Особняк Либермана создан в неоренессансном стиле.

2. Проект здания со львами и античными колонами на фасаде в 1879 г. заказал бывший градоначальник Санкт-Петербурга Федор Трепов. Однако он никогда не жил в нем сам.

3. Вступив в право владения купец Либерман решил переделать дом под себя, заказав знаменитому архитектору Владимиру Николаеву масштабную реконструкцию. Именно тогда было достроено левое крыло и пандус для подъезда карет.

4. Согласно плану, весь подвальный этаж двухэтажного здания принадлежал собственнику дома. Там было шесть комнат, коридор и кухня. На первом этаже была одна квартира из 11 комнат, с прихожей, ванной, амбарами. Верхний этаж занимала вторая квартира - из 13 комнат.

5. Интерьер бывшей столовой Либермана сохранился в целости до наших дней.

6. Особо не примечательный снаружи, этот дом является настоящей жемчужиной образца XIX столетия. Его потолки украшены лепниной тончайшей ручной работы, стены декорированы резными дубовыми панелями, печи выложены самым дорогим кафелем того времени, а множество прекрасно сохранившихся предметов мебели делает его еще более колоритным.

7. Одна из комнат дома была отведена под молебню. Именно здесь Либерман попросил сделать раздвижной потолок, чтобы раз в году во время иудейского праздника Суккот молиться непосредственно перед звездным небом. Здесь же в 1919 г. отпели сына купца, погибшего от рук денкинцев.

8. С приходом революции 1917 г. для особняка наступили нелегкие времена. Его передавали из рук в руки военным, чиновникам и даже врачам.

9. С 1953 г. в этих стенах заседает Союз писателей Украины. В свое время здесь работали Максим Рыльский, Павел Загребельный, Лина Костенко, Иван Драч и другие известные писатели.

10. В Доме писателя есть небольшой кинозал. Говорят, что в советское время здесь по большому знакомству можно было посмотреть какое-нибудь запрещенное кино.

Будинок Національної спілки письменників України.
(Масток Лібрмана)
Джерело: IBS Legal Servis
Дата створення: 14 червня 2017.

Ліна Костенко. Фото: Getty Images.

Класициня української літератури.

Відзнаки:

- Почесна професорка Національного університету «Києво-Могилянська академія».
- Почесна докторка Львівського національного університету.
- Почесна докторка Чернівецького національного університету (2002).
- Лауреатка Державної премії ім. Тараса Шевченка (1987, за роман «Маруся Чурай» і збірку «Неповторність»).
- Лауреатка Премії Антоновичів (1989, за «Сад нетанучих скульптур»).
- Лауреатка Міжнародної літературно-мистецької премії ім. О. Теліги (2000).
- Нагороджена Почесною відзнакою Президента України (1992) і орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (березень 2000).
- Відмовилася від звання Героя України, відповівши: «Політичної біжутерії не ношу!».
- Відзнака «Золотий письменник України», 2012[24].
- У листопаді 2013 року УГКЦ нагородила Ліну Костенко, Шимона Редлиха та Зеновію Кушпету третьою щорічною відзнакою імені блаженного священно-мученика Омеляна Ковча.
- У 2015 році малу планету Сонячної системи № 290127 названо Лінакостенко.
- 14 липня 2022 року була нагороджена Орденом Почесного Легіону.

Сергій Жадан. Фото: Mariusz Kubik

Один з найвідоміших сучасних українських письменників, перекладач, громадський діяч. Серед численних відзнак письменника:

- Почесний доктор Харківського педагогічного університету імені Сковороди.
- Почесний доктор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.
- Лауреат поетичного фестивалю «Київські Лаври» (2008).
- Літературна відзнака «Золотий письменник України» (2012).
- Премія «Книга року ВВС» в номінації «Найкраща книга десятиліття» —«Ворошиловград» (2014).
- Премія Президента України «Українська книжка року» за роман «Месопотамія» (2016).
- Премія «ЛітАкцент року» за роман «Інтернат» (2018).
- Премія від «Української правди» за активну громадянську позицію (2020).
- Людина року за версією «Gazety Wyborczej»(2022).
- Премія Свободи від фундації Франка Ширрмахера за 2022 р.(Швейцарія).
- Премія миру німецьких книгарів (2022).
- Премія імені Єжі Гедройця (2022).
- Медаль «За оборону міста-героя Харкова».

Таня Малярчук. Фото: M. Stiller.

Письменниця й публіцистка родом з Івано-Франківська, найвідоміша українська письменниця в Австрії. З 2011 року письменниця проживає у Відні. Лауреатка премії «Книга року ВВС» за роман «Забуття» про українського діяча В'ячеслава Липинського. У 2018 р. за оповідання «Frösche im Meer» («Жаби в морі») нагороджена премію імені Інґеборґ Бахманн.

Сашко Дерманський, Фото: Українська правда.

Відомий український письменник, який пише для дітей. Маленькі читачі та їхні батьки добре знають історії про вужа Ониська, Чудове Чудовисько та інших казкових героїв.

Лесь Подерв'янський у Маріуполі, 5 жовтня 2019 р. Фото: Ivasykus.

Представник Нової хвилі в сучасній українській літературі, автор сатиричних п'єс. Худжоник, Член Спілки художників України з 1980 року. Почав писати перші п'єси наприкінці 1970-х рр. Автор понад 50 п'єс. Участь у виставках бере з 1976. Картини зберігаються в Національному художньому музеї та багатьох приватних колекціях України, Німеччини, США, Швеції.

Катерина Бабкіна. Фото журналу Vogue UA.

Письменниця, поетеса, перекладачка, сценаристка та драматургиня. Літературна нагорода Центральної Європи Ангелус (2022). У 2015 за сценарієм Катерини Бабкіної було знято короткометражну стрічку «Кончений» (реж. Маргарита Кузьміна), стрічка отримала винагороди «Найкращий фільм» та «Найкращий сценарій» на фестивалі Відкрита Ніч (м. Київ) та «Найкраща ідея фільму» на фестивалі «КиТи» (м. Маріуполь).

Таїр Бекірович Халілов. Джерело: Бібліотека української літератури.

Кримськотатарський письменник, член Національної Спілки письменників України. Повість «Забрана Батьківщина», яка на реальних подіях і неспростовних фактах розповідає про геноцид кримсько-татарського народу. 4 грудня 2018 року Таїр Халілов став лауреатом спеціальної номінації «Внесок у розвиток кримськотатарської літератури»

Переможці премії «Високі стандарти журналістики-2018» – Лілія Буджурова.
Автор: ZheniaSt.

Журналістка. Премія ім. І. Гаспринського (1992) та Міжнар. премія журналістів ім. В. Стуса (2001). Депутатка ВР АР Крим (1994-98). Закін. Ташкент. пед. інститут (1979). Працювала гол. ред. Кримськотатар. г. «Авдет» («Повернення», 1991–97), одночасно – ред. Держ. ТРК «Крим»; кор. агентств «Інтел-ньос» (1994–2000), «Франс-прес» (від 1994), «Експрес-хроніка», «Українські новини»; Крим. кор. телеканалу СТБ (програма «Вікна», від 1996); кор. інтернет-газети «Українська правда» (від 2001). Голова Крим. союзу вільних журналістів (від 1997). Автор статей заг.-крим. проблематики. У самвидаві вийшли книги «Некупленный билет» (1989), «Когда мы вернемся» (1990).

«Бу-Ба-Бу» (Бурлеск – Балаган – Буфонада) – український літературний гурт, що був створений 17 квітня 1985 року у славному місті Львові трьома неспокійними, ба ...навіть жвавими та бентежними українофілами (одного не було на тій першій зустрічі – мав «температуру»), котрі не могли і не хотіли миритися з тодішнім тотальним домінуванням російського мовного продукту. Ось ці гострослови – мушкетери: Юрій Андрухович, Олександр Неборак, Віктор Ірванець. Перший їхній офіційний виступ відбувся в грудні 1987 року, бо трохи потеплішало в імперії – почалася «перебудова і гласність». Перед тим були періодичні «квартирники».

В дещо іронічній пародійній театралізованій формі з елементами карнавалу вони відгукувалися й надалі відгукуються на серйозні виклики буремного часу, створюючи власну систему стійкості людського чування, завдяки майстерним винахідливим імпровізаціям. Аби не впасти в остаточну депресію, варто подивитися на речі під оригінальним кутом сатири чи філософського абсурду, чи ще щось у цьому дусі.

Сьогодні бубабісти продовжують резонувати, творити, пульсувати, популяризувати вітчизняну субкультуру. Й більше – унікального, більше – українського!

Юрій Андрухович, Віктор Неборак, Олександр Ірванець в поезо-опері «Крайслер Імперіал. Джерело: «Фотографії старого Лева».

Ю. Андрухович, О. Неборак, В. Ірванець

ТИ ЗНОВУ ПОВЕРТАЄШСЯ В ТОЙ ДІМ

*Ти знову повертаєшся в той дім,
де, мов гіркі сувої самовидця,
лежать роки. А вже прийдешні лиця
біл'ють, ніби маски з пантомім.*

*Ти площу прочитав, як письменна, -
це середмістя, звичне і крамничне,
тепер для тебе вічне і граничне –
твоя в ітчизна, щедра й кам'яна.*

*Ти – мить свого народу, тільки мить.
Уперше тут почув ти, як тремтить
небесне скло між вічністю й тобою.*

*Ти увійшов. Доріг назад нема.
Твоя любов дитинна і німа –
її не рушиш навіть похвальбою.*

СКУПА ПРИРОДА НАШИХ СЕРЕДМІСТЬ

*Скупа природа наших середмість:
на тлі домів, незрима і знищима,
хода дерев. Читаймо це очима
з повільних віт, немов бентежну вість.*

*І ти питаєш: ну до чого цей
камінний куц, і цей букет на сходах,
і цей вітраж, мов кольоровий подих
сухих суцвіть – осмута для очей?*

*До чого цей парад настінних пац,
віконний цвіт і виноградний плац –
ерзац лугів, закладлий у гордині?*

*Ми тут зросли. Пізнати нам дано,
як гола павіть б'ється у вікно,
як перший промінь в'ється по гардині.*

«Нова дегенерація». поетичне угруповання (Івано-Франківськ, 1991 – 1994 рр.), до якого входили С. Процюк, І. Ципердюк, І. Андрусяк що поєднували традиції модернізму з віяннями постмодернізму, уникаючи концепційних крайнощів та соціальної заангажованості. У співпраці з видавництвом «Смолоскип»учасники угруповання видали поетичні збірки «Отруєння голосом» (1995) І Андрусяка, «Апологетика на світанку» (1995), «Лицарі стилоса і кав'ярень» (1996) С Процюка, «Переселення квітня» І. Ципердюка.

«Літургу «Нова дегенерація» зараз більше років, ніж було при його утворенні мені, Іванові Андрусяку та Іванові Ципердюку... Початок 90-их. Коли ми, троє хлопців, познайомилися, то не думали про високі речі. Хотіли писати і повнокровно жити. Тоді збиратися утрьох чи більшим товариством, було такою ж потребою, як дихати.»

Степан Процюк

ПІСЛЯ ЗАХОДУ СОНЦЯ ПОЧНИ

*Після заходу сонця почни
міркувати про чорний букет,
про аналіз вмирання весни
на ерзацах веселих анкет,
жалісливу повію Жанет –
чудодійну машину еріхів –
із якою під гвалт кастаньєт
якби тільки кохатися хтів,
проникати в розкішний стилет
квінтесенцію всіх почуттів –
то розбещень би наших портрет
перевершив весь Ерос віків.
(Ще жвавіші були би сини)
Отже, діти Вітчизни, вперед!
Після заходу сонця почни
міркувати про чорний букет.*

Степан ПРОЦЮК

ПЕРЕМОЖЕЦЬ

*Винайдено еліксир перевтілення. Декілька
крапель дають змогу пахолку стати графом,
аристократу — щуром помийним, на вулицях
середньовічного міста здійснювати карнавали
перетворень, сплутавши день і ніч. У мене
зранку
проріс волячий хвіст, втілення мрії нічної стати
биком, аби брати участь
у кориді, підняти тореадорів на роги, погратися
з матадором,
в кінці пришпилюючи до стінки,
а затим кинути скривавлене тіло
в пащеку трибуни: хай жеруть його,
заки ще тепле) — і заревіти так, щоб замліли
притаємні душі панянок
з похитливими очима і збудженими стегнами. Я
стану дибки у всій своїй красі. Мій рев затрясе
їхніми тілами, їхній стоєїн буде луною до мого.
Перемігши, впаду на коліна, ставши знову
людиною.*

Іван ЦИПЕРДЮК

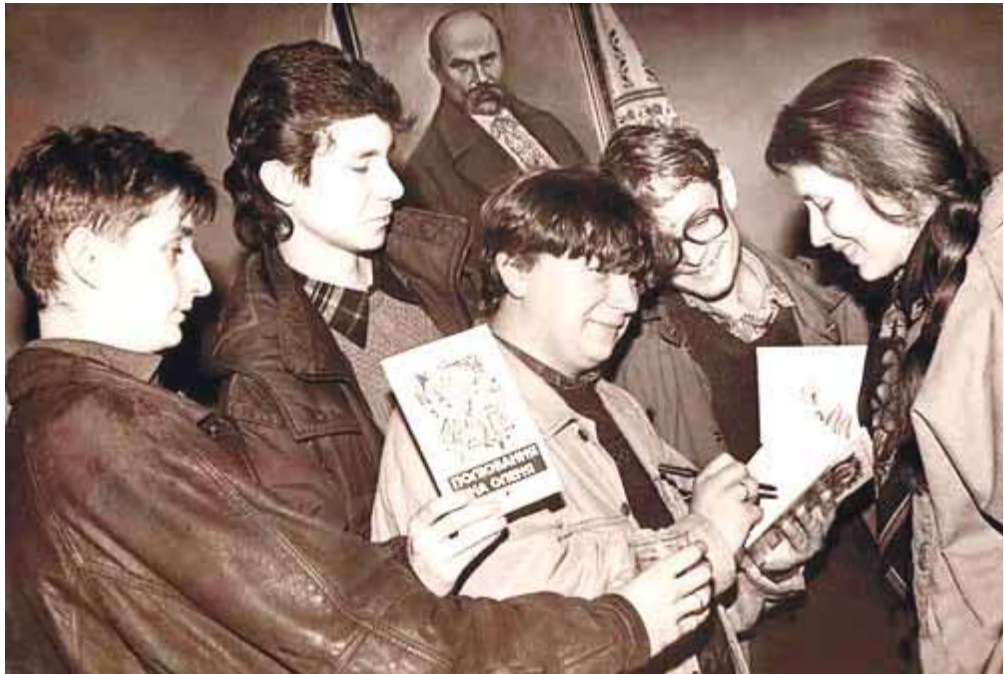

Фото з історії харківського літературного об'єднання початку 1990-х «Червона фіра»: Сергій Жадан, Павло Дубровський, Ростислав Мельників, NN, Олена Козир.

«Червона фіра» (1991)

Літературна корпорація харківських поетів Сергія Жадана, Ростислава Мельникова та Івана Пилипчука, створена в 1991 р. Літературною концепцією «Червоної Фіри» згідно із заявами її членів став неофутуризм. Провокативно-епатажні твори червонофірівців стали своєрідним східноукраїнським аналогом літературного карнавалу Бу-Ба-Бу. Поєднання пародій на публіцистичні штампи створило своєрідний стиль «Червоної Фіри», у якому гротеск здебільшого перемагає професійну роботу з текстом.

Українська література
Електронна література,
Джерело: UkrClassic

ПРОЩАННЯ МІЖ ЗІРОК

*І для кожного козаченька
Від нетяги до отамана
Є одна Україна-ненька,
Але є ще й Панама-мама.
Київ – мати городів панамських,
Сальвадорських і сурінамських,
І пуерто-, і коста-ріканських,
І радянських, і пост-радянських, -
Всіх, де чують себе панами
Громадяни країни Панами.
Лийся, пісне моя, мов текіла!
Досягни мудреця і дебіла,
І нарколога, і наркомана –
Всіх нас криє мама-Панама.
А як нам уже майже хана,
Спрагло губи шепнуть "Пана..."
Маєм встати. І знов над нами
Шелестить знамено Панами!*

Oksana Zabuzhko (Оксана Забужко) · Стежити

9 липня 2022 р. · 🌐

...

Ну що ж. Я це зробила.

Книжку про те, "за що ми воюєм", над якою працювала з квітня, а останні 5 тижнів без перерви (окрім як на їду і сон), - дописано, крапку поставлено. Рукопис полетів перекладачам.

Тут час від часу викладатиму фрагменти, сподіваюсь, що й українське книговидання подужає брошурку менш як на 100 стор. (180 тис. знаків).

Моя безмежна дяка - Фондації Pogranicze, яка мені на ці 5 тижнів дала притулок: ось у цьому будиночку з червоним ганком, родовому фільварку предків Чеслава Мілоша Красногруді під Сейнами, нині літературній резиденції "Двір Мілоша", й було поставлено крапку і підпис - Гданськ-Варшава-Красногруда. Життєдайність цього притулка видно з того, що тут мені, вперше за п'ять місяців, написався вірш, який тепер собі повторюю як розраду. Тож хай побуде тут - а раптом іще когось розрадить...

КРАСНОГРУДА

Кшиштофу і Малґосі Чижевським

В таке лілове небо –
В такі пахучі хмари –
Таким пушистим сіном
Покошені навскіс –
Іде стрункий лелека,
За ним біжить собака, –
І я бреду по стежці
І плавлюся од сліз...
Я витримаю, Боже.
Я якось перебуду
Оці земні напасті –
А все-таки прошу:
Пошли мені на старість
Маленьку Красногруду,
Щоб було де родити
Озимому віршу!
Хоча би ось такому –
Кривому на всі боки,
В западинах і збоях,
В укусах комарів, –
Та в нім біжить собака,
Злітає в небо боцян –
І я вдихаю захід:
Він ще не догорів...

#заТБукраїнською!

«Люди від самого народження й до тієї миті, коли починають розуміти невідворотність свого відходу – поволі перетворюються на кокон спогадів для інших людей. Ті, хто має найбільший кокон, – щасливі люди, їх не так уже й багато. Я дивилася на маму й фізично відчувала, як вона стає для мене спогадом, адже хвилини спливали і кожна була не схожа на іншу. З часом ми всотуєм одне одного відчайдушніше, ніби спрагли, адже починаємо розуміти, що жодна мить не повториться. Знаєш, із тим самим відчуттям я цілувала бабусині руки... Я завжди цілувала її – просто цмокала в щоку, а одного разу взяла її руки у свої – вони були теплі, в блакитнуватих венах і сіточці зморщок, із тоненькою пергаментною шкірою – й цілувала тільки тому, що раптом зрозуміла: їх скоро не буде! Мені було так страшно. Якби всі могли розуміти це – хіба ображали б одне одного? Хіба говорили б так багато, так складно й так... непотрібно? Слова, як тютюновий дим, що затьмарює спогади...»

З психологічної драми Ірен Роздобудько «Гудзик»

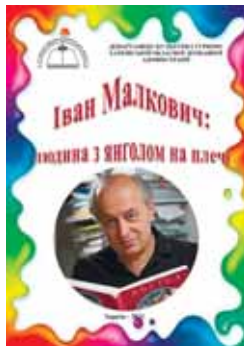
ІВАН МАЛКОВИЧ

ІЗ ЯНГОЛОМ НА ПЛЕЧІ **Старосвітська балада**

*Краєм світу, уночі,
при Господній при свічі
хтось бреде собі самотньо
із янголом на плечі.
Йде в ніде, в невороття,
йде лелійно, як дитя,
і жене його у спину
сірий маятник життя, –
щоб не вештав уночі
при Господній при свічі,
щоб по світі не тинявся
із янголом на плечі.
Віє вітер вировий,
виє Ірод моровий,
маятник все дужче бухка,
стогне янгол ледь живий...
А він йде і йде, хоча
вже й не дихає свіча,
лиш вуста дрижать гарячі:
янголе, не впадь з плеча.*

МОЛИТВА ДО АНГЕЛА **(за дитячою молитвою)**

Ангелику мій,
охоронцю мій!
Рано, ввечір, вдень, вночі
будь мені до помочі.
Свічечкою
присвіти,
а крилами
захисти.

**ЛАТИНОУКРАЇНСЬКА
ВЕЛИЧАЛЬНА**

*І для кожного козаченька
Від нетяги до отамана
Є одна Україна-ненька,
Але є ще й Панама-мама.*

*Київ – мати́ городів панамських,
Сальвадорських і сурінамських,
І пуерто-, і коста-ріканських,
І радянських, і пост-радянських, -
Всіх, де чують себе панами
Громадяни країни Панами.*

*Лийся, пісне моя, мов текіла!
Досягни мудреця і дебіла,
І нарколога, і наркомана –
Всіх нас криє мама-Панама.*

*А як нам уже майже хана,
Спрагло губи шепнуть "Пана..."
Маєм встати. І знов над нами
Шелестить знамено Панами!*

Таня Власова. Вірші

23 січень 2022 р. · 🌐

Ось мені тут валіза. Ось мені тут тривога.
Ось мені зброя грізна. Ось мені віра в бога.
Ось мені зимне небо. Ось мені сильні вірші.
Ось мені віра в себе. Ось мені віра в інших.

Ось воно, східне горе. Ось вони, збиті рейси.
Ось мені Кримські гори. Ось укриттів адреси.
Ось мені страх, а слідом — вміння обов'язкові.
Ось мені тут сусіди. Ось мені тут військові.

Ось мені всі красиві і ті, що тікають врозтіч.
Ось мені звідкись сила. Ось мені звідкись розпач.
Ось вони, дикі звірі. Ось вони, лиходії.
Ось мені тут зневіра. Ось мені тут надія.

Ось проступають із темряв стіни і імена.
Ось вони, волонтери. Ось який рік війна.
Ось мені не все рівно. Ось і любов наївна.
Ось мені тут країна.
Ось мені тут країна.

#Таняпише

👍❤️😂 303

34 коментарі 37 поширень

👍 Подобається

💬 Коментувати

🔗 Поширити

Найактуальніші ▾

БОГДАНА ГАЙВОРОНСЬКА

Bogdana Gaivoronska

3 квітня 2019 р. · 🌐

я привезу весняних веж
в коробці з-під хмільного чаю
ти пишеш: я уже скуचाю
а я тобі мовчу
що теж

і знов лечу немов грифон
крізь час і простір ефемерні
і десь на грані стратосфери
як церква дзвонить телефон

і сонце голосом твоїм
зітхає тепло: ти як птиця
тобі на місці не сидиться
а там тебе чекає
дім

і я беру проміння жмут
у торбі круглій як планета
і ти мене питаєш: де ти?
а я тобі мовчу
що тут

і застаюся
летючи
бо вирушаючи у вирій
від серця неба і квартири
тобі лишаю всі ключі

Богдана Гайворонська

*Вірш проілюстрований картиною Наталії Дерев'яно "Сніжний грифон"

👍❤️ 113

29 коментарів 13 поширень

Подобається

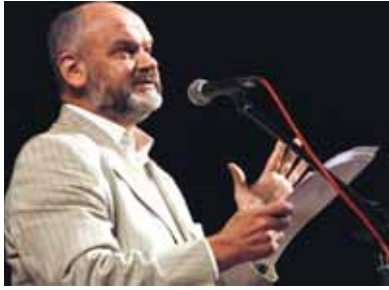

Коментувати

Поширити

Популярні коментарі ▾

КЛІТКА З ПАНТЕРОЮ

*Ти любиш розглядати шкіру
яка формує тіло панни.
Ти цю пантеру взяв на віру,
Встромляєш в неї спис тюльпанний.
Її навчили говорити,
хоча начхати їй на квіти –
Ця усмішка бажає м'яса!
В кров! на арену неофіти
Злягання Риму рев пантери,
жар орґії, судомні струми,
у мозгах сплетені парфуми,
поети золотої ери! –
налийте в голови по вінця
блиск місяця, вино прозоре
наповнить морем ваші пори,
і кров смолиста і – дивіться –
засмага смуга і печера,
вона – богиня звір чи прірева?
вона – гумова лялька? шкіра?
чи морем створена Венера?
гітара в пальцях повеласа,
на звуки вишукані ласа.*

СВІТЛАНА ТАЛАН

«Не можна у своє серце впускати зло – воно прогризе, як хробак, тебе зсередини. Чим більше віддаємо, тим більше маємо – є такий закон життя. Не треба думати про те, скільки нам залишилося, треба радіти і навчитися цінувати те, що маємо сьогодні. А це – великий талант, і він даний не кожному».

«Гроші його розбестили. Вони, як відомо, наділені владою, якоюсь всемогутністю, можуть підняти людину вище на голову, на дві від інших, але й мають інший, негативний бік. Вони можуть згубити».

«Телефонуйте частіше. Телефони в руках носите і спите з ними, а про нас згадуєте раз на тиждень».

***Цитати з книги Світлани Талан
«Коли ти поруч»***

“
все, що ти можеш, хіба що молитися,
смерті трапляється теж помилитися -
не признати своїм
ось вона йде польовими стежками,
з серцем, зчерствілим-зісохлим на камінь,
серп затупів
коники в травах сюрчать безстремні,
літо знімає безпеки ремені,
та не ведись
на пахкотіння цих трав, шарудіння,
неба безодню і птаха за тінню,
що може увись
тінь та і тиша в степах тимчасові
втиснешся тілом у землю любові
мимо, не бачить, пройшла
хай тебе буде кому відмолити
в смерті, хай винесе коник підбитий,
хай донесе:
літа страшиного ти виповз з заграви
на чисті води й некошені трави,
там переживши усе

”

Повернись живим

4 березня 2018 р.

ЛІНА КОСТЕНКО

Мабуть, ще людство дуже молоде.
Бо скільки б ми не загинали пальці, -
XX вік! - а й досі де-не-де
трапляються іще неандертальці.

Подивися: і що воно таке?
Не допоможе й двоопукла лінза.
Здається ж, люди, все у них людське,
але душа ще з дерева не злізла.

2,8 тис.

39 коментарів 1,2 тис. поширень

Подобається

Коментувати

Поширити

Вірш «Неандертальці», який Костенко опублікувала у на своїй Facebook-сторінці у 2013, вирішила заспівати Jamala. Вона виконала цю пісню на першому сольному виступі після перемоги на «Євробаченні».

Джерело: espreso.tv

Натхненні вірші пише і **Павло Вишебаба**, український еко-активіст, музикант, військовий та письменник. Співзасновник та голова ГО «Єдина планета», посланець з питань толерантності ПРООН в Україні.

ДОНЬЦІ

*Тільки не пиши мені про війну,
розкажи, чи є біля тебе сад,
чи ти чуєш коників і цикад,
чи повзають равлики по
в'юну.*

*Як у тих далеких від нас
краях, називають люди своїх
котів?*

*Те, чого найбільше би я
хотів, щоб не було суму в
твоїх рядках.*

*Чи цвіте там вишня та
абрикос? І якщо подарують
тобі букет, не розкажуй, як
бігла ти від ракет, розкажи,
як добре нам тут жилосьь.*

*Запроси в Україну до нас
гостей, всіх, кого зустрінеш
на чужині, ми покажемо
кожному по війні, як ми вдячні
за спокій своїх дітей.*

Павло Вишебаба

14 жовтень 2022 р. · 🌐

Із Днем захисників і захисниць України 🇺🇦 Відзначу його новим віршем:

з а м і с т ь с п о в і д і

Отче, я лише людина, як і ти,
віру втратив і не буду прикидатись.
Я досяг такого рівня самоти,
що сповідуватись, певно, вже не здатен.
Не готуйся відпускати без гріхів,
моя совість не відгукується більше.
Від загиблих відганяючи птахів,
не молитви я зачитував, а вірші.
Хай не посланцю від бога, - без образ, -
капелане, я кажу тобі як брату:
як же хочеться пожити інший раз,
як же інколи не хочеться вмирати.
Не прийми за малодушність чи за страх,
я здебільшого до смерті став байдужий,
та побачиш тих лелек на димарях,
випадковий відблиск неба у калюжі,
як рікою йде туман, мов паротяг,
і подумаєш, що можна б ще пожити...
Хоч яке просте чи то складне життя
після місяців над прірвою у житі.
Я люблю це буботіння молитов,
отче, почитай їх доки буду спати.
Дай мені благословіння на любов,
обіцяй, що ми ще зможемо кохати.

13.10.2022 © Павло Вишебаба

👍👍👍 9,7 тис.

679 коментарів 1,3 тис. поширень

👍 Подобається

💬 Коментувати

🔗 Поширити

ВАЛЕРІЯ КАРПИЛЕНКО (СУБОТІНА)

Валерія Суботіна

23 червень о 03:17 · 🌐

...

З-поміж натовпу в запилених берцях ходив пророк.
Він розказував те, що чув від дерев і зірок.
Він повторював: схаменіться, люди! Буде війна.
В усі країни злітатиметься сарана.
Вона гризтиме ваші будинки і ваші серця,
І того, хто б вигнав її вже не знайдеться,
Бо забагато стане уже сарани.
Я таке бачив, коли ми ще були дітьми.
Ця сарана зжерла м'ячики і літачки.
Зруйнувала школи і дитячі садки.
Мені довелося стати дорослим і берці вдягти,
Ви ж не хочете, щоб вашим дітям прийшлося так швидко рости?
Щоб ваші міста перетворились на вимерле тло?
Але так і буде. Бо з нами так само було.
Потім - відродження. Але разом з тим.
Наші мерці промовляють вашим живим:
«Будьте живі, боріться за своє життя.
Бо після смерті - плювати на каяття.
Тоді не байдуже лишень - ви боролись чи ні.
Бо як не боролись - то самі у всьому винні.
Боріться вже зараз. Ніякого «потім» нема.
Живіть. Або помирайте хоча б не дарма».

[Валерія Суботіна](#)

Нава/Сталева

Валерія Карпиленко (Суботіна) на позивний Nava – мариупольська поетеса, кандидатка наук із соціальних комунікацій, у минулому випускниця й викладачка Маріупольського державного університету, яка разом з «Азовом» захищала рідний Маріуполь. Дівчина завжди відрізнялася неабиякою силою волі, оптимізмом та винятковим талантом. Для багатьох мариупольців і загалом всіх українців вона є справжнім взірцем для наслідування.

24 лютого Валерія Карпиленко відчувала – на порозі повномасштабна війна. Жінка пішла до військкомату і її мобілізували до полку «Азов». Разом зі своїм коханим – Андрієм Суботіним (позивний Борода) вони опинилися заблокованими на «Азовсталі». Історія кохання Валерії та прикордонника Андрія стала відомою не тільки в Україні – вона облетіла весь світ. Пара познайомилась, коли Валерія працювала в пресслужбі Донецького прикордонного загону

В облозі на «Азовсталі» вирішили одружитись. Датою обрали 5 травня, бо це день народження полку «Азов». Проте 7 травня Андрій загинув... Валерія перебувала в полоні 10 довгих місяців і 10 квітня 2023 року її нарешті звільнили!

Наразі ми змінюємо свої пріоритети
З цією війною – болючою, грізною.
Окрім патронів віруючи у багнети,
Завжди беручи з собою щось холодне й залізне.
Втрачаючи друзів навіть коханих,
Які не розуміють, про що ти, повертаючись додому, говориш.
Й щось іншим стає потрібним й жаданим.
І, зізнайся, якщо час повернути – ти все це знову повториш.
Вибереш цю дивну важливість світанків.
Вибереш щирість і незрадливість.
Вибереш навіть свій біль від уламків.
Вибереш чесність і справедливість...

ЧИТАТИ
КОРИСНО

Фейсбук забанив солістку Одеської опери за вірші Шевченка

Солістка Одеського театру опери та балету Катерина Бурдик розмістила на своїй сторінці Facebook фрагмент поеми Тараса Шевченка «Катерина». Але пост було заблоковано.

Коли оперна співачка поскаржилася на це в іншому повідомленні, одесити вирішили її підтримати і почали розміщувати цю цитату з великого українського поета на своїх сторінках. Більшість повідомлень також було заблоковано соціальною мережею.

Йдеться про відомий уривок із поеми Тараса Шевченка «Катерина»:

«Кохайтеся, чорнобриві
Та й не з москалями
Бо москалі – чужі люди
Робити лихо з вами!».

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Після проголошення незалежності України основними пріоритетами культурної політики держави стало збереження культурної спадщини народу, забезпечення доступу громадян до її використання в неупередженому вигляді.

На початок 2021 року в Україні налічувалось 576 музеїв державної та комунальної форми власності, які зберігають державну частину Музейного фонду України. В складі цих музеїв функціонують 122 філії. До переліку не включені музеї, розташовані на окупованій росією у 2014–2015 роках території Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей.

Музеї України поділені за профілем на: природничі – 3; історичні – 190; літературні – 48; художні – 37; мистецькі – 31; комплексні – 229; галузеві – 8; інші – 30.

Загальна кількість – музейних предметів державної частини Музейного фонду України – 11591707 одиниць збереження; науково-допоміжного фонду – 6017370 одиниць збереження.

За роки незалежності в Україні було відновлено чимало пам'яток культурної спадщини українського народу, створено нові музеї, заповідники. Були відбудовані пам'ятки архітектури – культові споруди, знищені за радянських часів: церква Богородиці Пирогощі (1996), Михайлівський Золотоверхий монастир (1998), Успенський собор Києво-Печерської лаври (2000). Створені Вишгородський історико-культурний заповідник, Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» та інші. У Батурині на Чернігівщині реставровано цілий комплекс споруд XVII-XVIII ст.: палац К. Розумовського, цитадель Батуринської козацької фортеці, скарбницю, Воскресенську церкву. У 2009 р. тут створено Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця». Значною подією у культурному житті України стало відкриття нового музейного комплексу у Києві – Мистецького арсеналу.

Поступальний розвиток культури незалежної України, який тривав понад 25 років, був підступно перерваний у 2014 р. анексією росією Криму та військовим конфліктом на території Донецької і Луганської областей. А 24 лютого 2022 р. росія підступно розпочала відкриту війну проти України. Напад росії на Україну окрім численних людських жертв, руйнувань інфраструктури та знищення української економіки створив також реальну загрозу для української культурної спадщини. Росія намагається знищити Україну як державу, а український народ як націю, не лише руйнуючи інфраструктуру, економіку України, вбиваючи її мешканців, але й завдаючи нищівних ударів саме по українській культурі. Бо лише знищивши культуру народу, можна знищити сам народ.

Про це говорять українці, це бачать і українські партнери, які від самого початку війни рашистів в Україні запропонували свою допомогу українській державі, аби врятувати і захистити культурне багатство українців. Тут – і засоби захисту приміщень культурних інституцій від руйнувань, і вогнегасні системи, і засоби захисту творів мистецтва, які опинилися без відповідних умов зберігання внаслідок бомбардувань та обстрілів.

Однак, тут і мова про документування злочинів окупантів, і надання прихистку та місць праці українським музейникам, бібліотекарям, архівістам та багатьом іншим працівникам культурної сфери. Тут і навчання та створення умов для творчості і розвитку українським обдарованим дітям та молоді.

Агресивна росія веде війну на знищення української нації через знищення її культури. Саме це є першочерговим завданням і метою окупантів. Польща добре про це знає, оскільки пережила і часи імперської російської окупації, і наступного совєцького поневолення культури та свідомості своїх громадян. Добре відомо це і українцям, культуру яких, знищуючи, Росія століттями намагалася замінити великоросійським сурогатом. За століття нічого не змінилося.

За час війни культурна спадщина в більшості областей України зазнала страшних руйнувань. Внаслідок обстрілів будівлі мають такі uszkodження, яких українці не бачили з часів Другої світової війни. Наразі, станом на 1 червня 2023 р., ми маємо понад 1000 верифікованих епізодів злочинів РФ проти культурної спадщини України. Це орієнтовні цифри. Адже складно отримувати інформацію з тимчасово окупованих територій та місць активних бойових дій. Наразі злочини росіян проти культурної спадщини зафіксовані на території 14 областей України та в м. Києві. Найбільше пошкоджень об'єктів культурної спадщини та інфраструктури у сфері культури зафіксовано у Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Запорізькій, Миколаївській, Київській, Одеській, Дніпропетровській, Чернігівській, Сумській, Житомирській, Львівській областях та у місті Маріуполь.

Загалом пошкоджено близько 300 об'єктів цінної історичної забудови, але найбільше постраждали культові споруди. Окупанти знищили чи пошкодили понад 200 культових споруд. З них 91 – перебуває на обліку, як пам'ятка історії, архітектури та містобудування або цінна історична забудова. Ворог знищив або пошкодив понад 100 меморіальних пам'ятників на честь історичних особистостей та подій XIX–початку XXI ст., понад 70 будівель та комплексів музеїв і заповідників, близько 150 театрів, будинків культури, бібліотек та інших об'єктів цінної історичної забудови. Нагадаємо, що руйнування об'єктів культурної спадщини – воєнний злочин за Гаазькою конвенцією 1954 року.

Росіяни воюють не за наші заводи, не за наші землі, – вони мінують землі, знищують заводи. Вони вбивають наших людей. Атак ворога зазнають театри, музеї, бібліотеки, архівні фонди, галереї мистецтва тощо. Вони це роблять, аби не було української культури. І не тільки сьогодні. збереження цієї культури, робота над тим, аби культура розвивалася, – це крок до розвитку, до майбутнього, до нормальності. – це перша річ, яка буде нам потрібна після нашої перемоги.

Однак, збереження вцілілого та відбудова знищеної спадщини – це лише частина порятунку української культури, яка зазнає російської агресії. Важливо подбати про її майбутнє – дати можливість творити, навчатися і розвиватися українським дітям та молоді. Тут широке поле діяльності для всіх цивілізованих суспільств світу, приватних інституцій, самоврядних органів та державних установ.

**Церква Успіння Богородиці Пирогоща – православний храм
у Києві, кафедральний собор міста доби Середньовіччя.
Відбудований у 1997–1998 роках**

Церква Успіння Богородиці Пирогоща – православний храм
у Києві, кафедральний собор міста доби Середньовіччя.
Відбудований у 1997–1998 роках

Національний заповідник «Софія Київська»

Софійський Собор

Собор святої Софії — Премудрості Божої, Софін Київська або Софійський собор — християнський собор в центрі Києва, пам'ятка української архітектури та монументального живопису другого десятиріччя II ст. (1011-1018), одна з небагатьох уцілених споруд часів Київської Русі. Одна з найголовніших християнських святинь Східної Європи, історичний центр Київської митрополії.

Музей
"Будинок митрополита"

Музей
"Золоті ворота"

Музей
"Кирилівська церква"

Музей
"Андріївська церква"

Об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Київ: Собор Св. Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра

12 грудня 1990 року архітектурний ансамбль [Софійського собору](#) та монастирський комплекс Києво-Печерської Лаври було внесено до списку Всесвітньої спадщини Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини. Внесення до цього списку підтверджує визначну універсальну цінність культурного об'єкту, що підлягає збереженню на благо всього людства.

Об'єкт Всесвітньої спадщини №527 "Київ: Собор святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра" став першим від України в списку ЮНЕСКО.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЗАПОВІДНИК
КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА
ЛАВРА

Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра», створений у 1926 р.. Він є унікальним і одним з найбільших музейних комплексів Східної Європи. Указом Президента України від 13 березня 1996 р., з огляду на значення Заповідника як унікальної культурної і наукової установи, йому надано статус Національного.

Сьогодні Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» – найбільший музейний комплекс України, де зосереджено 144 споруди пам'ятки історії і культури. Серед них – 2 унікальних підземних комплекси, храми, пам'ятки архітектури XI-XIX ст., виставкові приміщення.

Продовжуючи просвітницькі традиції Лаври, колектив Заповідника займається науково-дослідницькою, експозиційною, науково-просвітницькою діяльністю виставок, щорічно в Заповіднику збираються науковці як з України, так і з-за кордону на науково-практичну конференцію «Могилянські читання».

Михайлівський Золотоверхий монастир у Києві

Михайлівський Золотоверхий монастир є одним із провідних сакральних архітектурних ансамблів Києва. Його посвята пов'язана з небесним заступником міста — Архістратигом Михаїлом. Як один із найстародавніших і найшанованіших київських монастирів (збудовано у 1108–1113) він належить до тих небагатьох святинь, які були віхами національної історії, осередками духовності традиційного українського суспільства.

Упродовж своєї історії монастир зазнав кілька руйнувань і відроджень. Одним із злочинів проти української культури є руйнування монастирського комплексу у 1934 р.

При цьому доручено зняти зі стін в інтер'єрі тільки найцінніші фрески і мозаїки. Урятовано дуже мало мозаїк і невстановлена кількість фресок. Мозаїчну композицію «Євхаристія» з втратами перенесено на хори Софійського собору, у фондах Національного заповідника «Софія Київська» збереглася смальта. Значно більше розсипу смальти перевезено 1934 до «Всеукраїнського музейного городка» (тепер Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник). Увесь цей розсип — знищені мозаїки Михайлівського Золотоверхого собору. Дзвіницю розібрано 1934–1935, Економічну браму 1936–1937. Навесні 1935 із собору зняли позолочені аркуші міді з бань, знищили бароковий іконостас. 14.08.1937 його підірвали.

Михайлівський Золотоверхий монастир у Києві – діючий православний монастир на честь Архангела Михаїла в Києві, кафедральний собор Православної церкви України. Відбудований у 1997–1998 роках

Вишгородський історико-культурний заповідник (ВІКЗ)

Створення Історико-культурного заповідника пов'язане з роботою Вишгородської археологічної експедиції Інституту історії матеріальної культури (1934—1937 рр.) під головуванням Тадея Мовчанівського. Сучасний Вишгородський історико-заповідник був заснований 6 липня 1994 року. Вишгородський історичний музей є найстаршим структурним підрозділом державного історико-культурного заповідника. У 2010 року територія Історичного ландшафту давньоруського Вишгорода була внесена до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Досить різноманітне і добре збережене історичне середовище займає міську гору. Крім дитинця Вишгородського городища, воно включає забудову дуже давніх і тісно пов'язаних із ним вулиць Калнишевського й Межигірського Спаса, берегові схили з пасмом зелених територій. Історичний ареал Вишгорода сприймається як цілісне містобудівне ландшафтне утворення. Цей краєвид значної історичної й художньої цінності потребує дбайливого збереження, оскільки може бути порушений навіть незначним втручанням.

Церква святих Бориса і Гліба (1861-1863 рр.). Історико-культурні пам'ятки Вишгородщини ПРОЄКТ «Історико-культурна спадщина Вишгородщини: QR-кодування, моніторинг, апробація й популяризація». Джерело: vikz.org.ua

Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви»

Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» – меморіальний комплекс козацької слави України, який знаходиться між селами Пляшева та Острів на Рівненщині. Розпочав свою діяльність у 1967 році як музей-заповідник «Козацькі могили» (філія Рівненського обласного краєзнавчого музею). У 1991 році отримав статус «державного» і перейменований у Державний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви». У 2008 році заповіднику надано статус «національного».

Михайлівська церква, пам'ятка архітектури XVII ст.
Джерело: berestechko.org

**Панорамний вигляд заповідника
«Поле Берестецької битви»
Джерело: berestechko.org**

Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»

Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» – культурно-освітній та науково-дослідний заклад, створений на базі комплексу пам'яток історії, культури та природи, пов'язаних з історією українського козацтва доби Гетьманщини. Заснований у 1993 році.

Музеї Заповідника

- Палац гетьмана Кирила Розумовського
- Будинок Генерального суду (будинок В. Кочубея)
- Музей археології Батурина
- Територія «Цитадель Батуринської Фортеці»
- Музейний комплекс «Козацький двір»

БАТУРИН

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ

**13 листопада
1708 року**

13 листопада в Україні традиційно вшановують
пам'ять жертв Батуринської трагедії:
мужніх оборонців та мирних жителів...

Палац Кирила Розумовського
Створено 20 червня 2012 р.

«Територія «Цитадель Батуринської Фортеці». Відтворено у 2008 році за ініціативи Президента України (2005-2010) Віктора Ющенка на автентичному місці. Джерело: Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»

«Різня в Батурині 1708 року». 2000. Художник Андрій Івахненко. Експозиція музею «Музей археології Батурина. Картина із зібрання Національного заповідника «Гетьманська столиця». Джерело: Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»,

«Меншиков у Батурині або Батуринські яблука». 1995. Художник Микола Данченко. Експозиція музею «Будинок Генерального суду (будинок В. Кочубея)». Картина із зібрання Національного заповідника «Гетьманська столиця». Джерело: Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»

Музейний комплекс «Козацький двір» –
реконструкція історичного середовища Батурина постгетьманського періоду. Являє собою садибу заможної козацької родини на прізвище Мохна. У збереженій хаті ХХ століття відтворено побутову, виробничу, дозвілєву та світоглядну культуру батуринської родини, що зберегла свої станові риси до початку ХХ століття. Національний заповідник «Гетьманська столиця». Джерело: Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»

Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал»

Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал»

Мистецький арсенал є флагманською українською інституцією культури, яка у своїй діяльності інтегрує різні види мистецтва – від сучасного мистецтва, нової музики й театру до літератури та музейної справи.

Місія Мистецького арсеналу – сприяти модернізації українського суспільства та інтеграції України до світового контексту, спираючись на ціннісний потенціал культури.

Будівля, де розташували комплекс Мистецький арсенал, знаходиться в стінах військового арсеналу, збудованого в 1783-1801 роках за проектом генерала-поручика Івана Меллера і є пам'ятником архітектури національного значення України.

Джерело: ТОВ «Основа»
(виконавець проєкту реконструкції)

РОСІЙСЬКІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

**Маріупольський державний університет знищений
російськими окупантами 24 лютого по 20 травня 2022 року**

Маріупольський державний університет, Навчальний корпус №1.
Економіко-правовий факультет.

Корпуси факультету філології та масових комунікацій

Корпус історичного факультету
та факультету грецької філології.

Внаслідок масових обстрілів було зруйновано Маріупольський краєзнавчий музей, заснований 6 лютого 1920 року і розташований на вулиці Георгіївській. У фондах музею зберігалося понад 53 000 музейних предметів, зокрема речові, образотворчі, письмові (рукописні та друковані), нумізматичні, археологічні, фотодокументальні, природні та інші.

Зруйновано і будівлю Художнього музею імені Архипа Куїнджі. Цей старовинний особняк 1902 року, виконаний у стилі північний модерн був весільним подарунком голови Маріупольської земської управи Газадінова з нагоди одруження його дочки Валентини з Гіацинтовым Василем Івановичем, засновником

Маріупольського реального училища. Колекція Художнього музею ім. Куїнджі налічувала близько 2 тисяч творів живопису, графіки, декоративно-ужиткового мистецтва та скульптури. Серед них – роботи Івана Айвазовського, Миколи Глушченка, Тетяни Яблонської, Михайла Дерегуса, Андрія Коцки, Миколи Бендрика, Леоніда Гаді.

Будівля Донецького академічного обласного драматичного театру (м. Маріуполь) – зруйнована 16 березня 2022 року. Історія будівництва непроста, адже театри за радянських часів зводили лише в обласних центрах. Будівля театру будувалася протягом 1956–1960 років. Гарне, добре обладнане приміщення для театру в стилі радянського монументального класицизму з великою кількістю ліпних декоративних елементів було прикрасою міста. Під дахом театру зібралось більше 1000 людей, які не мали більше дому і змушені були шукати інше безпечне місце. Вони спали на сцені, в гримерках, фойє, а гардероб перетворився на їдальню, а актори, які раніше розважали глядачів, стали волонтерами та допомагали всім вижити. Окупанти завдали удару по драмтеатру о 10 годині ранку 16 березня попри те, що поряд був цей велетенський напис «ДІТИ». Точна кількість загиблих невідома. Важливо відзначити, що приміщення драматичного театру у Маріуполі було однією з шести пам'яток архітектури місцевого значення. Маріупольський театр став символом пам'яті, болю і туги за загиблими маріупольцями...

Будівля Центру сучасного мистецтва «Готель Континенталь» (Палац культури «Молодіжний») – розташована на найстарішій вулиці Маріуполя — Харлампіївській. Спочатку будівля, яка по праву вважалася архітектурною окрасою міста, була збудована як готель «Континенталь». Будівництво завершили 1897 р.

На початку війни у приміщенні Центру ховалися від обстрілів мирні громадяни Маріуполя. Маріупольці спали у старих підвалах, гримерках, танцювальних залах та холах. Проте окупанти, незважаючи на написи «Діти» розбомбили будівлю.

Зазнала руйнації найвідоміша церква міста – Собор Архистратига Божого Михаїла, що була розташована на вулиці Воїнів-Визволителів у Лівобережному районі міста, повністю знищений пам'ятник митрополиту Ігнатію, що був розміщений біля собору.

Зруйновано і палаци культури міста – Палац культури «Український дім» та Палац культури «Іскра» у Кальміуському районі. Потрапила під обстріл і Маріупольська мечеть на честь султана Сулеймана Чудового і Роксолани в Приморському районі.

Повністю знищені об'єкти культурної спадщини на території Маріупольської територіальної громади:

- Пам'ятник мітрополіту Ігнатію – релігійному просвітникові – меморіальний пам'ятник;
- Бібліотека православної церкви св. Петра Могили – бібліотечне зібрання;
- Музей історії та археології Маріупольського державного університету – музейне зібрання;
- Пам'ятник гетьману Петру Сагайдачному в смт Мангуш – меморіальний пам'ятник;
- Пам'ятник загиблим воїнам АТО в смт Мангуш – меморіальний пам'ятник.
- Будівля Драматичного театру – пам'ятка архітектури місцевого значення.
- Пам'ятник жертвам Голодомору 1932 – 1933 р.р. та політичних репресій у Маріуполі – пам'ятка монументального мистецтва (демонтовано російськими окупантами 19.10.2022).

Станом на 02/08/22

450 ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК ПРОТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ, ЗАФІКСОВАНІ МКІП

ЗЛОЧИНИ ЗАФІКСОВАНІ НА ТЕРИТОРІЇ 24 ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ТА В М. КИЄВІ:

103 – в Харківській області	6 – в Житомирській області
99 – в Донецькій області	5 – в м. Києві
79 – в Київській області	6 – в Херсонській області
38 – в Чернівецькій області	9 – в Миколаївській області
48 – в Луганській області	3 – в Дніпропетровській області
28 – в Сумській області	4 – в Одеській області
17 – в Закарпатській області	1 – в Львівській області
	2 – в Вінницькій області

ЗАЗНАЛИ РУЙНАЦІ ТА ПОШКОДЖЕНЬ:

- 48 меморіальних пам'ятників на честь історичних особистостей та подій XIX – початку XX ст.
- 34 будівлі та комплекси музеїв і заповідників
- 111 споруд будинків культури, театрів та бібліотек, а також декілька інших об'єктів цінної історичної заповідної будови.

РЕЛІГІЙНІ СПОРУДИ НАЙБІЛЬШЕ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ОКУПАНТІВ

- 153 споруди знищені або пошкоджені
- 51 з них перебував на обліку як пам'ятки історії, архітектури та містобудування

Допомагайте фіксувати злочини РФ на національній платформі <https://culturecrimes.mkip.gov.ua/>

Ці матеріали будуть використані як докази для кримінальних проваджень проти російських злочинців.

РУЙНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ - ВОЄННИЙ ЗЛОЧИН ЗА ГЛАЗЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ 1954 РОКУ

**ukrainian
institute**

Листівки з України

Український Інститут за підтримки USAID запустив міжнародну кампанію «Листівки з України» / «Postcards from Ukraine», яка розповідає про зруйновані пам'ятки України.

В межах кампанії світові та українські зірки у відео також розповіли історію пошкоджених або зруйнованих пам'яток:

Г'ю Бонневіль, британський актор, що зіграв у серіалі «Абатство Даунтон», розповів про Харків;

Малік Гарріс, німецький співак та учасник Євробачення 2022, привернув увагу до Будинку управителя маєтками Кеніга у Тростянці;

Андрій Ярмоленко, український футболіст, розповів про стадіон імені Гагаріна у Чернігові;

Саманта Пауер, адміністраторка USAID – про будівлю економічного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;

Тимофій Музичук, музикант та учасник гурту Kalush Orchestra – про Будинок культури в Ірпені;

Максим Чмерковський, українсько-американський хореограф, став голосом Чернігівського обласного молодіжного центру;

Моніка Лу, литовська співачка та учасниця Євробачення 2022, стала голосом зруйнованого Маріуполя;

учасники гурту DakhaBrakha – Вознесенської церкви у Лукашівці.

Проект висвітлювали в понад 30 матеріалах національних й регіональних медіа в США (Bloomberg, HuffPost), Литві, Індії, Бельгії (De Standaard), Британії (SkyNews), Німеччині, Болгарії, Франції (Sciences Po), Італії (Corriere della Sera), Іспанії (La Vanguardia).

#PostcardsFromUkraine

Історія

Місце, вибране для будівництва, у 30-40-х рр. 19 ст. було пустирем, де стояли лише провіантські склади. У зв'язку з початком спорудження університету й забудовою Університетської (тепер — Володимирської) вул. ця місцевість стала заселятися. У 1850-х рр. арх. О. Беретті на замовлення київського генерал-губернатора збудував тут двоповерховий будинок дівочого пансіону графині Є. Левашової. 1891—92 надбудовано третій поверх (арх. К. Тарасов). Має прямокутні окреслення трохи видовженого вздовж вулиці фасаду з невеликими бічними ризалітами з боку подвір'я. До правого (по відношенню до центрального входу) ризаліту прилягає прибудова, що з'єднує будівлю з новими корпусами Президії НАНУ, розташованими на подвір'ї. Внутрішнє планування з центральними парадними сходами, що ведуть на другий і третій поверхи, має двобічну коридорну систему із зручним зв'язком приміщень на поверхах. Простота планувального вирішення, стилістика архітектурних деталей та елементів відповідають принципам класицизму.

В експозиції представлені різноманітні матеріали: видання творів філософа, наукова й художня література про нього, книги античних, середньовічних та новочасних філософів і поетів, які вивчав Григорій Сковорода, етнографічні предмети, присвячені йому картини, графічні роботи, скульптури. Зберігалися й деякі особисті речі народного мудреця. Неподалік від будівлі — могила філософа.

7 травня 2022 року російський снаряд влетів у дах будівлі, вогонь охопив увесь музей. Будівлю XVIII століття, яка свого часу була домом для гостей у садибі поміщиків Ковалівських, домом для Григорія Сковороди й останні роки берегла пам'ять про його життя, тепер сама перетворилась на спогад.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

с. Сковородинівка, Харківська обл.

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Пам'ятка історії національного значення

ТИП:

Музей

ПОБУДОВАНИЙ:

1972

ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

06.05.2022

ЗБРОЯ:

Артилерія

#PostcardsFromUkraine

Історія

Тільки з початку 1920-х років у Народному домі завирувало політичне й культурне життя міста. У 1922 році тут з'являється хорова капела та драматичний колектив. В Охтирці зароджується театральна діяльність, до якої були залучені такі відомі українські актори, як Амвросій Бучма і Наталя Ужвій, та видатний український письменник Іван Багряний. Об'єднання демократичної української молоді в Чикаго висувало останнього на здобуття Нобелівської премії з літератури, а його твори про ГУЛАГ — «Сад Гетсиманський» і «Тигролови» — з'явилися за 20 років до написання «Архіпелагу ГУЛАГ» Олександром Солженіциним. Із 1932 року Народний дім перейменували на Районний будинок культури. У цьому статусі він існував до наших днів.

Уночі 8 березня 2022 року під час повномасштабного наступу на територію України російські війська скинули бомби на центр Охтирки. Разом із будівлею Охтирської міської ради та музею зазнав руйнувань і Будинок культури. Упродовж десятків років він гуртував навколо себе містян і був осередком творчої свободи, завдяки якій колись і з'явився Народний дім.

Те, що берегло пам'ять, тепер саме може стати спогадом.

Побудували його в період із 1911 по 1914 роки та приурочили до 50-ї річниці скасування кріпацтва в Російській імперії, до складу якої на той час входила більша частина сучасних українських територій. До 1861 року селяни-кріпаки були «прив'язані» до землі, вважалися власністю землевласника й були змушені важко працювати.

Ідея зведення Народного дому виникла ще на початку 90-х років XIX століття в Товариства народних читань. На початку 1911 року мешканці громади зібрали необхідні кошти. Нарешті був затверджений план будівництва за проектом інженера-архітектора Василя Яковлева, а вже за три роки в центрі Охтирки з'явилася нова будівля в стилі ампір. Однак Народний дім не одразу став осередком культурного та освітнього життя. Розпочалася Перша світова війна, і в його стінах розмістили шпиталь.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

м. Охтирка, Сумська обл.

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Пам'ятка архітектури місцевого значення

ТИП:

Будинок / Палац культури

ПОБУДОВАНИЙ:

XX ст.

ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

березень 2022 року

ЗБРОЯ:

Артилерія

#PostcardsFromUkraine

Історія

Діяльність музею сприяла розвитку української культури, збереженню історії України, усвідомленню окремішності української нації. Цю важливу місію виконувала й бібліотека, фонд якої становив майже 62 тисячі книг, а також різноманітні осередки, створені при ній для розвитку молоді. Серед них: центр правової інформації, англomовний клуб, артцентр та артстудія, екоакадемія. Тут молоді українці пізнавали світ, спілкувалися, вчилися бути свідомими людьми й громадянами, критично мислити й шукати власні орієнтири в житті.

11 березня 2022 року Чернігівська обласна бібліотека для юнацтва, що пережила обстріли більшовиків у 1918 й 1919 роках та вціліла під час Другої світової війни під бомбами німецьких нацистів, була зруйнована російськими військами. На подвір'я бібліотеки окупанти скинули 500-кілограмову фугасну бомбу, що зруйнувала стіни та внутрішні перегородки будівлі.

Упродовж 120 років це місце оберігало українську історію, культуру, духовність. А тепер те, що берегло пам'ять, саме лише спогад.

Мало хто знає, але єдиний у Російській імперії український музей був відкритий у Чернігові 1902 року. Ініціатором його створення став меценат, колекціонер і нащадок знатного роду — Василь Тарновський. Він передав місту Чернігову унікальне зібрання пам'яток історії та культури українського народу XVII–XIX століть, козацьких старожитностей, а також рукописів, художніх творів та особистих речей видатного українського поета й художника Тараса Шевченка. Упорядником колекції Тарновського став відомий український письменник, учений, педагог, укладач словника української мови, громадський діяч — Борис Грінченко.

Музей старожитностей невдовзі став Чернігівським історичним музеєм, а 1978 року було ухвалене рішення облаштувати тут Чернігівську обласну бібліотеку для юнацтва. Колекція Василя Тарновського увійшла до складу різноманітних музеїв, проте сам будинок і далі беріг пам'ять про відомого мецената та його музей, де раніше зберігалися безцінні реліквії українського минулого.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

м. Чернівці

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Пам'ятка архітектури місцевого значення

ТИП:

Громадська будівля

ПОБУДОВАНИЙ:

XIX ст.

ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

березень 2022 року

ЗБРОЯ:

Ракетний удар

#PostcardsFromUkraine

Історія

2017 рік. Місто Лисичанськ, що на Луганщині, потрапляє до п'ятірки фіналістів конкурсу, який щороку відбувається за підтримки фонду короля Бельгії, та отримує премію «Бельгійська спадщина за кордоном» (Belgian Heritage Abroad Award 2017).

Помандруймо в часі на 150 років назад. Саме тоді, у другій половині XIX століття, землі сходу сучасної України з їхніми незліченними природними багатствами, дешевою робочою силою та потенціалом високого прибутку стають украй привабливими для європейського вільного капіталу. Зокрема — німецького, французького, британського та бельгійського. Представником останнього був інженер та підприємець Ернест Сольве. У 1889 році він вирішив побудувати содовий завод, а разом з ним — і поселення для службовців та робітників, яке спроектували запрошені з Бельгії архітектори.

Триповерхову, кам'яну споруду гімназії було збудовано в 1895 році, її стіни виконані із місцевого пісковика, а кути, карнизи, обрамлення вікон і дверей — із червоної керамічної цегли. Вже на початку XX століття тут відкрили жіночу гімназію товариства «Просвіта» для дітей керівного складу содового заводу. У період Української революції у 1917–1921 роках тут був військовий шпиталь, із 1923 року будівлю використовували для навчальних потреб заводу, а з 1997 року тут працювала Лисичанська багатопрофільна гімназія.

Будівля гімназії витримала дві світові війни, бій за місто під час збройної агресії Росії на сході України у 2014-му, проте була зруйнована під час повномасштабного нападу росіян у 2022 році. 1 травня внаслідок прицільного обстрілу в гімназії зайнялася пожежа, і вогонь повністю знищив сторічну пам'ятку архітектури. Це місце повнилося спогадами про стрімкий розвиток індустріального суспільства Європи кінця XIX — початку XX століття, а разом із тим — мріями та сподіваннями українських учнів, їхніх батьків та вчителів у XXI столітті.

ДО 01.05.2022

Лисичанськ

ukrainian
institute

ЛИСИЧАНСЬКА БАГАТОПРОФІЛЬНА ГІМНАЗІЯ

ПІСЛЯ 01.05.2022

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:
м. Лисичанськ, Луганська обл.

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:
Пам'ятка історії та архітектури
місцевого значення

ТИП:
Навчальний заклад

ПОБУДОВАНИЙ:
кін. XIX ст.

ДАТА ЗНИЩЕННЯ:
01.05.2022

ЗБРОЯ:
Артилерія

[#PostcardsFromUkraine](#)

Історія

Цегельний завод Унгера, книжковий магазин братів Гам, банківська контора Унгера та Діка — усе це Нью-Йорк початку ХХ століття. Ні, не той, де гостей міста зустрічає Статуя Свободи. Це український Нью-Йорк — селище міського типу на Донеччині, яке виникло в другій половині ХVІІІ століття як козацьке зимове поселення. А 1892 року німці-меноніти створили тут колонію Нью-Йорк.

Згідно з переписом 1897 року, німецьке населення на південних землях сучасної України становило 350 тисяч осіб. Німецькі колоністи створили три повноцінні автономні громади: Хортицьку, Молочанську та Маріупольську. І всюди, де вони жили, з'являлися мануфактури, виробництва легкої промисловості й склади, розвивалося сільське господарство, інфраструктура.

Не відставав і Нью-Йорк. Окрім уже згаданого цегельного заводу та банківських контор, тут відкрили училище, жіночу гімназію, черепичні заводи, завод із виготовлення сільськогосподарських машин та знарядь. Споруджувалися також парові млини, серед яких виділявся 4-поверховий млин Пітера Діка. Зведений у 1903 році, він став одним із найбільших у колонії.

Можливо, саме те, що цей млин забезпечував борошном усі околиці Нью-Йорка, і берегло будівлю впродовж майже 120 років. Млин Пітера Діка — єдиний із шести витримає випробування часом. І це заслуга нью-йоркців, які на початку Другої світової війни не дали Червоній армії, що відступала, підірвати млин.

У День пам'яті та примирення 8 травня, коли вся Європа вшановує пам'ять жертв нацизму, російські війська ракетами й запальними снарядами знищували архітектурні пам'ятки історичної частини Нью-Йорка. Поцілила ворожа ракета і в млин Пітера Діка, унаслідок чого будівля вигоріла.

Млин Пітера Діка свого часу прославив український Нью-Йорк. Він продовжував годувати людей і під час революцій, і світових воєн, і в темні часи радянської окупації, а тепер стоїть чорною вигорілою пустою.

📍 МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

смт. Нью-Йорк, Донецька область

📄 ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Пам'ятка промислової архітектури початку XX століття

🏠 ТИП:

Млин

📅 ПОБУДОВАНИЙ:

1903

📅 ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

09.05.2022

🔫 ЗБРОЯ:

Артилерія

[#PostcardsFromUkraine](#)

Історія

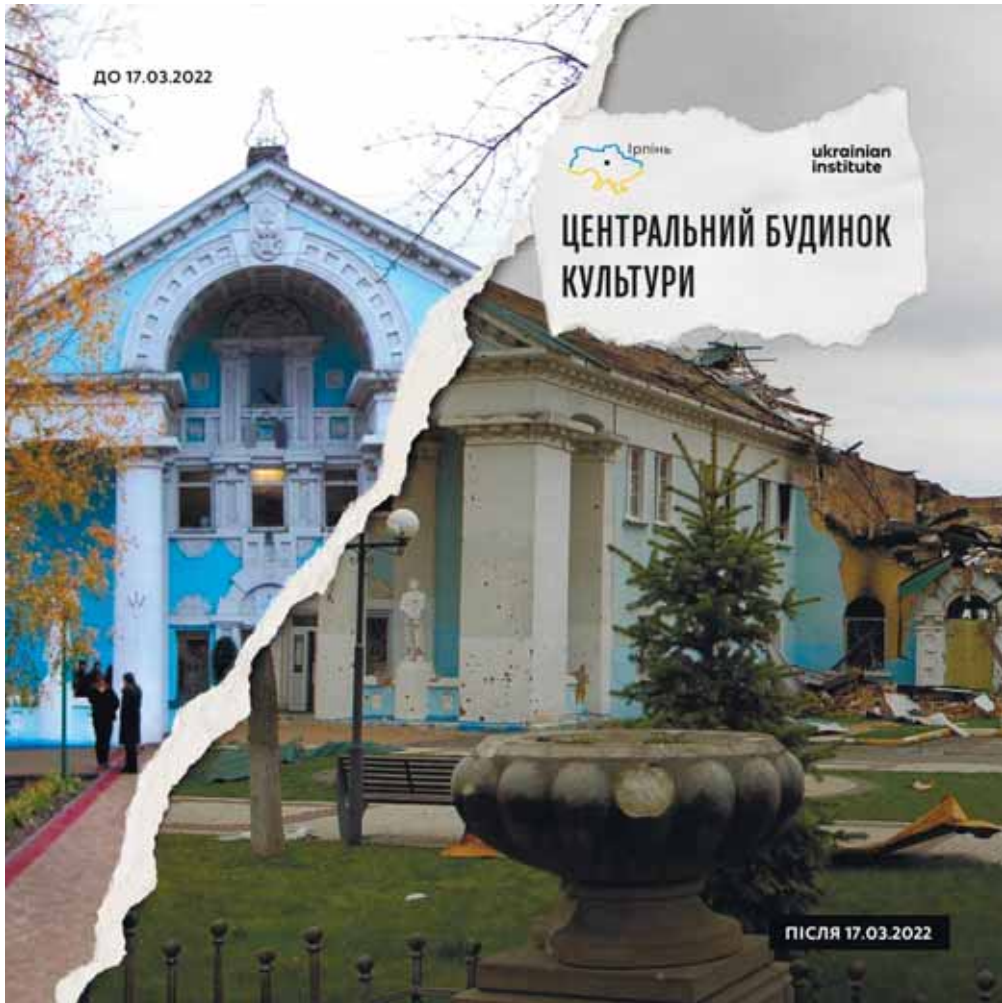
У перші ж дні повномасштабного збройного нападу Росії на Україну у 2022 році місто Ірпінь стало щитом для української столиці та пережило жахи війни під окупацією Росії. Постраждав і Будинок культури, який майже 70 років гуртував навколо себе мешканців Ірпеня. Російські окупанти під час обстрілів пошкодили фасади, інтер'єри та перекриття будівлі.

Після деокупації на знак підтримки та солідарності Ірпінь відвідали численні представники світової спільноти: президенти, міністри та спікери парламентів іноземних країн, очільники та представники міжнародних організацій, релігійні лідери, всесвітньо відомі митці, серед яких музиканти гурту U2 та американський кінодіяч Кері Фукунага. Не залишився поза увагою й Будинок культури. Його обстріляний фасад небесно-блакитного кольору та зруйновані стіни стали важливими символами кліпу на пісню знаменитого англійського співака Еда Ширана в колаборації з українським гуртом Антитіла. А також біля Будинку культури в Ірпені виступив просто неба видатний литовський піаніст Даріус Мажинтас.

Будівля, яка десятиліттями була серцем культурного життя міста й берегла пам'ять, могла сама стати спогадом.

Центральний будинок культури в місті Ірпінь з'явився одним із перших серед подібних закладів на території України після Другої світової війни — у час, коли вся Європа докладала титанічних зусиль для власної відбудови. Ініціатором будівництва виступила місцева громада: люди прагнули дбати про культурний розвиток спільноти міста. Мешканці Ірпеня завжди пишалися цією важливою ініціативою.

Тож адміністрація місцевого Бучанського цегляно-черепичного заводу вирішила побудувати Будинок культури влітку 1952 року. Працівники звели його власними силами й коштом — для себе та своїх дітей. І вже восени 1954 року відбулося його відкриття: глядацька зала на 484 місця, фойє, гримерна, хореографічний, вокальний і театральний класи. Уже в перший рік існування Будинку культури там запрацювали близько 15 дитячих і дорослих творчих колективів. Із плином часу насиченість культурного та соціального життя в його стінах лише зростала. І донедавна в Будинку культури функціонували різноманітні творчі студії та класи, мовні клуби, проходили концерти й вистави, публічні події.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

м. Ірпінь, Київська обл.

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Пом'ятка архітектури (щойно виявлений об'єкт культурної спадщини)

ТИП:

Будинок / Палац культури

ПОБУДОВАНИЙ:

1954

ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

17.03.2022

ЗБРОЯ:

Артилерія

[#PostcardsFromUkraine](#)

Історія

Ханський палац — головна резиденція кримських ханів династії Гераяв, правителів Кримського ханства (XV–XVIII), а також адміністративно-політичний центр цієї держави з першої третини XVI століття. Це єдиний на планеті збережений зразок кримськотатарської палацової архітектури, унікальний для Європи цілісний архітектурний комплекс ісламської середземноморсько-чорноморської культури.

Окупаційна адміністрація вважає Ханський палац пам'яткою архітектури другої половини XVIII–XIX століття. Цим вирішуються два найважливіші завдання ворожої культурної політики Росії в Криму. По-перше, легалізується знищення кримськотатарської спадщини загалом, зокрема й значної археологічної складової палацового комплексу. По-друге, статус палацу як центру Кримського ханства, колись найбільшої держави Східної Європи, змінюється на статус заштатного шляхового палацу російських імператорів зі «східним» романтичним колоритом.

Усі заклики та спроби української влади та активістів допустити до реставраційних робіт фахівців, моніторингову місію ЮНЕСКО Росія блокувала впродовж років. Окупанти цілеспрямовано знищують культурну спадщину кримських татар і стирає будь-які сліди багатовікової присутності цього народу на Кримському півострові.

Єдиний вцілілий палац із 5 резиденцій кримських ханів, що пережив війни та 9-бальний землетрус 1927 року. Пам'ятка, що є для кримських татар осередком їхньої ідентичності, та унікальне в багатьох сенсах місце, яке скоро може зникнути — зокрема, і через байдужість світової спільноти.

Те, що майже 500 років берегло пам'ять, тепер саме може стати спогадом.

📍 МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ:

м. Бахчисарай, АР Крим

📄 ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС:

Попередній список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

🏰 ТИП:

Палацовий комплекс

📅 ПОБУДОВАНИЙ:

XV ст.

📅 ДАТА ЗНИЩЕННЯ:

лютий 2014 року

🔨 ЗБРОЯ:

Будівельна техніка

#PostcardsFromUkraine

Свідки російського культурного геноциду проти України

Голова Комітету ПАРЄ з питань науки, культури та медіа Євгенія Кравчук: «Важливо, що слухання Комітету пройшло за присутності представників ЮНЕСКО, тобто тієї організації ООН, яка опікується збереженням культурної спадщини. Ми обговорили питання про те, що окупанти навмисно ціляться в українські культурні об'єкти, зокрема, на Харківщині ракета прицільно прилетіла в музей Сковороди. Так, це все воєнні злочини, але всі вони лягають у патерну геноциду, бо знищується культурна ідентичність, росіяни намагаються стерти українців як етнос», – зазначила парламентарій.

Вона нагадала, що вже зараз в Україні зафіксовано близько 1500 об'єктів культурної інфраструктури, які пошкоджені або зруйновані окупантами. «Із цих об'єктів більш як 600 – це культурні пам'ятки. Крім того, з боку рф є намагання перевчити дітей на окупованих територіях – там міняють освітні курси, по-іншому намагаються викладати історію. Дітей крадуть, відправляють у так звані «освітні табори», де забороняють говорити українською, де їх намагаються «перепрошити». Це все воєнні злочини, які ми фіксуємо. І це ляже в основу майбутньої резолюції, яку я готую, щодо знищення культурної ідентичності», – наголосила народна депутатка.

Перелік національних елементів нематеріальної культурної спадщини, що наразі перебувають під окупацією:

- **Срнек** (кримськотатарський орнамент та знання про нього), який 2021 року внесено до Списку шедеврів усної та нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО (Автономна Республіка Крим);
- **Культура приготування українського борщу**, яку 2022 року внесено до Списку шедеврів усної та нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО (Автономна Республіка Крим, Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська області);
- **Традиція приготування ет аяклак** (караїмський пиріжок з м'ясом), досвід караїмів Мелітополя (м. Мелітополь Запорізької обл.);
- **Українська писанка** (Автономна Республіка Крим, Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська області);
- **Практика та культурний контекст приготування традиційних страв кримських татар чіберек та янтик** (Автономна Республіка Крим та Херсонська обл.).

Перелік національних елементів нематеріальної культурної спадщини, що наразі перебувають у зоні бойових дій:

- **Козацькі пісні Дніпропетровщини** (Дніпропетровська обл.);
- **Знання і практики приготування сахновщинського короваю** (села Сахновщинського району Харківської обл.);
- **Традиційне харківське коцарство** (м Харків та Харківська обл.);
- **Звичай і технологія приготування святкової та поминальної каші в місті Авдіївка Донецької області** (м. Авдіївка Донецької обл.);
- **Кобзарство** (Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська, Харківська області).

Розділ III.

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

В останні десятиліття в українську культуру проникає постмодернізм. Цим терміном найчастіше позначають сукупність найновіших художніх течій, що панують у західному мистецтві з другої половини 1970-х років. У цей час була усвідомлена обмеженість раціоналізму й того, що результати культурного прогресу поставили під загрозу існування людства. Представники цього напрямку намагаються встановити межі втручання людини в природу, суспільство й культуру. Характерними його рисами є: звернення до художніх традицій попередніх епох; одночасна орієнтація на маси та еліту; звернення до гротескних типів художньої виразності, іронії, ілюзії; різноманітність стилів (відео, інсталяція, хепенінг); ототожнення мистецтва з позахудожніми сферами діяльності. Представники постмодернізму виступають послідовниками авангардизму, намагаються стерти межі між науковою і побутовою свідомістю, високим мистецтвом і масовою культурою.

АРХІТЕКТУРА

На зламі ХХ–ХХІ ст. в цивільній архітектурі України ще використовуються деякі серії радянських часів. Ознакою вимог нового пострадянського часу стає широке поширення сходів типу Н1, які, коли перші поверхи радянської житлової забудови стали перетворюватись на приміщення комерційного призначення.

Сходовий марш типу Н1.

У 1990-ті та на початку 2000-х перетворились на характерну ознаку новітньої пострадянської урбаністики. Джерело: «Типи сходових клітин» jak.bono.odessa.ua

Мова сучасної архітектури є глобальною, плюралістичною за, але водночас значущу роль відіграють нові творчі пошуки прогресивних напрямків, принципів та способів вирішення форми та змісту в архітектурі.

В нових будовах стильового спрямування використовуються нові конструктивні та художньо-пластичні можливості як традиційних будівельних матеріалів, так і нових — легкі металопластикові конструкції, вишукані оздоблювальні матеріали (готель «Хрещатик», арх. Л. Філенко; діловий комплекс «Зовнішекспосервіс», архітектор О. Донець та ін.; банк «Україна», архітектор С. Бабушкін та ін.; офісний центр «Київ-Донбас», архітектор В. Жежерін та ін.; готельно-офісний центр «Східний горизонт», арх. О. Комаровський, комплекс «Ексімбанк», архітектор І. Шпара та ін.) і багато інших новітніх будов. Реконструкція та оновлення майдану Незалежності в м. Києві також стала знаковою подією, бо утвердила для архітектурно-художні символи нового іміджу суверенної України. Завдання сучасної української архітектури – різноманітність у проявах нової естетики, пошук авторської архітектурної своєрідності та врахування наявного історико-культурного середовища.

Церква Іоанна Предтечі в Керчі, православний храм, пам'ятка архітектури національного значення, Автономна Республіка Крим, Україна. Протягом 1965–1980 виконано реставрацію пам'ятки за проектом архітектора С. Лопушинської (1920–1995; Україна). У 1991 році Лопушинській Євгенії Іванівні – архітектору – за дослідження та реставрацію церкви Іоанна Предтечі в Керчі – пам'ятки архітектури VIII-XIX століть було присудження Державну премію України по архітектурі 1991 року(премію засновано у 1991 році).

Ігор Шпара (30.05.1936 – 26.09.2016),

Президент Національної спілки архітекторів України (1990 – 2011),
Народний архітектор, лауреат Держпремії України, професор Академії мистецтв. пропрацював у Інституті «Київпроект» (1960 – 1990).

Реалізовані проекти:

- Реконструкція Либідської площі
- Реконструкція кварталів Подолу в районі вулиць Оленівської та Введенської
- Житловий комплекс між вулицями Антоновича та Казимира Малевича (1983–1986 рр.; у співавт.)
- Комплекс Гідропарку (1965–1968 рр.; у співавт.)
- Забудова житлового масиву Микільська Борщагівка (1970–1989 рр.; у співавт.)
- Забудова житлового масиву Лівобережний (1974–1980 рр.; у співавт.)
- Забудова житлового масиву Харківське шосе (зараз — Харківський масив) (1981–1987 рр.; у співавт.)
- Комплекс Вищої партійної школи (зараз — Інститут міжнародних відносин) по вул. Юрія Ілленка, 36/1 (1986–1989 рр.; у співавт.)
- Будинок гуртожитку Вищої партійної школи (зараз — Інститут міжнародних відносин) по вул. Герцена, 17/27 (1989 р.)
- Будівля «Укрексімбанку» по вул. Горького, 127–129 (1996 р.; у співавт.)
- Житловий комплекс Ради Міністрів УРСР по вул. Михайла Омеляновича-Павленка, 5 (1968–1985 рр.; у співавт.)

Готель «Хрещатик», м.Київ, 1989.
Дата: 24 січня 2014.
Автор: SergeyUA.

Будівля Головного банку АТ «Укрексімбанк», 1996, м. Київ.,
Архітектор: Ігор Шпара.
Джерело: Ukreximbank.

Здобутки української урбаністики

Інклюзивний дитячий парк, Дніпро (2017-2018).

Фото: 056.ua

Джерело: «Хмарочос»

Площа свободи, проспект Миру, 100, Маріуполь , 2020.

Джерело: «Про місто Марії».

Нові експозиції Черкаського зоопарку, Черкаси (2016 – 2019).

Фото: Іван Авдєєнко.

Джерело: «Хмарочос».

Вулиця Короленка, Дніпро (2019 – 2020).

Фото: Андрій Безуглов, Катерина Чала.

Джерело: «Хмарочос».

Пішохідний центр, Івано-Франківськ (2017).

Фото, Фото: Назарій Рогів.

Джерело: «Хмарочос».

Водно-пейзажний парк Саржин Яр, Харків (2017 – 2019).

Фото: Авдієнко І., Сверделов С.

Джерело: «Хмарочос»

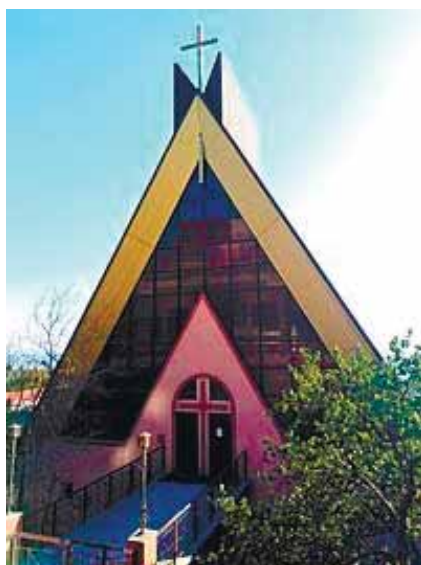
Сакральна архітектура

Церква Миколи Чудотворця (на воді), Київ (2003-2004).

Архітектори: Юрій Лосицький, Олена Мирошніченко

Фото: Максим Яковчук.

Церква Христа Спасителя Євангельських християн-баптистів,

Морський бульвар, 44. м. Маріуполь.

Джерело: «Храми Маріуполя» wikiwand.com/uk

Меморіальна архітектура

**Національний музей Голодомору-геноциду в Києві,
відкрито у 2009 р.**

Комплекс збудовано за спільним проектом ТОВ «Проектні системи ЛТД»
та Народного художника України Анатолія Гайдамаки.

Автор медіа-файлу: Катерина Торопчинова.

**Меморіал увічнення пам'яті воїнів Української Народної Республіки
у с. Великі Зозулинці Хмельницької області.**

Спроектовано та встановлено на кошти Благодійної організації
«Благодійний фонд «Героїка», 2021.

Фото: Артур Шорстобитов

Меморіал борцям за волю України (Зміївка).

Автор проекту: Павло Подобед

Архітектор: Микола Терешнівський

Будівник: ХМО СУМ в Україні

Будівництво: 2010.

«Борцям за волю України» — український військовий меморіал у селі Зміївка Бериславського району Херсонської області, присвячений борцям за незалежність України. Знищений російською окупаційною владою під час російського вторгнення в Україну 2022 року.

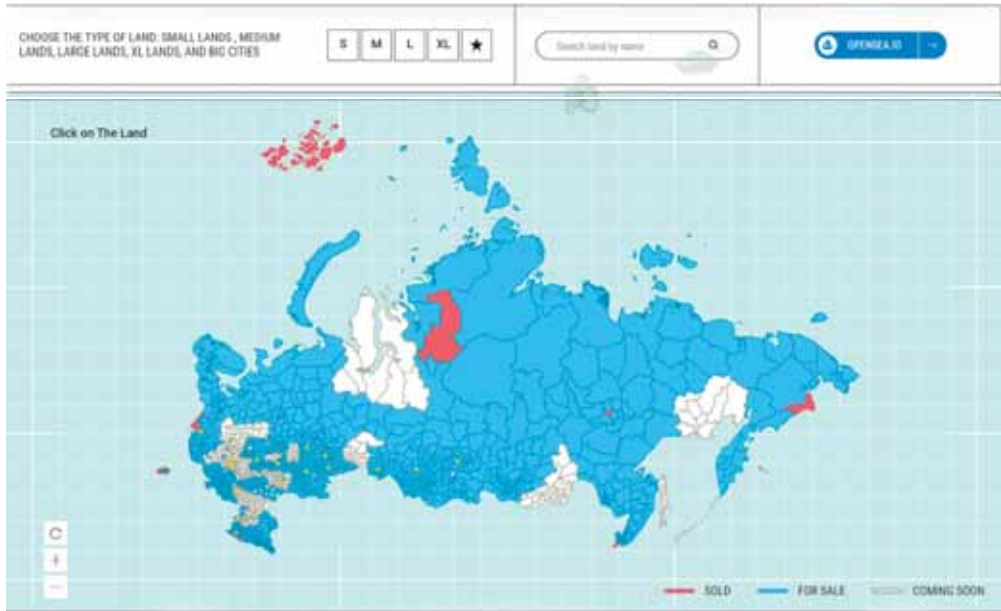
Джерело: uk.wikipedia.org

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Після здобуття незалежності Спілка художників України стала ініціатором консолідації творчої інтелігенції. У 1996 р. було засновано Академію мистецтв України – провідний державний науково-творчий центр. Відбулися презентації українського мистецтва в Бонні, Тулузі, Кіото, Пекіні. Українські художники беруть участь у мистецьких бієнале (виставка, фестиваль, що проводяться раз на два роки) у Венеції, Сан-Паулу, Йоганнесбурзі. Великим успіхом на 53-му Венеціанському бієнале у 2009 р. користувалася інсталяція українського художника І. Чичкана. Творчість українських художників стає відомою у світі, їхні роботи демонструються у престижних музеях і галереях багатьох країн.

В останні десятиріччя відбуваються істотні зміни у розвитку української художньої культури, що пов'язано з руйнуванням радянської тоталітарної системи і розбудовою незалежної держави, утвердженням національно-демократичних ідей. Образотворче мистецтво, яке в останні роки все більше і більше трансформується у візуальне, вбираючи в себе нові естетичні, смислові художньо-пластичні цінності постмодерністської і постмодерністської епохи, не тільки відобразило, а й значною мірою передбачило ці зміни. Сучасне мистецтво пропонує глядачеві широкий діапазон тем, образів, стилістичних напрямків, звертається до історії народу, фольклору, до багатств природи.

Олену Голуб, Грицю Ерде, Оксану Мась, Жану Кадирову, Анатолія Криволапа, Івана Марчука, Олександра Ройтбурда, Тіберія Сільваші, Андрія Чебикіна, Володимира Чепелика, Олексія Чепелик та багатьох інших митців, які представляють зв'язок поколінь українського образотворчого мистецтва.

В Україні створили перший музей війни для фіксування цих подій. Усі твори представлені у цифровому вигляді як NFT-токени, які можуть придбати всі охочі. Кожен токен — реальне новинне повідомлення з офіційних джерел та ілюстрація до нього від художників — як українських, так і світових. Кошти з продажу музейної колекції надійдуть безпосередньо на офіційні крипто-рахунки Міністерства цифрової трансформації України, що йдуть на підтримку ЗСУ та населення.

Джерело: Ukraïner

Причал.
2006. Папір, акварель.
Андрій Чебикін.
Джерело: інтернет-аукціон
«Мистецтво-миру-2»
(2017).

Пам'ятник Тарасу Бульбі.
Володимир Чепелик та
Олексій Чепелик.
Встановлено 1 квітня 2009 р.
у селі Келеберда
Кременчуцького району
Полтавської області.
Автор медіа-файлу Yurii-mr.

Схід дерев'яного сонця-5.
2010. Фотоінсталяція.
Олена Голуб.
Джерело: офіційний сайт
Київської організації
національної спілки
художників України.

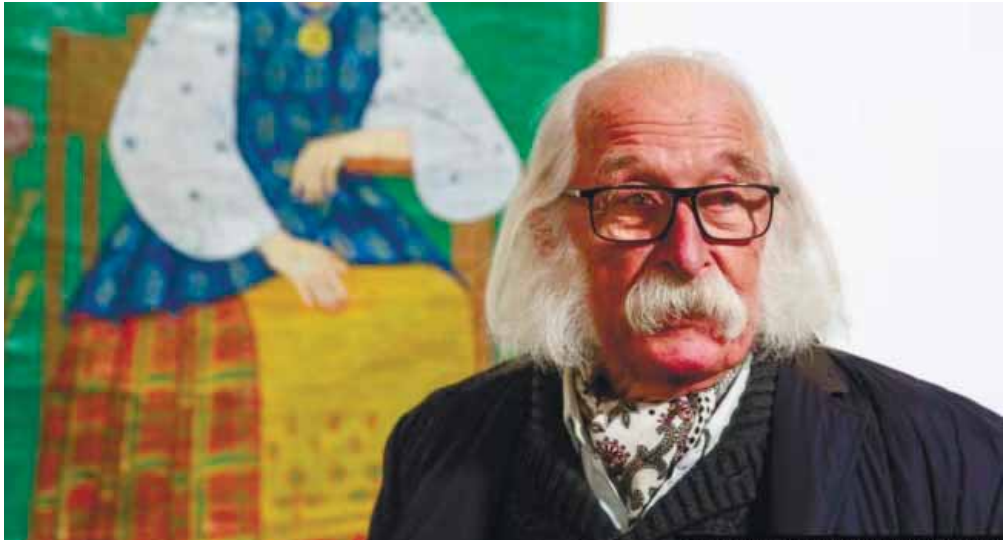
«Медитативний пейзаж».

Анатолій Криволап. Відкрита серія робіт, розпочата 2012 року, налічує 50 робіт. Джерело: Anatoly Kryvolap – Developed by Kybu.

«Кінь. Вечір».

Анатолій Криволап. Одна з робіт серії з 15 робіт, розпочатої 2005 року. Як стверджує художник: «Кінь своєю пластичною довершеністю навіює інтуїтивне марево». Джерело: Anatoly Kryvolap – Developed by Kybu.

Serhii Nuzhenko/RadioSvoboda.org (RFE/RL)

Рис. «Безкінечність». Іван Марчук.
Джерело: українська служба
«Радіо Свобода».

Рис. «Єва». 2007. Іван Марчук.
Джерело: WikiArt. Енциклопедія
візуальних мистецтв

- «Я своєю творчістю руйнував той соцреалізм. І я знав, що за це буває. Вже із 75 року я мріяв, як з того пекла вирватися».
- «Біле полотно. На ньому ще нічого немає і водночас є все. Я розмовляю із картиною. Творчість – це діалог художника і картини»
- «Мене заворожували голі дерева... я спробував перенести їх на полотно безліччю переплетених мазків, як переплітаються нитки».

Цитати з інтерв'ю Івана Марчука

Банер українського павільйону на 53-му Венеціанському бієнале у 2009 р.

Фото: Sergei Illin, Andriy Horb.

Джерело: PinchukArtCentre.

Степи мрійників. Український павільйон на 53 Венеціанській бієнале.

Фокус виставки – інсталяції в Палаццо Пападополі та великий рекламний щит на Академічному мосту – базується на вигаданій історії, створеній художниками Іллею Чічканом та Міхарою Ясухіро під впливом сюрреалістичної кінематографічної роботи Кіри Муратової. У їхній історії Ніколо Пападополі – власник палаццо в середині 19 століття – подорожує Україною, Монголією та Китаєм, нарешті досягаючи Японського моря, повторюючи подорож Марко Поло. Виставка, по суті, є знімальним майданчиком, що містить усі компоненти фільму – сценарій, реквізит, світло

Огата Кінічі, Ілля Чічкан та Міхара Ясухіро

53-й Венеціанській бієнале у 2009 р.

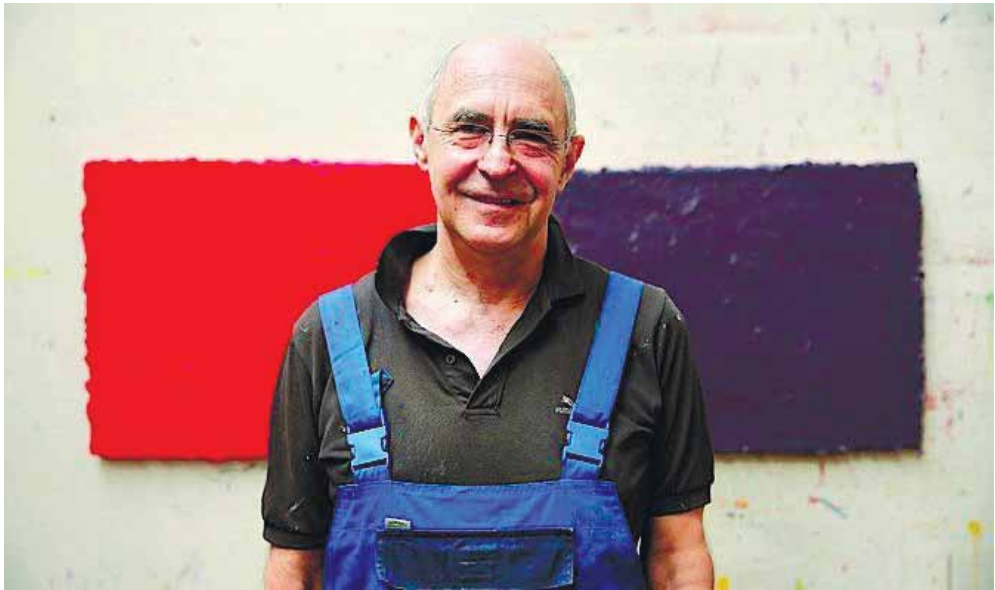
Фото: Sergei Illin, Andriy Horb. Джерело: PinchukArtCentre.

«Думав про всіх людей на світі, яким це безумство війни перекреслило майбутнє. Про собак і кішок. Про журавлів, які прилетять цієї весни і не знайдуть своїх гнізд.»

*Зі Щоденника Тіберія Сільваші
опубліковано. на Bird In Flight.*

«Живопис» (ліва частина). Тіберій Сільваші. Джерело: ArtHuss

«Сад безтурботності».
Тіберій Сільваші.
Джерело: ART UKRAINE

«Картина склалася як простір ілюзії. Деградуючи, мова картини перетворила ілюзію на її імітацію, а спостерігача-суб'єкта — на нарциса, що само-виражається.»

*Зі Щоденника Тіберія Сільваші,
опубліковано. на Bird In Flight.*

«Оксана Мась та її
«Блакитна зірка. Схід» з
дійснять мрії дітей»
ТСН. Україна.
Дата публікації 14:21, 22.12.17

GRYCJA ERDE

future impossible

OPEN 5.MAY 07 PM
EVERY DAY / 10 AM - 11 PM / END 2.JUNE

 GALLERY-CLUB "5X5"
Kalyvshina sq. 2 / Lviv / Ukraine

web:
dryga.com/fotoclub
grycja.com/collage

Гриця Ерде 'падіння'

16-23 грудня

30 КВІТНЯ
22:00

my Герой

«Я такі баталії, які відбуваються після перемоги Ройтбурда на конкурсі, бачила лише під час одеських мерських виборів. Ройтбурд не вписується в рамки, він не зрозумілий, успішний і точно не буде залежати від влади так, як вона того прагне»,

— Зоя Казанжи, одеська журналістка.

Втрата цноти.

2013. Олександр Ройтбурд.

Джерело: WikiArt.

Visual art encyclopedia.

Александр Ройтбурд:

«Надо уничтожить религию Победы, потому что она прикрывает новый фашизм».

Интерв'ю .jewishnews.com.ua

Opus # 3»,

із серії «Ройтбурд VS Караваджо», 2009. Олександр Ройтбурд.

Публікація роботи Каталог «Олександр Ройтбурд». Scabble, Collection Gallery, Київ, 2011, с.26. Джерело: Auction House«Goldens»

Жанна Кадирова

Народилась в Броварах, 1981р.
Відзначена численними нагородами.
Перша учасниця в головному проєкті
Венеційського бієнале за роки
незалежності

Biennale Arte 2013 – National Participations

UKRAINE

The Monument to a Monument

Ridnyi Mykola, Zinkovskyi Hamlet, Kadyrova Zhanna

Commissioner: Victor Sydorenko. Curators: Soloviov Oleksandr, Burlaka Victoria.

Venue: Palazzo Loredan - Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, San Marco 2946, Campo Santo Stefano.

Biennale Arte 2013 – National Participations

UKRAINE (open until 31 July)

Hope!

ZHANNA KADYROVA

1981, Ukraine

One of the most striking aspects of Zhanna Kadyrova's art, which includes photography, video, sculpture, performance, and installation, is her experimentation with forms, materials, and meaning. She often uses cheap tiling for mosaic, combined with heavyweight construction materials such as concrete and cement.

For Market (2017-ongoing, exhibited in the Arsenale), a food stall equipped with everything a street trader needs, she makes sausages and salamis from concrete and natural stone, and fashions fruit and vegetables – bananas, watermelons, pomegranates, aubergines – in chunky mosaic.

The version of Second Hand (2014-ongoing) on view in the Central Pavilion repurposes ceramic tiles from a hotel in Venice to construct items of clothing and linen.

La Biennale di Venezia Art Zhanna Kadyrova

Zhanna Kadyrova has been working extensively with public art in Ukraine, aiming at reconsidering and transforming the heritage of Soviet urban planning and traditional notions of art in public spaces.

As the artist states in her comment to the work, for more than twenty years after independence, Ukrainian society has been experiencing a sharp conflict of interpretations and (non) acceptance of various aspects of its historical heritage. One of the clearest indicators of such differences is shown in relation to the historical monuments. Should monuments to the heroes of previous eras, whose beneficial effects on the development of the Ukrainian state today are under question, be dismantled? Should monuments to the people whose activities were previously censored and blotted out of historical memory be placed instead?

Source:

Institute for public art
Shanghai Academy of Fine Arts,
Shanghai University

THE MONUMENT TO A NEW MONUMENT

Artist: Zhanna Kadyrova

**Location: Ex-Lenin square,
Shargorod, Ukraine**

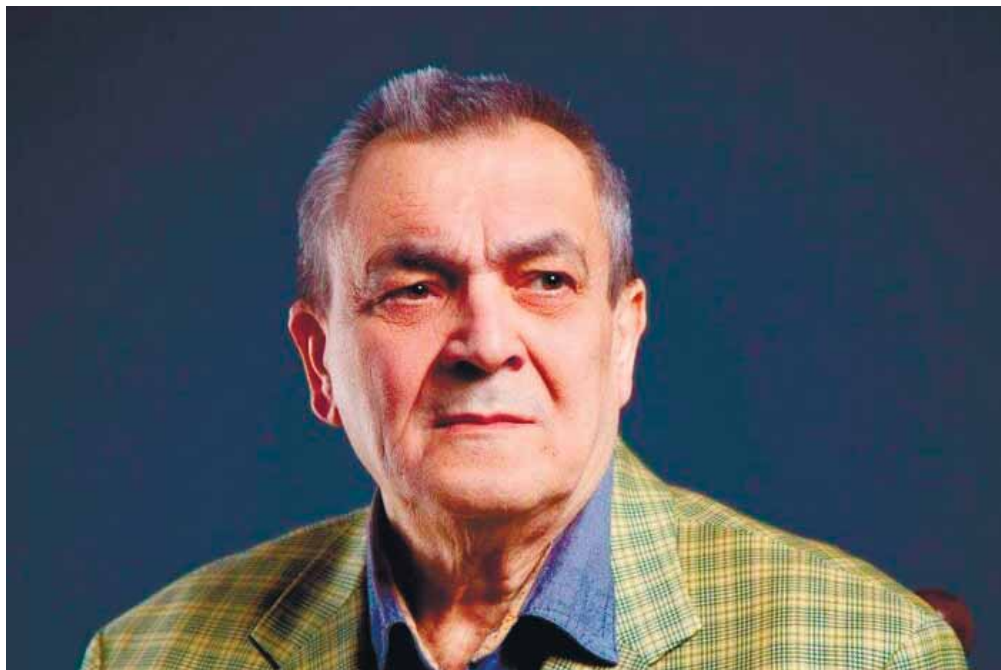
Year of completion: 2009

Researcher: Lesia Prokopenko

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Потужні струмені західноєвропейського постмодернізму проникають і в українську музичну культуру. Молоді композитори-професіонали активно використовують новітні засоби у звукообразній та технічній сферах, інтонаційні пласти джазу, поп-культури. Ці експериментальні пошуки по-своєму реалістично відображають складність сучасного культурного простору. Відбувається розвиток різних видів і жанрів музики – симфонічної, камерно-інструментальної, хорової, вокально-симфонічної, пісенної та інших. Одним із провідних сучасних українських композиторів-симфоністів вважають Є. Станковича.

Євген Станкович, (нар. 19 вересня 1942, Свалява, Закарпатська область) — український композитор. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1980). Народний артист Української РСР (1986). Герой України (2008)[1]. Депутат Верховної Ради УРСР 11-го скликання, голова Національної спілки композиторів України у 2005—2010 роках

Основними стильовими ознаками його творчості є монументальність ідейного задуму, глибинні зв'язки з фольклором Закарпаття, новаторство у сфері застосування музичних форм і техніки. Твори композитора вирізняються яскравою драматичністю, контрастним зіткненням протилежних емоційно-образних сфер – радості й бажання, напруженості і філософської споглядальності. До творчого доробку митця входять масштабні та камерні симфонії, балети «Ольга», «Прометей», «Вікінги», музика до кінофільмів. Є. Станкович одним із пер-

ших в українській музиці застосував прийоми полістилістики (цитування композиторів-класиків), колаж. У симфонічному, камерно-інструментальному жанрах працює відомий український композитор В. Сильвестров. Митець створив багато творів для симфонічного і камерного оркестру, він часто використовує для втілення своїх задумів оригінальні поєднання інструментів (як, наприклад, у симфоніях для камерного оркестру «Спектри» та «Медитація»). Камерна музика В. Сильвестрова характеризується пошуками тембрового співвідношення різних інструментів, застосуванням нетипових ансамблевих форм, використанням прийомів полістилістики («Кіч-музика» для фортепіано, тріо для флейти, труби і челести). Він був удостоєний Державної премії ім. Т. Г. Шевченка.

Значну увагу збагаченню хорових традицій українського народу приділяє відомий сучасний композитор Л. Дичко. Вона створює хорову музику різних жанрів – акапельні хори-мініатюри, кантати, літургії. Хоровий доробок Л. Дичко є яскравим прикладом стилізованого «етнографічного» підходу до прочитання фольклорних джерел. Кантати «Чотири пори року», «Сонячне коло», «Весна», «Барвінок» часто входять до репертуару дитячих хорових колективів.

Леся Дичко, народилась 24 жовтня 1939 р. в Києві, українська композиторка, педагог, громадська діячка. Заслужений діяч мистецтв УРСР. Народна артистка України. Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка. Кавалер орденів святого Володимира III ступеня і Княгині Ольги. Лауреат мистецької премії «Київ» ім. Артемія Веделя.

Наприкінці XX ст. відбувається відродження хорової духовної музики. Свідченням цього стали твори «Світе тихий» М. Дремлюги, літургії Л. Дичко, «Реквієм» В. Рунчака, «Псалми» В. Степурка, «Stabatmater» М. Шука та ін. Сьогодні відображають у своїй творчості сучасні українські композитори О. Кива, В. Зубицький, Г. Сасько, К. Цепколенко, О. Козаренко, Ю. Ланюк та інші.

Шух Михайло народився 14.12.1952, м. Красний Луч, Луганщина. Український композитор, член НСКУ, доцент Київського державного університету, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премії імені С. Прокоф'єва, премії імені М. Лисенка, член Всесвітньої федерації хорової музики (IFCM).

Однією із характерних ознак розвитку сучасної музичної культури є синтез класичної, народної та популярної естрадної музики (симфо-рок, арт-рок, фолк-рок). Професійні композитори використовують елементи рок-музики у своїй творчості. Наприклад, Г. Татарченко написав рок-оперу «Біла ворона», що стала відомою за межами України. Сучасну українську естрадну пісню створюють відомі композитори Г. Гаврилець, П. Зібров, О. Злотник, О. Зуєв, А. Матвійчук та інші.

До найбільш яскравих зірок українського шоу-бізнесу належать Т. Кароль, І. Білик, Джамала, Н. Могилевська, Р. Лижичко, О. Пономарьов, М. Бурмака та інші. Українська рок-музика ґрунтується на національних традиціях: мелодика наповнена фольклорними мотивами, тексти пісень пишуться українською мовою.

«Біла ворона», Юрій Рибчинський, Геннадій Татарченко 1991 року на сцені Національного театру імені Івана Франка у легендарній виставі Сергія Данченка Жанна д'Арк із мечем у руках ішла визволяти рідний край – а Україна нарешті здобувала сторіччями жадану незалежність. Тоді театр не лише вкотре випередив історію, але й вчасно попередив: будь-яка перемога дається дорогою ціною, а шлях героїв у безсмертя завжди пролягає через Голгофу. Спектакль «Біла ворона», музику до якого 1989-го написав Геннадій Татарченко на слова Юрія Рибчинського, понад десять років не сходив зі сцени Театру імені Івана Франка. Це одна з перших рок-опер в Україні.

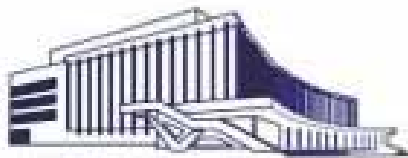
Джамала допомогла зібрати понад 83 млн євро для України
Джерело: TheVOGUE

Розвитку української рок-музики сприяє активна творча діяльність рок-гуртів «Океан Ельзи», «ТАРТАК», «Брати Гадюкіни», «ВВ», «Скрябін», «Kozak.

Попри всі труднощі, музичне життя України поступово оновлювалось, наповнюючись національним змістом. Відроджувалася пісенна творчість, розвивалася сучасна українська пісня. Значними здобутками була позначена діяльність композиторів О. Білаша, І. Карабиця, О. Морозова, А. Торчинського та інших. Нові пісні глядачам і слухачам дарували в 1990-і р. О. Білозір, Т. Петриненко, О. Пономарьов, І. Білик, П. Дворський, В. Шпортько, І. Бобул, Л. Сандулеса, А. Кудлай, В. Білоножко, П. Зібров і багато інших українських виконавців.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ

«УКРАЇНА»

1 ВЕРЕСНЯ
19:00

ЖИВИЙ ЗВУК

КОНЦЕРТ ПАМ'ЯТІ
МИКОЛИ
МОЗГОВОГО

Ірина Білик
Злата Огнєвіч
Олександр Пономарьов
Віктор Павлік
Марія Бурмака
Володимир Ткаченко
Віталій Козловський
Алла Кудлай
Ivan Navi
Даша Пишна
Luïku

Оксана Білозір
Ulïa Lord
Надія Шестак
Влад Ситнік
Поль Манондіз
Тетяна Піскарьова
Юрій Годо
Володимир Трач
Махіма
Настя Мартинюк
Наталка Карпа

Євген Хмара
Patsyki z Franeka
Lumiere
Вікторія Олізе

Продюсер:
Олена Мозгова

Керівник проекту:
Роман Недзельський

Вечір пам'яті М.П. Мозгового», афіша концерту 1 вересня 2017 р., Національний палац мистецтв Україна в Києві. Творчість композитора об'єднала на одній сцені виконавців різних генерацій української естради – Оксану Білозір, Аллу Кудлай, Віктора Павліка, Lumiere, Ivan Navi і Ulia Lord та багатьох інших. Це означає одне - творчість Миколи Мозгового небайдужа як старим, так і молодим. Джерело: Karabas.com

Публічна репрезентація творчих пісенних набутків здійснювалася на таких фестивалях, як «Червона Рута», «Пісенний вернісаж», «Таврійські ігри» та ін. Найбільш примітним явищем музичної культури України кінця ХХ ст. став фестиваль «Червона рута». Весь тягар творчого процесу щодо створення національного стилю поп-музики взяла на себе дирекція цього фестивалю. Вона, по суті, стала лабораторією, своєрідною школою, де напрацьовувалася сама концепція формування національного стилю в українській поп-музиці із використанням досвіду академічної музичної культури та традицій.

Після проголошення незалежності в Україні з'явився постійнодіючий фестиваль, на якому було презентовано визначний проект «Шлягери ХХ сторіччя». У ньому взяли участь Д. Гнатюк, М. Мозговий, Р. Кириченко, В. Зінкевич, П. Дворський, Н. Матвієнко, Т. Петриненко, В. Павлик, І. Сказіна та ін. Аналіз досягнень фестивалів свідчить про те, що Україна має нині чимало яскравих зразків національного стилю в різних жанрах масової музики (козацька й кантова авторська пісня, думний рок, поліський магічно-заклинальний поп, коломийковий реп), які вже вийшли на світовий рівень.

До 100-річчя Національної всеукраїнської музичної спілки

Національна всеукраїнська музична спілка
Рівненське обласне відділення

Інститут мистецтв Рівненського державного
гуманітарного університету
Кафедра естрадної музики

Рівненське обласне об'єднання
Всеукраїнського товариства «Просвіта»
імені Тараса Шевченка

20 листопада

12:00 Гала-концерт
Рівненський обласний
інститут післядипломної
педагогічної освіти

**Фестиваль-конкурс
сучасної української
естрадної пісні
імені Павла Дуки**

Процеси національного відродження зумовили подальший розвиток народної творчості, зростання потягу до обрядових, звичасвих традицій. На кінець 2000-х рр. в Україні функціонувало понад 18 тис. фольклорних ансамблів. Для відтворення та збереження фольклорної спадщини українського народу було започатковано низку культурно-мистецьких акцій: Міжнародний фестиваль українського фольклору «Берегиня», народні свята «Сорочинський ярмарок», «Поліське літо з фольклором», «Коляда» тощо. Визначними подіями мистецького життя України стали Всеукраїнське свято кобзарського мистецтва у Каневі, конкурс молодих виконавців української естрадної пісні ім. В. Івасюка в Чернівцях, «Лесині джерела» в Новоград-Волинському та інші.

Знані в Україні та світі творчі колективи: Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України, Національний заслужений академічний український народний хор ім. Г. Верьовки, хор ім. П. Майбороди Національної радіомовної компанії України, Державна чоловіча хорова капела ім. Л. Ревуцького, Національна заслужена академічна капела України «Думка».

Національний заслужений академічний український народний хор ім. Г. Верьовки, «В неділю, 21.09.2014, заслужений академічний український народний хор імені Григорія Верьовки виступив в Маріуполі. Кілька разів під час виступу артисти і зал вітали одне одного гаслами «Слава Україні! – Героям Слава!». За повідомленням штабу оборони Маріуполя російські війська в неділю провели артобстріл блокпоста в мікрорайоні «Східний». За даними штабу жертв немає», – фрагмент репортажу Аскольда Сірко, 21.09.2014, українська служба Радіо Свобода.

«Тур пам'яті», афіша благодійного туру «Skryabin Memory Tour» містами США та Канади у 2023 році, під час якого було зібрано \$100 000 доларів для реабілітації військових ЗСУ. Джерело: Russ Rek.

Тарас Компаніченко – український кобзар, бандурист і лірник, лідер гурту «Хоря Козацька». Тарас Компаніченко – молодший сержант Збройних Сил України – розповів @stratcom_AFU, чому російська культура – це великий міф, які функції виконує в армії, які мотиви привели його на службу, які пісні виконує на прощанні полеглих українських Воїнів.

Джерело: @UKRINFORM

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

У системі національної культури театральне мистецтво також увійшло до епохи постмодернізму. Це передбачало відмову від ілюзійністського, життєподібного типу театру, пошуки принципово нової знакової театральної мови, студійне виховання актора. На сценах невеликих театрів-студій з'явився особливий репертуар – раніше заборонена драматургія абсурду, спектаклі-колажі за культурною прозою ХХ ст. (Дж. Джойс, Ф. Кафка, П. Зюскінд), своєрідно інтерпретувалася українська класика. Одним із найбільш відомих експериментальних авангардних театрів України є Львівський театр ім. Леся Курбаса.

Серед відомих українських режисерів-експериментаторів слід назвати А. Жолдака, Д. Богомазова, Ю. Одинокого. Ці митці нині успішно працюють у різних театрах України і за кордоном.

Традиційними в Україні стали театральні фестивалі: Міжнародний фестиваль «Березіль» у Харкові, «Різдвяна містерія» у Луцьку, «Прем'єри сезону» в Києві, Всеукраїнські фестивалі театрів для дітей та юнацтва «Створимо казку» в Дніпрі та пам'яті В.Василька в Одесі.

Чимало нових вистав державних театральних колективів були помітними мистецькими подіями, якими стали, зокрема, прем'єри «Талан» М. Старицького в Національному драматичному театрі ім. І. Франка, «Ісус, син Бога живого» В. Босовича у Львівському академічному театрі ім. М. Заньковецької, «Сад Гетсиманський» І. Багряного в Івано-Франківському музично-драматичному театрі, «Марія Тюдор» за В. Гюго в Житомирському театрі ім. І. Кочерги, «Біла троянда» Б. Юнгера в Черкаському театрі ім. Т. Шевченка, «За двома зайцями» М. Старицького в Коломийському театрі та ін. Лише за останні роки в театрах країни відбулося кілька прем'єр: на малій сцені «Березіль» Харківського театру ім. Т. Г. Шевченка – «Три сестри» А. Чехова, у львівському «Гаудеамусі» – «Слово на захист президента» О. Столярова, в одеському театрі ім. В. Василька – «Чорна смерть в очах твоїх» за п'єсою «Циганка Аза» М. Старицького, в одеському ТЮЗі – «Острів скарбів» Р. Стівенсона.

Помітною подією стали вистави Національного академічного театру ім. І. Франка: «Мерлін, або Спустошена країна» як приклад дуже несуетного й вимогливого погляду на сучасний світ; «Швейк» за Я. Гашеком як факт становлення комерційного театру в Україні; а також вистава Львівського молодіжного театру ім. Леся Курбаса «Апокрифи» за драматичними поемами Лесі Українки як приклад нової моделі, де синтезовано зразкові класичні форми театру з авангардною інтонацією.

Театри України із статусом «національного»:

Київ:

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРЕТИ

- НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

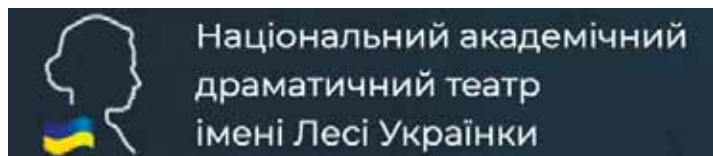

НАЦІОНАЛЬНИЙ **ТЕАТР**
АКАДЕМІЧНИЙ ІМЕНІ ІВАНА
ДРАМАТИЧНИЙ **ФРАНКА**

- НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

- НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ;

Національний академічний
драматичний театр
імені Лесі Українки

Львів:

- ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ІМЕНІ СОЛОМІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

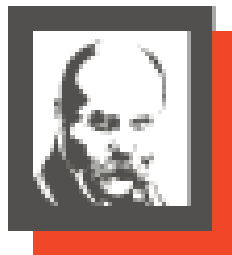

- НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ

Дніпро:

- ДНІПРОВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Харків:

- ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ІМЕНІ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

Одеса:

- ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ

ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ

Суми:

- СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ ТА МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ ІМЕНІ М. С. ЩЕПКИНА

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР
ІМ. М.С. ЩЕПКИНА**

Івано-Франківськ:

- ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (ФРАНКІВСЬКИЙ ДРАМТЕАТР)

НАЦІОНАЛЬНИЙ **ТЕАТР**
АКАДЕМІЧНИЙ ІМЕНІ ІВАНА
ДРАМАТИЧНИЙ **ФРАНКА**

Донецьк:

- ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР

«Нині Донецький національний академічний український музично-драматичний театр фактично припинив своє існування! Тепер на його місці працює (судячи з поточних афіш та виступу на початку грудня генерально-го директора — художнього керівника Наталії Волкової на «брифінге представителів Міністерства культури ДНР і діячів культури із РФ») «Донецкий государственный музыкально-драматический театр». Волковою також оголошено про створення «Спільки театральних діячів ДНР»..»

*Інтерв'ю з экс-директором колективу Олегом Пишином,
Анна Липківська, театрознавець, газета «День»,
20 січня 2015 о 11:56Суми:*

«Містер Арбітріум», Автор проекту: Емануеле Джіаннеллі Експозиція з червня по жовтень 2023 р. у Львові біля Оперного театру. Проект реалізовано в Європі та Україні, Мілан, Флоренція, Львів, Брюсель та ін. Кураторка проекту є мисткиня Розі Фонтана. «З одного боку світ підтримує нас в цій важкій боротьбі, а з іншого боку – ми захищаємо світ. Сьогодні Україна захищає європейські демократичні цінності, а цей Арбітріум символізує силу і захист. Довкола цієї скульптури будуть дискусії, але мистецтво й існує для цього діалогу, для того, щоб спонукати нас думати», – Андрій Садовий, мер Львова.

Міжнародні театральні фестивалі

міжнародний театральний фестиваль
ЗОЛОТИЙ ЛЕВ 2018
GOLDEN LION
 international theatre festival

29.09 • 07.10
 Львів • Lviv

билети в кассі театру «ВОСКРЕСІННЯ»
 за адресою: площа Генерала Григоренка 5
 або на сайті www.ticketlviv.com.ua
 додирти за телефонами 261-83-10,
www.voskresinna.lviv.ua
www.gold-lion.com.ua
 e-mail: info@voskresinna.eu

Головний фестиваль Львівський академічний духовний театр «Воскресіння»

29 вересня 19.00

Одеський драматичний театр ім. Дар'яна Гачецького. І

Театр у кашкику (м.Львів, Україна) вистава "Стара пані відмажує" у постановці І.Войцицької

30 вересня 20.00

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Тбіліський державний академічний російський театр ім.А.С. Грибоедова вистава "А.А.Ж.И.Р." у постановці Астандіа Варсімашвілі (Грузія) П'єсу до театральної вистави режисер написав, ґрунтуючись на реальній життєвій історії жінки, що свого часу була ув'язнена в Аджіпелулу ГУЛАГ. За сценарієм вистави, жінок утримували у 17-му спеціальному відділенні Карагандинського виправно-трудового табору в Казахстані з однієї причини – вони були дружинами "ворогів радянського народу", заарештованих, засланих чи навіть розстріляних.

1 жовтня 19.00

Львівський академічний духовний театр Воскресіння ім. ген. Григоренка. 5

Вистава "Іарґенія в Авліді" Еврїпіда в постановці Я.Федоришина (м.Львів, Україна). Герої давньогрецької міфології оживуть у сучасному експериментальному трактуванні. Питання, актуальні 5 тисяч років тому – актуальні і сьогодні. Так, є ще щось, що змінює людину і навколишній світ. Еврїпід – планета, яка може розвинути, або воззвистити.

2 жовтня 19.00

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Молодий академічний театр (м.Київ, Україна) вистава "Однорукий". М.Мак-Дона в постановці Андрія Білуся.

Американський гумор та українська душа поєдналися в інтригуючій комедії без жодної цензури та гальм. За задумом, один із персонажів, що як і троє інших опинився у номері готелю у місті Спокан на піаніч штату Вашингтон, передчуває щось дуже дивне. Але що ж буде далі? Хто знає...

3 жовтня 19.00

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Незалежний театр (м.Тімішоара, Румунія) вистава "Міоріта" в постановці Ovidiu Mihaï.

4 жовтня 17.00

Львівський академічний духовний театр Воскресіння ім. ген. Григоренка. 5

Театр Кароля Войтили (Польща) вистава "Іван Павло II, Римський Триптих" у постановці А. Марчевського

18.30

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Театр "Транс-атлантик" вистава "Альбом Карла Хокера" в постановці Пауло Барретто (м.Варшава, Польща).

20.00

Площа перед Львівською оперою Львівський академічний театр Воскресіння вулицяна вистава "Йов" К.Войтили в постановці Я.Федоришина (пл.перед Львівською оперою)

5 жовтня 17.00

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Херсонський академічний театр ім.Куліша вистава "Межа, або У контейнері" К. Кеану в постановці Раду Плаш. Спектакль орієнтований на сучасного глядача. Актуальна тема про можливості безвізового режиму. Про сучасну Україну та її вектор руху, на Захід чи на

Схід, у Європу чи назад до Радянського Союзу. Оригінальне сценічне рішення режисера – спорудження на сцені великого контейнеру, де розгортаються події. Не менш цікавим режисерським задумом є сусідство акторів та рок-музикантів на сцені.

19.00

Львівський академічний духовний театр Воскресіння ім. ген. Григоренка. 5

Дунайський театр (м.Вац, Угорщина) вистава "Трапачий м'яч" Хегедош Ласло в постановці Я.Федоришина.

6 жовтня 13.00

Конференція "Драматургія Кароля Войтили" в рамках фестивалю "Золотий Лев-2018"

Спікери: Анна Колодійська, Віра Менюк. Учасники: молоді драматурги України та інших країн, режисери та актори різних театрів.

20.00

Перший український театр вул. Гнатака. ІІ

Театр "Михай Ємінську" (м.Орадіна, Румунія) вистава "Степла" Дж.В.Гете в постановці С. Юрданеску

7 жовтня 17.00

Львівський академічний духовний театр Воскресіння ім. ген. Григоренка. 5

Театр "Таборо" (Австрія) вистава "Schmetterlingstango" Н.Альдо в постановці А.Глухов.

19.00

Національний театр ім.М.Заньковської вул.Лесі Українки. І

Київський національний театр ім.І.Франка вистава "Розбитий глек" у постановці Р.Маршалл (Україна)

Міжнародний театральний фестиваль Свободи

Культура для людей!

Український Ужгород як перехрестя культури та культур. У четверті вихідні квітня (21-23 квітня) історичне місто біля кордону зі Словаччиною стане центром Міжнародного фестивалю свободи. Перший рік майбутнього музично-театрального шоу має дві основні мети. Налагодити зв'язок між чеськими та українськими митцями і глядачами, а також дати можливість людям, які постраждали від війни, хоча б на деякий час забути про важкі воєнні будні, опинившись у світі казки, поезії, драми і фантазії.

Фестиваль організує гуманітарна організація «Коридор UA» спільно з Театром «Ласка», Закарпатським академічним Музично-Драматичним театром та за підтримки міської влади Ужгорода, Закарпатської обласної ради та голови Закарпатської обласної ради Володимира Чубірка. Цим проектом неприбуткова благодійна організація «Коридор UA» продовжує свою попередню діяльність, спрямовану на підтримку культурного життя в охопленій війною країні.

З Чеської Республіки до українських глядачів завітають 6 театральних колективів та 9 гуртів і музикантів. Вистави українською мовою будуть представлені на 5 місцевих майданчиках, в тому числі маріупольським театром, який став символом російських воєнних злочинів в Україні.

Джерело: festivalsvobody.com

Międzynarodowy Festiwal Teatru Ukraińskiego «Wschód-Zachód» jest coroczną cykliczną imprezą kulturalną Fundacji Widowisk Masowych we współpracy z Centrum Młodzieży wsi lekarz. Henryka Jordana w Krakowie, która odbywa się od 2014 roku.

Міжнародний фестиваль українського театру «Схід-Захід» — щорічний культурний захід Фондації масових вистав у співпраці з Молодіжним центром ім. Генрика Йордана у Кракові, який проводиться з 2014 року.

W 2023 roku na Festiwalu, który odbędzie się w dniach 17-23 kwietnia w Krakowie, spotkamy także teatry z Ukrainy z Chersonia, Mikołajowa, Ługańska, Sumy, Charkowa, Kijowa, Równego, Chmielnickiego, Winnicy, Lwowa i Kołomyi. jak z Opolą, Krakowa, Węgier i Armenii.

Nadiya Moroz-Olshanska jest głównym organizatorem jubileuszowej edycji X Festiwalu.

Według materiałów Radia Kraków.

У 2023 році на Фестивалі, який проходитиме з 17 по 23 квітня у Кракові, ми зустрінемо також театри з України з Херсона, Миколаєва, Луганська, Сум, Харкова, Києва, Рівного, Хмельницького, Вінниць, Львова та Коломиї. як з Ополь, Кракова, Угорщини та Вірменії.

Головна організаторка ювілейного X Фестивалю видання Надія Мороз-Ольшанська.

За матеріалами Радіо Краков.

Національна премія України імені Тараса Шевченка
в галузі театрального мистецтва

2020

Опера-реквієм «IYOV» («ЙОВ»)

Лауреати:

- **Влад Троїцький,**
- **Роман Григорів,**
- **Ілля Разумейко.**

2021

Вистава «Verba» («Верба»)

за мотивами драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки
Національного академічного драматичного театру ім. І.Франка

Лауреати:

- **Сергій Маслобойщиков (режисер-постановник, художник-сценограф),**
- **Наталія Рудюк (художник по костюмах),**
- **Олександр Бегма (композитор).**

2022

Вистава «Погані дороги»

Київського академічного театру драми і комедії
на Лівому березі Дніпра

Лауреати:

- Трунова Тамара Вікторівна – режисерка постановниці,
- Ворожбит Наталія Анатоліївна – авторка п'єси,
- Ларіонов Юрій Олександрович – художник-сценограф,
- Ісаєнко Андрій Миколайович – актор,
- Ходос Валерія Ігорівна – акторка.

Держипільський Ростислав Любомирович, режисер-постановник, за вистави «Енеїда» І. Котляревського, «Вона — Земля» В. Стефаника, «HAMLET» В. Шекспіра, «Оскар і Рожева Пані» Е.-Е. Шмітта Івано-Франківського національного академічного драматичного театру імені Івана Франка.

2019 — Лауреат Шевченківської премії у номінації «Театральне мистецтво» — за вистави «Енеїда» І.Котляревського, «Вона — Земля» В. Стефаника, «HAMLET» В.Шекспіра, «Оскар і Рожева Пані» Е.-Е.Шмітта Івано-Франківського національного академічного драматичного театру імені Івана Франка

Рис. Президент України Петро Порошенко вручає Анжеліні Швачці Національну премію України імені Тараса Шевченка 2016 року

Джерело: president.gov.ua

КОМІТЕТ З НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Швачка Анжеліна Олексіївна

Солістка Національного академічного театру опери та балету України імені Т.Г.Шевченка, народна артистка України.

Швачка Анжеліна Олексіївна народилася 17 липня 1971 р. в м. Дніпропетровську. 1997 року закінчила Національну музичну академію України ім.П.І.Чайковського. У тому ж році стала солісткою Національного академічного театру опери та балету України імені Т.Г.Шевченка.

За час своєї творчої кар'єри Анжеліна Швачка утвердилася, як високопрофесійна співачка, котра на високому мистецькому рівні виконує найскладніші партії із всесвітньо відомих опер. Артистка з успіхом виступала на сценах московського Большого театру, Маріїнського у Санкт-Петербурзі, міланського «Ла Скала», «Метрополітен-опера», «Ковент-Гардену», Віденської, Берлінської, Боннської опер, у Стокгольмі й Гельсінкі, Празі й Варшаві.

Серед кращих оперних партій Анжеліни Швачки - Терпелиха в «Наталці Полтавці» М.Лисенка, Джемма в «Ярославі Мудрому» Г.Майбороди, Любаша в «Царевій нареченій» М.Римського-Корсакова, Мадалена в «Ріголетто» Дж.Верді, Сузуки в «Мадам Баттерфляй» Дж. Пуччіні, Флора в «Травіаті» Дж.Верді, Берта в «Севільському цирульнику» Дж.Россіні, Сантуцца в «Сільській честі» П.Масканьї, Кармен в однойменній опері Ж.Бізе, Амнеріс в «Аїді» Дж. Верді та ін.

2012 року Анжеліна Швачка була удостоєна звання народної артистки України, володарка Гран-прі VII Міжнародного конкурсу вокалістів у Німеччині 1997 р., лауреат Міжнародного конкурсу вокалістів імені Бюль-Бюля у м. Баку 2000 р.

Національна всеукраїнська музична спілка висунула на здобуття Національної премії провідні партії в оперних виставах, блискуче виконаних народною артисткою України Анжеліною Швачкою за останні п'ять років.

Балетне мистецтво України

Арт-директорка Об'єднаного українського балету Ігоне де Йон у Центрі Кеннеді у Вашингтоні. Фото: Костянтин Голубчик.

60 українських артистів балету змушені були покинути Батьківщину, рятуючись від російського вторгнення. Вони об'єдналися в Об'єднану українську балетну трупу в Нідерландах. Тут у кожного своя історія — комусь довелося пережити окупацію, хтось пройшов півкраїни пішки, щоб уникнути жахів війни. У багатьох в Україні залишилися сім'ї і ця робота — єдиний спосіб утримувати близьких. Танцівники дебютували в США з інтерпретацією «Жізелі», яку спеціально для них створив всесвітньо відомий хореограф Олексій Ратманський. Марія Ульяновська та Костянтин Голубчик познайомились з танцівниками під час їхніх гастролей у Вашингтоні в лютому.

Ідея об'єднати українських танцівників-переселенців у трупу належить колишній примі-балерині голландської національної опери Ігоне де Йон. Вона виступала із кількома зірками Київської національної опери, і коли почалася війна, почула жакливі історії їхніх колег і друзів і вирішила допомогти. Вона оголосила про створення спеціального місця для українських танцівників у Нідерландах і звернулася до Міністерства культури України, щоб чоловіки отримали дозвіл на виїзд.

Марія Ульяновська,
українська служба «Голосу Америки», 01.03.2023.

Об'єднана українська балетна труппа виступила з балетом «Жізель» на сцені Кеннеді-центру у Вашингтоні. Фото: Костянтин Голубчик.

Циркове мистецтво

Нині в ньому зайнято 2,5 тис. працівників, зокрема майже 750 – творчо-артистичного складу. Нові творчі функції покладено на державне підприємство «Державна циркова компанія України», затверджені нові статuti всіх державних циркових підприємств і організацій. Цирк традиційно користується популярністю у глядачів. Протягом останнього десятиліття цирковими підприємствами України проведено майже 13 тис. вистав, які відвідали 7 млн. глядачів. Здійснено 800 вистав за кордоном. У 1997 р. було започатковано Всеукраїнський фестиваль циркового мистецтва «Молодий цирк України», в якому беруть участь аматорські колективи.

ГО "ЯСКРАВА АРЕНА"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦИРК
VI МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС
ДИТЯЧОГО ТА ЮНАЦЬКОГО
ЕСТРАДНО-ЦИРКОВОГО МИСТЕЦТВА

**ГАЛА-
ВИСТАВА**

**ЯСКРАВА АРЕНА
ДНІПРА - 2016**

**11 грудня
12:00 та 16:00**

ТІЛЬКИ ОДИН РАЗ НА РІК
УНІКАЛЬНЕ ЦИРКОВЕ ШОУ

КВИТКИ: **В KARABAS.COM 098 959 9000**

Шоу «Black and White»
у Національному цирку України
(лютий – квітень 2019 р.) Номер «3J Жонглери» (Україна).
Євген Пахолович, Владислав Гапанович, Максим Головченко.

ДивоЦирк
VII Міжнародний фестиваль-конкурс
циркового та естрадного мистецтва
ГАЛАШОУ

02
ЧЕРВЕНЬ
2022

КВИТКИ ВІД
100 грн

КВИТКИ У КАСІ ЦІРКУ
+38 044 486 40 40

КВИТКИ НА САРТІ
circus.kiev.ua

КОЛ-ЦЕНТР
+38 067 917 93 93

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

Ціла епоха вітчизняного циркового мистецтва втілилася у діяльності Володимира Дмитровича Шевченка. Повітряний гімнаст, акробат і всесвітньовідомий дресирувальник присвятив все своє життя цирковій естраді. Спадковий артист цирку закінчив в 1966-му році Державне училище циркового та естрадного мистецтва та присвятив себе дресурі найнебезпечніших хижаків світу. Разом з дружиною Людмилою Шевченко талановитий дресирувальник створив власний атракціон «Серед хижаків». У виступі брали участь до десяти хижаків, а пара артистів виконувала акробатичні трюки і танцювала серед тварин, граючи з левами як з кошенятами. У 1980-х роках Володимир Дмитрович очолював Український цирковий колектив, який під його керівництвом довгі роки був одним з найстабільніших серед усіх колективів союзу державних цирків. У 2007 році він був призначений генеральним директором і художнім керівником Національного цирку України.

Хижих улюбленців Володимир Шевченко виховував за власною методикою. Суть полягала у заохочувальному принципі роботи з тваринами без елементів примусу. Гуманне ставлення до чотирилапих артистів — основа праці з тваринами в стінах Національного цирку України.

ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КІНОМИСТЕЦТВА

Володимир Шевченко танцював танго з левами та катав левів верхи на конях. Перший свій номер на манежі разом з 6-ми левицями він виконав перед глядачами в 14 років. Все своє життя Володимир готував номери, що згодом стали класикою світового цирку. Наприклад, «Танго з левами№ Він декілька місяців тренував левицю ставати на задні лапи, ставити передні на спеціальну підставку та не випускати пазурі. Цей номер, коли дресирувальник виконав аргентинське танго з дорослою левицею, прогрімів на весь світ.

Успіх супроводжував Володимира Дмитровича не тільки в цирковій діяльності, він не менш яскраво демонстрував свої таланти в кіно. Багато хто з нас напевно знає фільми «Гіперболоїд інженера Гаріна» і «Розсмішіть клоуна», в яких артист грає самого себе.

У 2011 році у Національному цирку України був подвійний ювілей – 135 років з часу заснування в Києві стаціонарного цирку. Відновлення відбувалося поступово, крок за кроком, протягом останнього десятиліття. Але вже на сьогоднішній день можна впевнено сказати, що вистави Національного цирку України можуть бути зразком якості. Підтвердженням цьому були високі показники відвідування глядачами минулих програм НЦУ. Важливі зміни відбуваються в сучасному українському кіномистецтві. У 1990-х р. з'являється низка історичних фільмів, на екрани виходять картини, присвячені героїчному козацькому минулому («Козаки йдуть», «Тримайся, козаче!», «Поки є час», «Дорога на Січ» та інші), а також телесеріал «Роксолана». На початку 2000-х рр. були створені кінострічки про знакові постаті української історії: «Молитва за гетьмана Мазепу» Ю. Ілленка та «Богдан-Зіновій Хмельницький» М. Мащенко, які спричинили гострі дискусії у творчих колах України.

Історична тематика також стала провідною у творчості режисера О. Янчука. Впродовж 1990-х–першої половини 2000-х рр. митець зняв такі фільми, як «Голод-33» про трагічну долю української родини часів Голодомору, «Атентат – осіннє вбивство у Мюнхені», «Нескорений» і «Залізна сотня», які стали спробою донести до глядача правду про життя та бойовий шлях командирів і воїнів Української повстанської армії. Ця ж тема висвітлюється у кінострічках «Останній бункер» В. Ілленка та «Вишневі ночі» А. Микульського.

Гідний внесок в українське кіномистецтво зробили режисери Р. Балаян, К. Муратова, В. Криштофович, М. Беліков, В. Гресь, актори Б. Ступка, А. Роговцева, Н. і О. Сумські, С. Олексенко, Р. Недашківська, Б. Брондуков.

Упродовж тривалого часу в нас розвивалося надзвичайно цікаве неігрове кіно. У царині науково-популярного та хронікально-документального кіно відомі імена Ф. Соболева, І. Грачова, Є. Григоровича, П. Зінов'єва. Міжнародне визнання здобула українська школа анімаційного кіно (В. Дахно, Н. Василенко, В. Гончаров, І. Лазарчук, Д. Леркаський та ін.).

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про День українського кіно

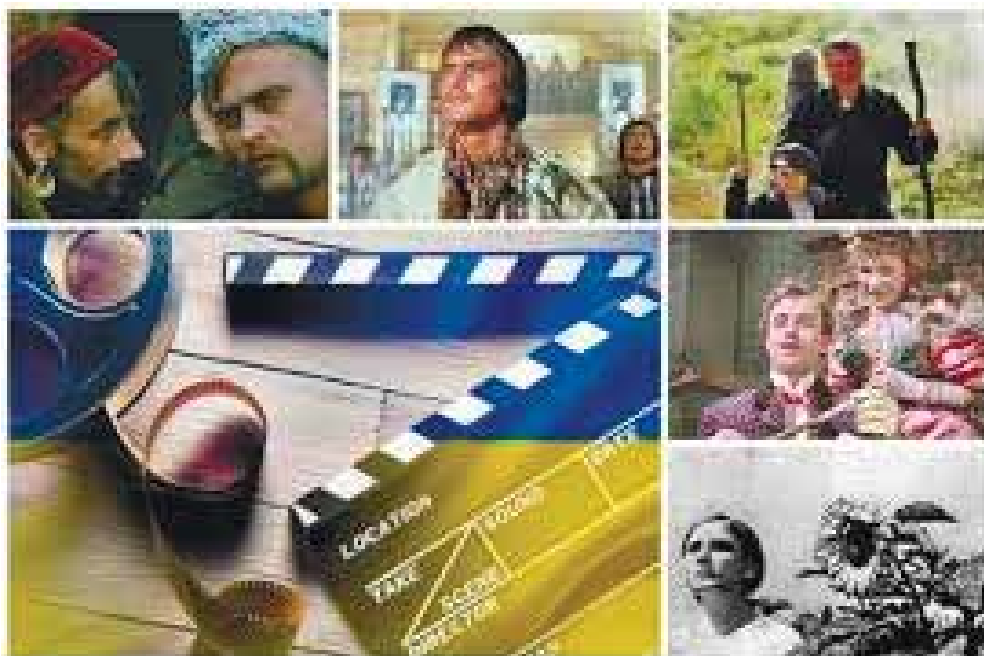
На підтримку ініціативи працівників кінематографії України
п о с т а н о в л я ю:

Установити в Україні професійне свято працівників
кінематографії – День українського кіно, яке відзначати щорічно у
другу суботу вересня.

Президент України

Л.КУЧМА

м.Київ, 12 січня 1996 року
N 52/96

Після проголошення незалежності кінематограф України був спрямований на вільний ринок. Митець одержав свободу творчості, але ту свободу жодним чином не врегулювали законодавчо, а тому Україна, в якій ще 30 років тому вироблялося 60 художніх ігрових картин та 500 неігрових, перетворилася на краї-

ну, де за підтримки держави та за її участю стали виробляти вдсятеро менше фільмів. Так, у 2000 році на екрани України було випущено лише 6 повнометражних художніх кінофільмів, 11 хронікально-документальних фільмів, 13 випусків кіножурналів, а також 5 анімаційних фільмів. 44 кінострічки були випущені Національною кінематикою на замовлення міністерств і відомств України в рамках науково-просвітницької програми.

Водночас на екранах з'явилися фільми талановитих режисерів О. Бійми («Казка», «За ніччю день іде»); В. Артеменка («Ой, на горі калина», «Солдатські вдови», «З матір'ю на самоті»). У вересні 1997 р. в Парижі демонструвався кінофільм, який показали на Каннському кінофестивалі, київського режисера В. Криштофовича «Приятель небіжчика». На Міжнародному фестивалі авторського фільму в Белграді у 1998 р. був показаний фільм «Фучжоу» кінорежисера М. Ілленка. Картина була відзначена дипломом «За видатний фільм». Українська студія хронікально-документальних фільмів випустила фільм «Кольори часу» (режисер І. Шкляревський, оператор В. Шедужко). У 1998 р. на екрани України вийшов документальний фільм Ю. Луканова «Три любові Степана Бандери».

У 1993 р. розпочалася робота над кінотрилогією про Олега Ольжича – подвижника духу, патріота. Через три роки побачив світ перший фільм трилогії «Ольжич», а 10 грудня 2000 р. відбулася прем'єра другого та третього фільмів. Вони створені режисером А. Микульським за сценарієм Л. Череватенка на підставі численних документальних свідчень.

Фільми, створені на державних і незалежних кіностудіях України, брали участь у кінофестивалях, реалізовувалися на внутрішніх та міжнародних кіноринках. Так, на кіноринку 46-го Берлінського міжнародного кінофестивалю восени 1996 р. було представлено вісім фільмів, створених на українських кіностудіях, зокрема «Фучжоу» М. Ілленка, «Кисневий голод» А. Дончика, «Останній бункер» та «Геллі й Нок» В. Ілленка. Значною подією фестивалю стала світова прем'єра фільму О. Довженка «Прощавай, Америка!», який був знятий майстром на «Мосфільмі» ще на початку 1950-х рр.

Традиційними стали в Україні кінофестивалі. Київський міжнародний фестиваль студентських і дебютних фільмів збагачує культурний простір України, сприяє виявленню обдарованої кіномолоді, зростанню молодих кінематографістів. Свої дебюти в Києві презентували режисери з чудовим професійним майбутнім: А. Загданський, С. Буковський, О. Роднянський, з іменем яких пов'язаний злет українського документального кіно наприкінці 1990-х – 2000 рр.

Найкращим українським фільмом 1998 р. на XXVIII Київському міжнародному кінофестивалі визнаний художній фільм «Дві Юлії», знятий кінорежисером О. Дем'яненко. Фільм відзначений щорічною премією «Арсенал». Восени 2000 р. відбувся XXX-й Київський міжнародний фестиваль студентських і дебютних фільмів «Молодість», який відкрився фільмом Л. Осики «Кам'яний хрест» (відреставрована копія з англійськими субтитрами), який є яскравою кінометафорою українського життя. Фестивалем було запропоновано велику позаконкурсну програму – ретроспективи майстрів світового кіно (Л. Осики, Р.

Брессона, Д. Ліна, Ф. Озона та ін.). Уперше за останні роки у найбільш вагомій частині програми – конкурсі повнометражних фільмів – був представлений український фільм «Мийник автомобілів» В. Тихого.

Останнім часом у конкурсній програмі Міжнародного кінофестивалю «Молодість» беруть участь фільми з понад 30-ти країн світу, в інформаційному блоці демонструються ретроспективи картин окремих кіношкіл та міжнародних фестивалів. На «Молодості» почали свою фестивальну одісею такі відомі тепер режисери, як Д. Бойл (Великобританія), Ф. Озон (Франція), Т. Тіквер та Г. Маугг (Німеччина), Е. Зонка (Франція).

До 2014 р. в Україні нараховувалося близько 15 тис. кіноустановок, зокрема 837 міських кінотеатрів. Досвід «Кінопалацу», «Кінопанорами», «Дружби» у Києві, де встановлено сучасне обладнання та створені комфортні умови, – свідчить про любов глядачів до цього виду мистецтва, а також про те, що з економічною стабільністю шанувальники кіномистецтва повернуться до кінотеатрів.

Упродовж останніх років в український кінематограф прийшло нове покоління кіномитців. Їхні фільми здобули високу оцінку на найбільш престижних міжнародних кінофорумах. Так, у 2001 р. фільм «Тир» режисера ігрового кіно Т. Томенка був відзначений нагородою в конкурсі «Панорам» на Берлінському фестивалі. У 2003 р. на конкурсі цього ж фестивалю отримав Срібного ведмедя український режисер-аніматор С. Коваль за кінострічку «Йшов трамвай № 9». У 2003 р. кінокартина «Мамай» режисера ігрового кіно О. Саніна вперше представляла Україну на кінопремію «Оскар». У 2005 р. режисер-документаліст І. Стрембицький отримав «Золоту пальмову гілку» на Канському кінофестивалі за короткометражний фільм «Подорожні». Після 2004 р. знято низку фільмів про Помаранчеву революцію. Її добу було висвітлено у кінострічках «Помаранчеве небо» О. Кірієнка, «Прорвемось!» І. Кравчишина, «Оранжлав» А. Бадосва, що був відзначений призом за найкращу режисуру на XV Міжнародному фестивалі «Кіношок» в Анапі (Росія).

Важливою подією в українському кіномистецтві став вихід на екрани фільму М. Ілленка «ТойХтоПройшовКрізьВогонь» (2011), що був номінований у 2012 р. на премію «Оскар». В основу сюжету картини покладені реальні факти з біографії Героя Радянського Союзу льотчика авіації дальньої дії, гвардії старшого лейтенанта Івана Даценка, який потрапив до індіанського племені та став його вождем. Стрічці притаманні елементи українського поетичного кіно, тут багато символізму, цікавих художніх інтерпретацій.

Високу оцінку у вітчизняного і зарубіжного глядача отримали художні стрічки «У тумані» (2012) режисера С. Лозниці, що брала участь у основній конкурсній програмі 65-го Канського кінофестивалю, де була відзначена спеціальним призом ФІПРЕСІ і «Поводир, або Квіти мають очі» (2013) режисера і сценариста О. Саніна. Український Оскарівський комітет обрав фільм «Поводир» представляти Україну у номінації «Найкращий фільм іноземною мовою» на здобуття премії «Оскар» 2015 р.

Гучним досягненням вітчизняного жанру короткометражного кіно став фільм «Крос» режисера М. Вроди. У 2011 р. за цю кінострічку режисер отримала «Золоту пальмову гілку» на Канському кінофестивалі, а за свій 13-хвилинний фільм «Дощ» М. Врода була удостоєна третього місця на Міжнародному кінофестивалі в Мюнхені в 2007 р.

Після 2013 р. з'явилася низка документальних і художніх фільмів, присвячених Революції гідності. Серед них – «Зима у вогні» Є. Афінеєвського, «Зима, що нас змінила», «Молитва за Україну» В. Тихого, «Майдан» С. Лозниці, «День жалоби» М. Тетерука, «Одного разу в Україні» І. Парфьонова, «Кіборги. Герої не вмирають» (2017) А. Сеїтаблаєва за сценарієм Н. Ворожбит, «Донбас» (2018) С. Лозниці. Прем'єра картини відбулася 9 травня 2018 р. на міжнародному Канському кінофестивалі у програмі «Особливий погляд».

Водночас, попри відродження і розвиток різних сфер національної культури, однією з її проблем дослідники вважають перенасичення культурного простору зразками зарубіжної масової культури – (кінематографічною продукцією, музикою, телебаченням, творами літератури тощо). Масова культура, що набула поширення у другій половині ХХ ст., розрахована на доступний, знижений рівень сприйняття. Її виникнення пов'язане із розвитком засобів масової комунікації – преси, радіо, телебачення, кінематографу, відео, звукозапису, мережі Інтернет, які сприяли тиражуванню і поширенню явищ культури, донесенню їх до найширших мас. Батьківщиною масової культури вважають США. До типових жанрів масової культури належать детектив, жіночий роман, фантастика, трилер, вестерн, бойовик, телесеріал, мелодрама, фільм жахів, комікси, мюзикли, естрадна музика, мода тощо. Твори масової культури, зазвичай, мають розважальний характер.

Одним із примітивних пластів масової культури вважають кітч (нім. kitsch – дешева продукція, несмак, verkitschen – «дешево продавати») – стереотипне, примітивне, розраховане на зовнішній ефект псевдомистецтво, позбавлене справжньої художньо-естетичної цінності. Через кітч пропагуються квазіцінності – гедонізм, прагматизм, меркантильність, бездуховність. Через засоби масової інформації відбувається маніпулювання і деестетизація свідомості, насаджуються рекламні стереотипи, штампи, кліше.

Разом з тим, важко підбивати підсумки драматичного для нашої країни 2022 року. Здавалося б, про які мистецькі досягнення можна говорити у період, коли на кін стає твоє життя, життя твоїх близьких, твоєї країни і саме людське існування на цій землі. Однак під час війни українське мистецтво теж перетворилось на потужну зброю.

Воно стало рупором, який доносив голос нашої країни до всього світу, та розповідаючи про нашу трагедію закликав до допомоги. Але в цей же час воно стало і щиром, тим щиром який допоміг нам осмислити все, що відбувається, та знайти сили і відваги мужньо протистояти ворогу.

З перших же годин російської агресії через всі наявні засоби мистецької комунікації закликали український народ й мистецьку спільноту до об'єднання і

протидії ворогу, зокрема, й на мистецькому фронті протягом 2022 рокуів домоглися наступного:

- закликали світ і, зокрема, симфонічні оркестри Європи, виконувати гімн України надавши колективам відповідні партитури;

- створили та поширили петицію з вимогою негайних культурних санкцій щодо російської федерації / Petition: Impose cultural sanctions on the Russian Federation спільно з МКІП та Асоціацією галеристів, до якої долучались українські та світові діячі мистецтв. На сайті Держмистецтв петицію прочитало більше 28 тисяч осіб. Її підписали близько 4 тис діячів сфери культури з різних країн, і вона була перекладена 22 мовами світу;

- розповідали та надавали усні роз'яснення з приводу благодійної ініціативи «Save Ukrainian Culture», що має на меті збір коштів на збереження нашої культури в умовах безупинного загарбницького вторгнення росії;

- були одними з організаторів виставки «Захоплений будинок» (The Captured House) до якої увійшли твори сучасних українських художників, що в режимі реального часу документували гуманітарну катастрофу в Україні, спричинену нападом росії, та спонукали міжнародну аудиторію до діалогу про Європу як про «наш спільний будинок»;

- були залучені до створення та функціонування ряду культурних платформ («Поезія вільних», «Зберегти українську культуру» та інше), що допомагають збирати всі проекти митців, які наразі представляють потужний мистецький фронт;

- для того, щоб допомогти українським митцям, які вимушено опинились за кордоном, ми регулярно знаходили, викладали у вільний доступ та адресно розсилали підбірки можливостей, що доступні у для українців в різних країнах світу, а також робили подібні підбірки для митців, що лишились в Україні;

- долучились до організації та поширення інформації про мистецькі акції в Україні, які підтримували дух українців та розповідали правду світу про сьогодні, зокрема, за активної інформаційної підтримки Держмистецтв відбулись: серія мистецьких акцій «Вільне небо/Free Sky», що пройшли в багатьох містах України та закликали світову спільноту закрити небо над нашою державою; серія концертів просто неба у Києві, Львові, Одесі та Харкові;

- провели низку публічних обговорень з фаховою мистецькою спільнотою в рамках дискусій «Дерусифікація – декомунізація – деколонізація» присвячених оновленню змісту репертуарної політики та мистецтву в публічних просторах;

- підготували виставковий проєкт «Культура під прицілом», що відображав наслідки обстрілів російськими військовими об'єктів культурної спадщини та закладів культури, та були одними зі співорганізаторів виставки «Україна. Війна в Європі», яка розповідала про сучасну російсько-українську війну;

- інформаційно та організаційно підтримали відкриття та діяльність українського павільйону Міланського трієнале архітектури, дизайну та мистецтва, до програми якого увійшла низка виставкових проєктів та заплановані майбутні проєкти у таких напрямках як театр, музика, кіно, фотографія та література;

– надали роз’яснення щодо процедури перейменування закладу вищої освіти для виконання дерусифікації назви закладу;

– сформулювали декілька пріоритетів культурної політики держави під час війни, щоб після її закінчення ми вийшли оновленою, сильнішою та більш об’єднаною нацією та випустили маніфест «Культурна консолідація задля перемоги»;

– долучились до створення проекту «Авангардна історія України», до якого входять інтерактивні інсталяції, які побували в Брюсселі, Парижі, Відні та Амстердамі, та ведення інстаграм-сторінки avantgardestory.ua, на якій можна познайомитися з цікавими фактами тисячолітньої української історії;

– інформаційно та організаційно підтримали світове турне Ukrainian Freedom Orchestra – «Українського оркестру свободи», що мало на меті підтримати українських музикантів, які постраждали від воєнних дій;

– долучились до створення мультимедійної бібліотеки «Мистецтво під час війни», яка має на меті зафіксувати всі мистецькі прояви, які з’явилися в ці місяці війни, з метою їх подальшого дослідження;

– організували та провели open call для сучасних українських композиторів на замовлення опери та для фахівців та менеджерів української оперної сфери щодо можливості проходження стажування в Метрополітан-опера;

– були організаторами світлового арт-туру швейцарського митця Геррі Хофштеттера, що тривав під час Різдва в Києві та мав на меті підтримати українців та принести надію і світло на свята;

започаткували та продовжуємо вести на сторінках Держмистецтв у соціальних мережах щотижневу рубрику «Знати про своїх», яка розповідає про українських митців, що зробили вагомий вклад в українську історію та культуру.

У березні 2022 року була розпочата інформаційна підтримка національної кампанії «Світ Сквороди», що присвячена святкуванню 300-річчя від дня народження видатного українського філософа та письменника Григорія Савича Сквороди.

06 лютого, за 300 днів до ювілею філософа, було презентовано офіційну ай-дентичку вказаної національної кампанії. Також було оголошено про планування низки культурно-мистецьких проєктів, розроблення діджитальних платформ з цитатами філософа, реалізацію експозиційних рішень та відповідної уваги до матеріальних об’єктів, пов’язаних із життям Григорія Сквороди в різних регіонах України. Однак корективи у ці плани внесла війна, а тому деякі з ідей змогли реалізуватись у дещо видозміненому форматі. Зі свого боку Держмистецтв, протягом вказаного періоду, активно працювало в напрямку проведення інформаційної кампанії присвяченої постаті видатного українського філософа — публікувались дописи у соціальних мережах, здійснювалась розсилка новин пов’язаних зі святкуванням ювілею Григорія Сквороди.

З 3 грудня по 11 грудня 2022 році в Києві, за сприяння та підтримки Держмистецтв, пройшов виставково-мистецький проєкт «Світ Сквороди», що включав у себе виставку про життя та творчість Григорія Сквороди, серію діалогів

про Сковороду «Алфавіт світу», численні кураторські екскурсії та музичні виступи.

Активна роз'яснювальна та інформаційна кампанія проходила, і тривала до кінця 2022 року, і щодо святкування ювілею видатної української співачки Соломії Крушельницької. За підтримки Держмистецтв з 23 вересня по 2 жовтня 2022 року у Львівській національній опері пройшов ряд заходів присвячених співачці та створений сайт на якому зібрана вся інформація про Крушельницьку.

Окрім відзначення вказаних ювілеїв видатних українських діячів, Держмистецтв вдалось провести всі 12 конкурсів на здобуття премій за досягнення у сфері культури і мистецтва та організувати продуктивну роботу всіх комітетів з визначення лауреатів 12 мистецьких премій. Також за безпосереднього сприяння Держмистецтв відбулась і урочиста церемонія вручення премій лауреатам 2022 року під час якої всі 16 лауреатів отримали дипломи з рук голів комітетів.

Це тільки основне з українського мистецтва, що було здійснено у драматичних 2022–2023 роках. Але, попри складні умови розвитку українського мистецтва на сучасному етапі, воно залишається яскравим явищем світового культурного простору.

Ада Роговцева – українська акторка театру та кіно.
Народна артистка УРСР. Герой України. Входить до переліку найвідоміших жінок давньої та сучасної України.

Богдан Сильвэстрович Ступка — український та радянський актор театру і кіно, лауреат Шевченківської премії, Народний артист УРСР, Народний артист СРСР, Герой України. Кавалер ордена князя Ярослава Мудрого IV, V ступеня, ордена «За заслуги» I, II ступеня, ордена «За заслуги перед Польщею».

Лариса Брюховецька, кінокритикиня, головна редакторка журналу «Кіно-театр» про кіномитців, які боронять Україну зі зброєю в руках.

Олег Сенцов, український кінорежисер, сценарист та письменник, громадський активіст. Генеральний директор кінокомпанії «Край Кінема». Лауреат Премії Сахарова за свободу думки Європарламенту та Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Олександр Мавріц, Народився 11 листопада 1962 у селі Довге Іршавського району. Закінчив Хустське культурно-освітнє училище за спеціальністю «Керівник самодіяльного театрального колективу». У театрі Олександр Мавріц з 1983 року. Лауреатом обласної премії імені братів Шерегіїв у галузі театрального мистецтва в номінації «Краща чоловіча роль» (2008), премія за кращу чоловічу роль на міжнародному кінофестивалі «Корона Карпат» у Трускавці (2018).

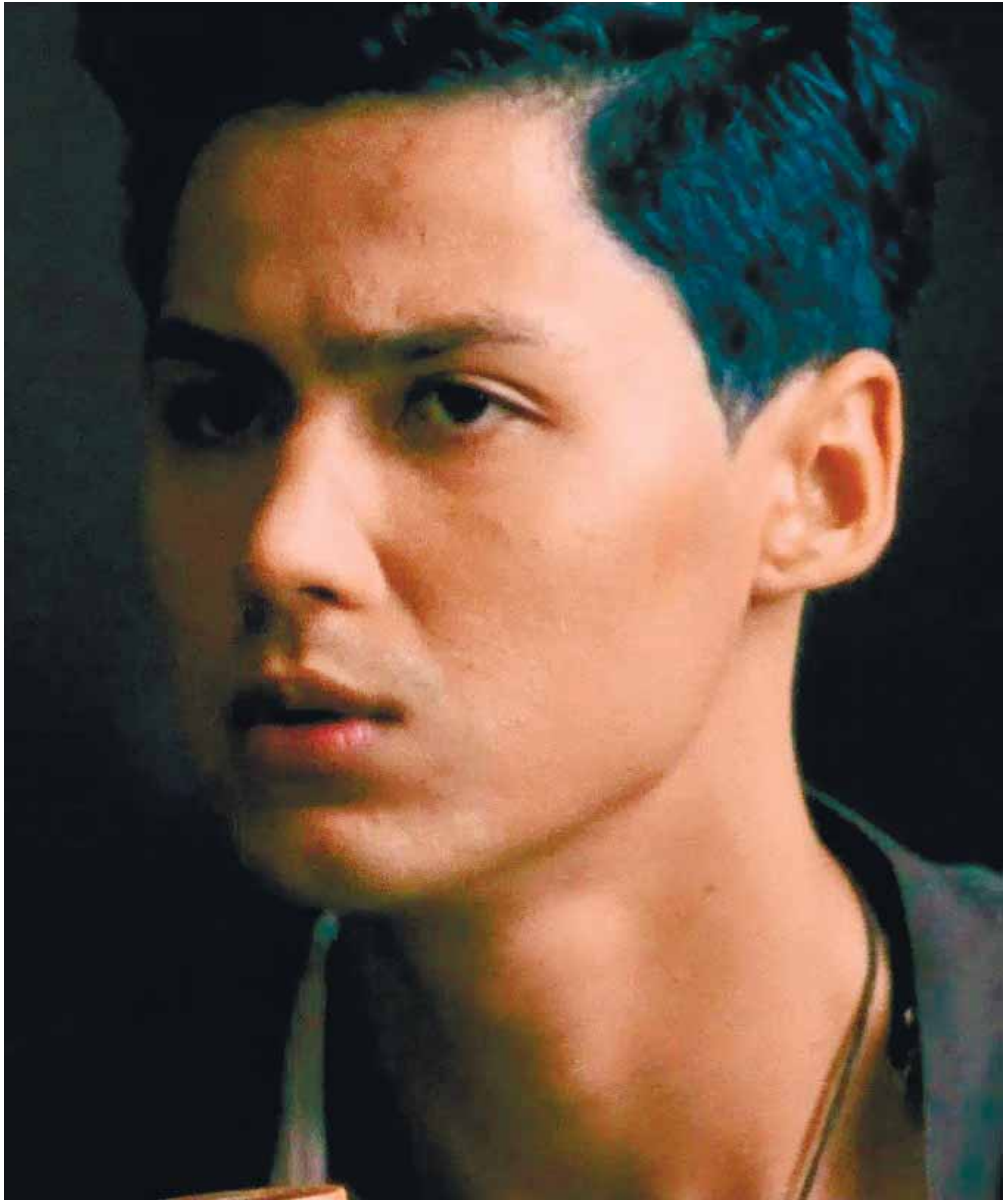
Володимир Ращук, народився 11 жовтня 1987 р. в Маріуполі, український театральний та кіноактор, спортсмен і військовослужбовець, командир 7-ї роти 3-го батальйону «Свобода» у складі Бригади швидкого реагування Нацгвардії України «Рубіж», молодший лейтенант[

Ярослав Пілунський, український кінооператор. Відомий роботою над фільмами «Брати. Остання сповідь», «Вавилон'13» та «Вій». Лауреат Шевченківської премії 2018 року.

Дмитро Лінартович, народився 22 листопада 1978 р. у Києві, український актор театру, кіно та дубляжу.

Павло Лі, народився 10 липня 1988 р. У Євпаторії, загинув 6 березня 2022 р., Ірпінь. Загинув 6 березня 2022 року, їдучи в цивільній машині з іншими волонтерами. Повернувши на одну з вулиць, авто потрапило під обстріл російських солдатів. Загибель Павла — це воєнний злочин рашистів, оскільки він не був військовим. Поряд з місцем загибелі, в Центральному Ірпінському парку, 31 березня 2023 року встановлено пам'ятну стелу, як нагадування про самопожертву. 6 червня 2022 був посмертно нагороджений орденом «За мужність» III ступеня

Українська документалістика

«Це дуже важлива для світової історії війна», – говорив Forbes історик Тімоті Снайдер. Українські креатори фіксують її, щоб показати світові правду та зберегти пам'ять. Найчастіше це відбувається мовою документального кіно.

Тома Міроненко, Forbes.

«Липневі грози» (режисери Анатолій Карась та Віктор Шкурін, 1989-1991) Дилогія про протести шахтарів з Донбасу в кінця 80-х – початку 90-х років. Перша частина під назвою **«Страйк»** охоплює виступи шахтарів в липні 1989 року на площі біля Донецької ОДА. **«Викид»** – друга частина фільму, що переносить нас в 1990 рік і ми бачимо, що відбулося після першої хвили протестів.

Тарас Томенко, український кінорежисер та кіносценарист. Член Української кіноакадемії (2018) та Європейської кіноакадемії (2018).

«Будинок„Слово“» — український повнометражний документальний фільм 2017 р., Українська прем'єра стрічки відбулася 27 жовтня 2017 р. в Харкові. Фільм брав участь в офіційній конкурсній програмі 33-го Варшавського міжнародного кінофестивалю 2017 р.

У 2018 році стрічка отримала українську національну кінопремію «Золота дзига» в категорії «Найкращий документальний фільм».

Постер документального фільму «Терикону», стрічка про дітей, які живуть у зоні бойових дій в Україні, брала участь у конкурсі Generation plus Берлінського кінофестивалю та отримала приз ФІПРЕССІ на фестивалі goEast-2022.

Постер документального фільму «Всупереч» – «Against All Odds: The Failure Of Russia's Blitzkrieg», який розповідає про початок повномасштабного вторгнення Росії до України. Наразі робота над фільмом завершується, його прем'єра запланована на 2023 рік.

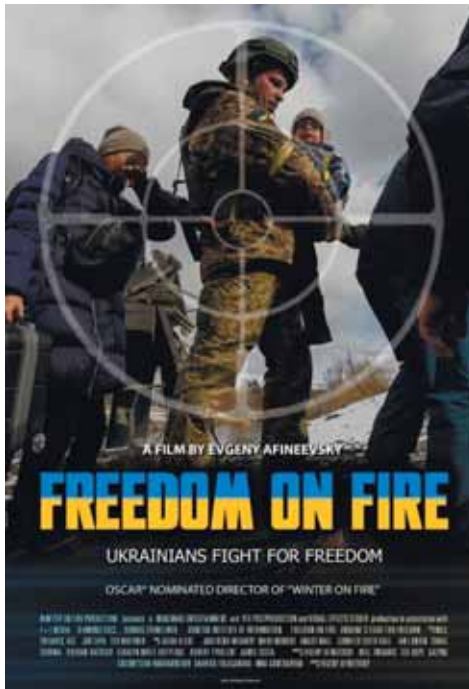
«Зима у вогні: Боротьба України за свободу» (англ. **«Winter on Fire: Ukraine's Fight for Freedom»**) – документальний фільм, знятий режисером Євгеном Афінеєвським за сприяння платформи Netflix. Світова прем'єра кінострічки відбулась 3 вересня 2015 року на Венеційському кінофестивалі. Також фільм було показано у головному конкурсі на кінофестивалі в Телларайді 2015 та у секції документальних фільмів на міжнародному кінофестивалі у Торонто 2015, де він отримав Приз глядацької аудиторії за найкращий документальний фільм. Номінант на премію «Оскар» 2016 року в категорії «Найкращий документальний повнометражний фільм». Прем'єра фільму на платформі Netflix відбулась 9 жовтня 2015 року.

«Земля блакитна, ніби апельсин» — повнометражний документальний фільм 2020 року режисерки Ірини Цілик.

Міжнародна прем'єра документалістики стрічки відбулась 24 січня 2020 на американському кінофестивалі «Sundance Film Festival», де вона отримала нагороду за кращу режисуру в категорії світової документалістики. Українська прем'єра документалістики стрічки відбулась 24 квітня 2020 на українському кінофестивалі DocuDays, де фільм отримав дві нагороди у категорії національного та міжнародного конкурсів. В обмежений український прокат стрічка вийшла 26 листопада 2020 року; дистриб'ютор — Arthouse traffic.

Займає 34-у позицію у списку 100 найкращих фільмів в історії українського кіно.

«Freedom on fire:: Ukrainian's Fight For Freedom» / Свобода у вогні: боротьба України за свободу» – документальний фільм американського режисера Євгена Афінеєвського. Прем'єра відбулась 7 вересня 2022 р. на Венеційському міжнародному кінофестивалі.

«Teachers. Holidays in the Occupation» •/ «Освітняні. Канікули в окупації» – документальний фільм режисера Костянтина Кляцкіна. прем'єра відбулась 2 жовтня 2022 р. в межах міжнародного кінофестивалю Kharkiv MeetDocs.

«Війна і для українців, і для мене почалася 2014-го року, хоча весь світ цього не відчув,»

**Євген Афінеєвський
в інтерв'ю «Українській правді»**

«Залізни метелики» – режисерська робота Романа Любця, прем'єрні покази в секції World Cinema Documentary Competition на кінофестивалі «Санденс» (2023), на Берлінському кінофестивалі у програмі Panorama, в Гаазі на фестивалі Movies That Matter, в кінотеатрах України 20 липня 2023 р.

«Цей дощ ніколи не скінчиться» — документальний фільм української режисерки Аліни Горлової. Дата виходу 5 березня 2021 р.

Світова прем'єра стрічки «Цей дощ ніколи не скінчиться» відбулась на найбільшому міжнародному фестивалі документального кіно IDFA 19 листопада 2020 в Амстердамі. Там стрічка Аліни Горлової отримала нагороду «Найкращий повнометражний фільм» в секції «Перша Поява» IDFA.

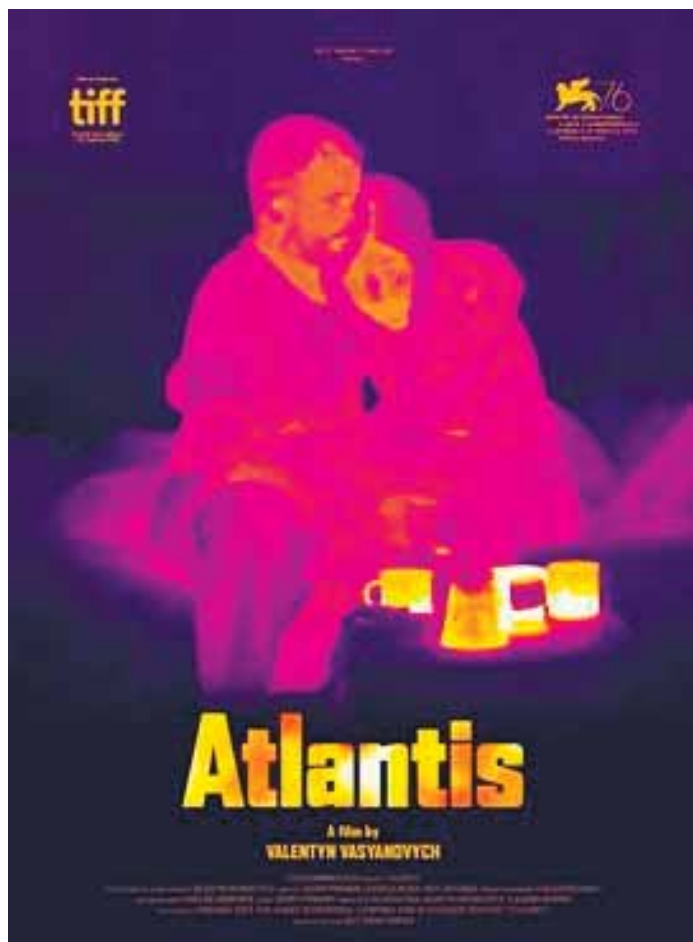
22 листопада 2020 фільм отримав головну нагороду одного із найстаріших світових фестивалів Festival dei Popoli. А в березні 2021 року відбулась національна прем'єра в світовій конкурсній програмі «Docudays UA». Стрічка «Цей дощ ніколи не скінчиться» отримала спеціальну правозахисну нагороду від незалежної платформи Current Time. А 17 листопада 2021 року стрічка здобула нагороду за найкращий документальний фільм на 66-му Міжнародному кінофестивалі в місті Корк (Ірландія).

«День Українського Добровольця» документальна стрічка режисера Володимира Тихого.

Фільм було знято після початку повномасштабного вторгнення. У картині представлена доба з життя поспівачки, відеоінженера, історика, реставраторки, ученого-полярника й пенсіонерки. Перший українській фільм, який було показано представлений BBC Storyville, спеціалізованого стримінгу документальних серіалів.

Маріупольська сага

У січні – березні в Маріуполі 2018 відбувались зйомки фільму «Атлантида» режисера Валентина Васяновича. Фільм переміг на Венеційському кінофестивалі у програмі «Горизонти» (іт. «Orizzonti»). Ролі у фільмі зіграли лише непрофесійні актори — ветерани АТО, волонтери, солдати ЗСУ. 24 вересня 2020 року Український Оскарівський комітет висунув стрічку на премію «Оскар» за найкращий фільм іноземною мовою від України. Загалом фільм отримав 21 одну нагороду та 19 номінацій. Займає 11-у позицію у списку 100 найкращих фільмів в історії українського кіно.

«Місто героїв» –цикл документальних фільмів про Маріуполь режисера Іван Синепалова, виготовлений у 2015—2016 роках Громадським телебаченням Приазов'я. Фільми було презентовано у два етапи: перші 5 у грудні 2015 року, останні 5 — у серпні 2016 року. Завершальний фільм «Україна — це Маріуполь» — вийшов 14 серпня, перший публічний показ відбувся 16 вересня.

Фільми:

- «Самооборона Маріуполя»
- « Від виборів до виборів»
- «День волонтера»
- «Сектор «М»
- «Після Мінська»
- «Чорний січень»
- «Перша кров»
- «Нова влада»
- «Життя спочатку»
- «Україна — це Маріуполь»

У фільмі «Самооборона Маріуполя» використана пісня Данила Подибайла «Синьо-жовта балаклава». Данило навчався на історичному факультеті Маріупольського державного університету, де здобував освіту за спеціальністю історія. Після початку повномасштабного вторгнення перебував у блокадному Маріуполі. Одним із перших повідомив про авіаудари по місту[4]. Разом із волонтерами вільного простору «Халабуда» допомагав цивільним та військовим.

У квітні зумів виїхати з Маріуполя. На блокпосту перед Бердянськом його затримали окупанти, побачивши в нього тактичний ремінь. Протягом ночі його катували у поліційному відділку Бердянська, але завдяки кмітливості Данило зміг утекти з полону].

Після виїзду на вільну територію України вступив до лав 128-го батальйону 112-ї бригади ТрО, служив в Окремому підрозділі аеророзвідки «Ангели»[6][1]. Брав участь в обороні Київщини, Слобожанському контрнаступі та Битві за Бахмут[4].

Загинув 1 червня 2023 року разом зі своїм напарником «Растою» під час виконання бойового завдання.

Викладачі та студенти кафедри культурології Маріупольського державного університету пам'ятають товариського, відповідального, енергійного, приязного Данила!

Слава Україні!
Героям Слава!

СИНЬО-ЖОВТА БАЛАКЛАВА

Автор: Данило ПОДИБАЙЛО

*Ворог бачить в очах вогонь палає,
ворог каже це зрада.*

*І зрадник той, хто шини підкидає
в цей вогонь на барикадах.*

*Але, брате, згадай все навкруги:
синє небо і жовті луги.*

*Візьми руку мою,
нехай стане зброєю*

серце, наповнене любов'ю.

Нехай линуть до бою думки

Про твою родину

*про кохану, про дочку й про сина,
про рідну країну.*

І кров вже не кров, а просто лава!

*Тримає прапор синьо-жовта
балаклава,*

Кричу: «Україні, Героям - слава»

*Тим, що стоять, і тим, що вже
впали.*

В якій сотні - їм було все одно.

*В першій, другій - всі в Небесній
давно.*

Вони просто бились, не боялись,

На що йшли - добре знали.

Вони бились за твоє й моє.

За свободу твою й мою.

Все, що в нас було і що є, -

Все перемогли в бою.

Загоються рани,

і зупиниться кров.

Боліти вже престане,

і будуть тільки шрами -

Зможем битися знов.

Данило Подибайло
SVR фото

День і ніч стоїть ціла рота

Синьо-жовтим патріотом.

Тризубець на касці, бронезилет,

«Ще не вмерла» - співає куплет.

М'язи в напрузі, шрами на тілі,

добре видні снайперу в прицілі.

Біль пече, мов кропива,

А за спиною - розгорнуті крила.

І кров вже не кров, а просто лава!

*Тримає прапор синьо-жовта
балаклава,*

Кричу: «Україні, Героям - слава»

Тим, що стоять, і тим, що вже впали.

В якій сотні - їм було все одно.

В першій, другій - всі в Небесній давно.

Вони просто бились, не боялись,

На що йшли - добре знали.

Вони бились за твоє й моє

до болю.

За свободу твою й мою,

за волю.

Все, що в нас було і що є, -

з самого роду, -

Все перемогли в бою,

але цілим народом!

«Postcards from Ukraine» / «Листівки з України» (2016), режисер Сєви Діамантакоса. Документальний фільм німецького режисера представлено в програмі Спеціальний проєкт міжнародного кінофестивалю «Молодість» 27 жовтня 2017 р. Режисер мандрує Україною від околиць Донецька до таборів сепаратистів у Луганську, блокпостів у Маріуполі та Криму, від багатих мажорів олігархів у Харкові до площі Незалежності в Києві, яка прагне залишатися Майданом після походу на Межигір'я, втечі президента та повзучої агресії сусідньої російськомовної держави. І в кожному куточку країни режисер концентрує увагу на молоді.

«Mariupol – Auslöschung einer Stadt» / «Маріуполь – нищення міста» (2022) – телевізійний документальний фільм Лізи Татарінової для WeLT Television. Фільм документує знищення колись квітучого мегаполісу на Азовському морі. Самі режисери були здивовані нападом Росії на рідне місто. Від початку війни вони зафіксували невимовні страждання мешканців: постійні обстріли, руйнування, руйнування інфраструктури, запасів води та їжі. Оригінальні записи з обложеного Маріуполя ретроспективно доповнюються зворушливими розповідями очевидців.

«Mariupol: The People's Story» / «Die Überlebenden von Mariupol» / «Les survivants de Marioupol» / «Маріуполь: історії мешканців» – документальний фільм Робіна Барнуелла замовлення ARD Dokumentarfilm. Фільм документує події облоги Маріуполя від початку російського вторгнення 24 лютого до 21 травня 2022 року. «Маріуполь: історії мешканців» («Mariupol: The People's Story») став переможцем 83-ї щорічної премії Peabody Awards – однієї з найпрестижніших нагород у документальній журналістиці

Mantas Kvedaravicius (1976-2022) **Мантас Кведаравічюс**

Литовський кінематографіст, режисер, продюсер, лауреат Національної премії Литви в галузі культури і мистецтва (2022) народився 28 серпня 1976 року в місті Біржай, навчався у Вільнюському університеті, де отримав ступінь бакалавра.

Режисер отримав ступінь доктора соціальної антропології в Кембриджському університеті. У 2013 році в Кембриджському університеті захистив докторську дисертацію.

У 2003-2005 рр. М. Кведаравічюс також викладав теорію релігії, права та політики в США. У 2011 році створив документальний фільм «Барзах». Цей фільм розповідав про зруйновану війною Чечню та її жителів, які постійно зникають безвісти. Прем'єра стрічки відбулася на Берлінському кінофестивалі, фільм отримав приз «Міжнародної Амністії» та приз Екуменічного журі. Також «Барзах» був нагороджений «Срібним журавлем» за найкращий литовський документальний фільм року.

У 2016 році документальний фільм режисера «Маріуполіс» був представлений на Берлінському кінофестивалі. Кінопроект «Маріуполіс» презентували на СНР:DOX (Міжнародний фестиваль документального кіно в Копенгагені). «Фільми режисера Мантаса Кведаравічюса «Барзах» і «Маріуполіс» є глибокою рефлексією гніту війни, зміненню уявлення про час і повсякденність, фільм «Партенон» став подією яскравого і сміливого авторського кіно.

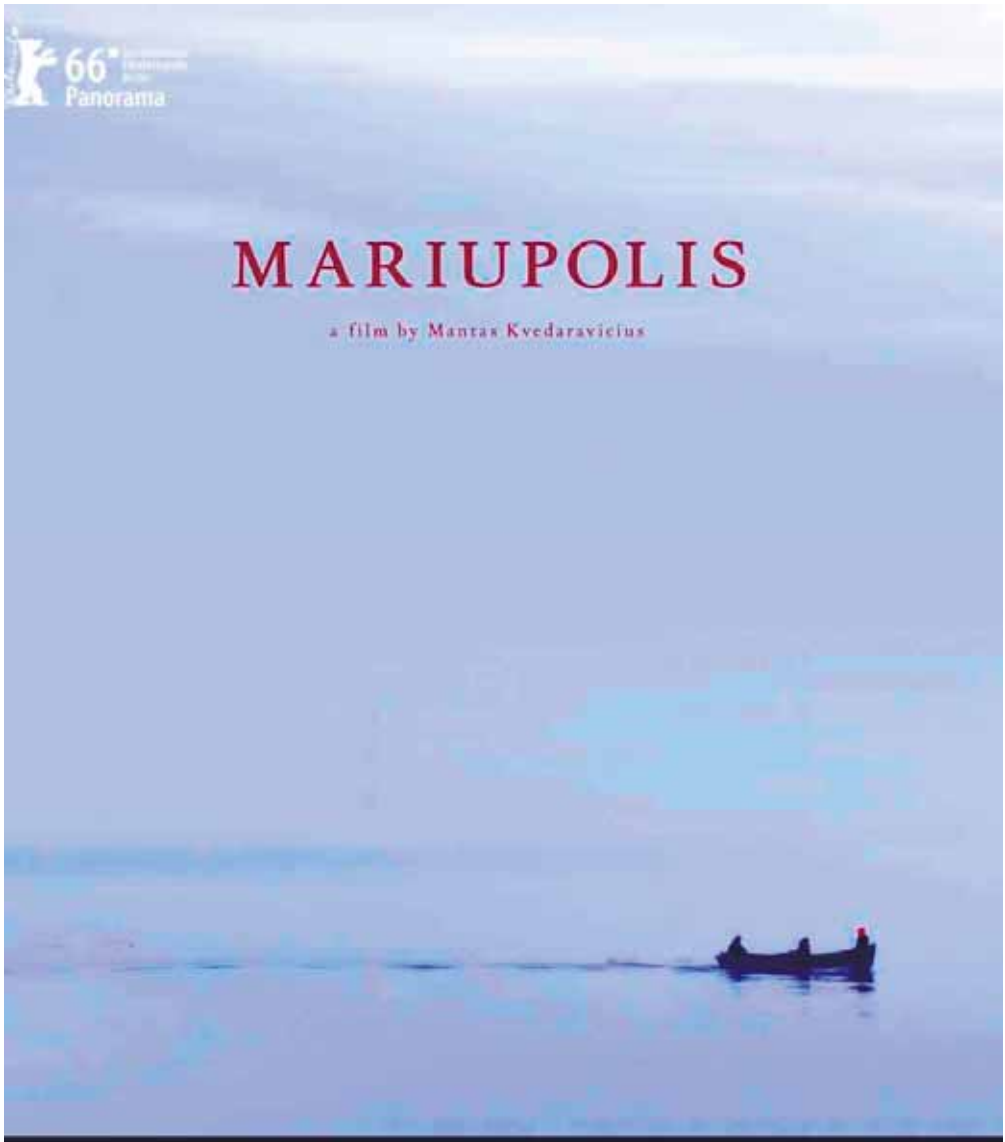
Твори режисера відзначено шістнадцятьма нагородами та десятьма номінаціями на кінофестивалях у Каннах (2022), Венеції, Берліні, Стокгольмі, Гаазі, Белграді, Іглаві, Вільнюсі, Талліні, Гонконзі. На Київському міжнародному кінофестивалі «Молодість-2020» фільм «Партенон» було номіновано в конкурсі повнометражних фільмів на здобуття нагороди «Золотий Скіфський олень», у 2022 р. режисера було відзначено спеціальною нагородою переможця, помертвно, Премією українських кінокритиків.

Фільм «Маріуполіс 2» є першою картиною про війну росії в Україні. І це остання робота Мантаса Кведаравічюса, замордованого наприкінці березня 2022 р. під час захоплення Маріуполя російською армією. Фільм було створено із врятованих Ганною Білобровою матеріалів, яка привезла тіло загиблого з Маріуполя до Литви. Прощання з Мантасом Кведаравічюсом відбулось 9 квітня 2022 р. у Вільнюсі, офіційна дата загибелі 2 квітня. «Маріуполіс 2» відзначено чотирма нагородами та двома номінаціями. У 2022 р. фільм отримав найвищі відзнаки на 75-му Міжнародному кінофестивалі в Каннах («Золоте око»), Вільнюсі, Стокгольмі, Європейська кіноакадемія визнала найкращим документальним фільмом 2022-го року.

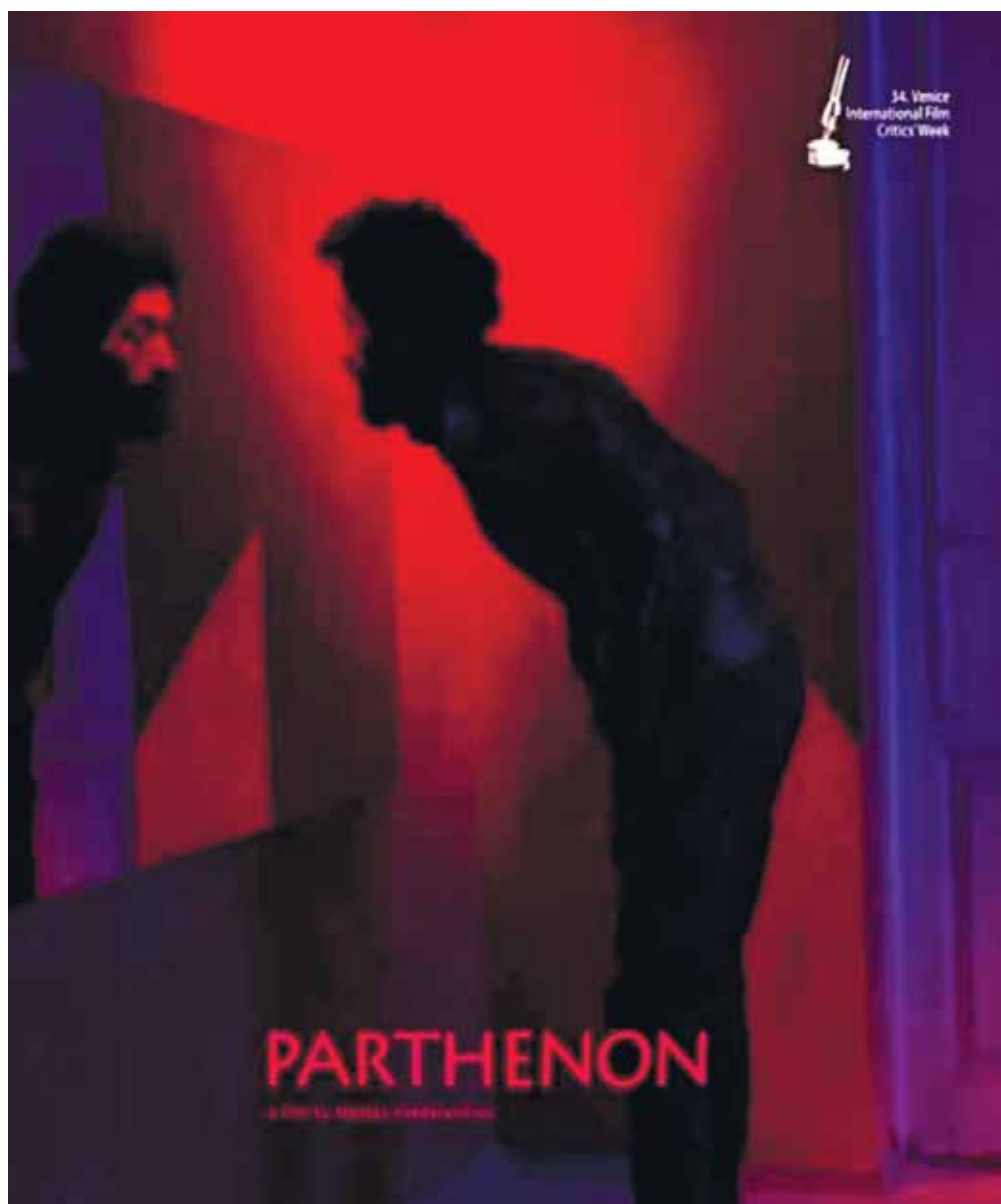

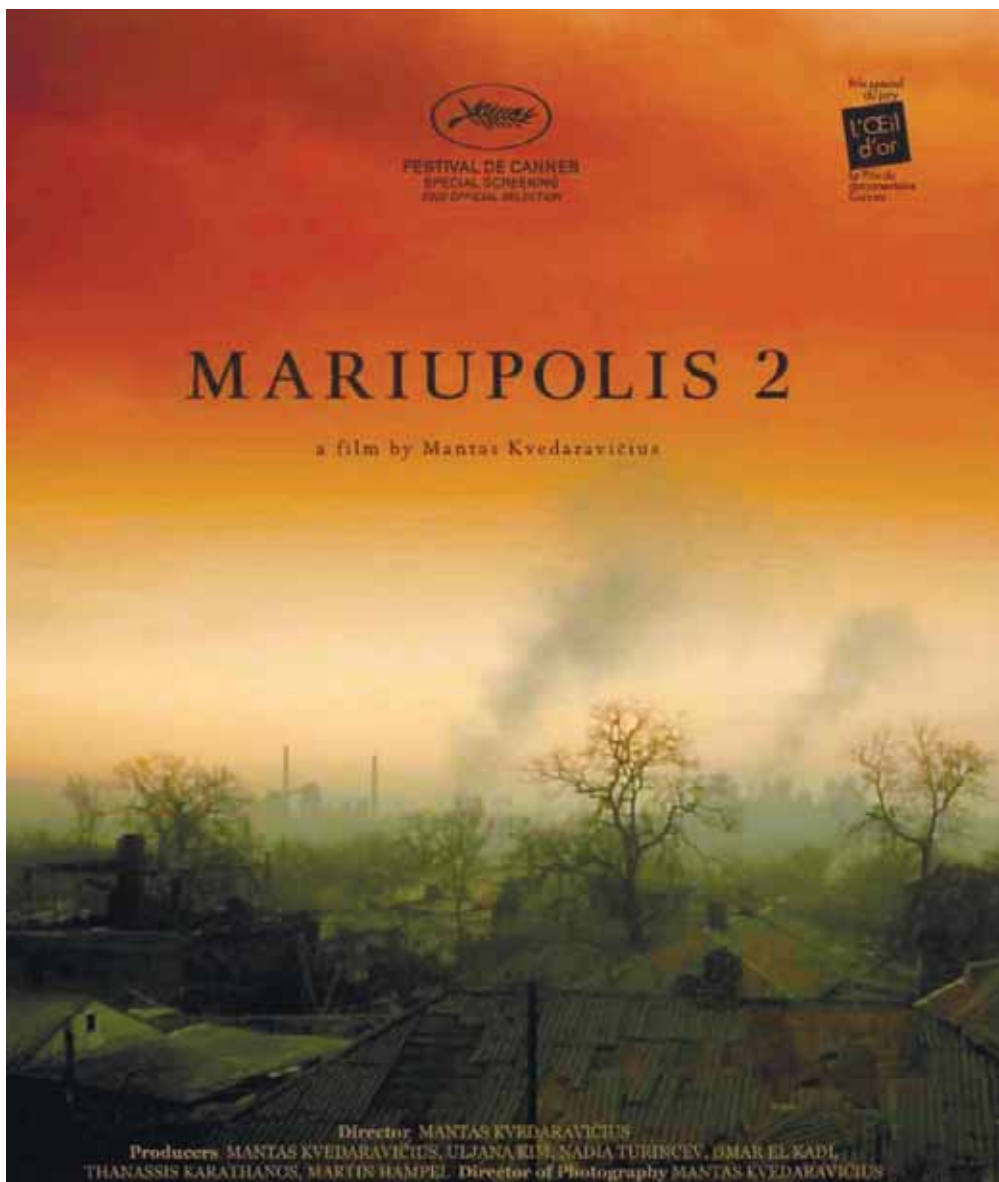
У 2023 р. син Мантаса Кведаравічуса Самуеліс отримав посмертну нагороду за найкращий документальний фільм від Литовської кінопремії.

Постер фільму «Маріуполіс»(2016). Режисер Мантас Кведаравічюс. Картину відзначено трьома нагородами та чотирма номінаціями на кінофестивалях в Берліні (2016), Стокгольмі (2016), Вільнюсі (2016), Гонконзі (2016), а також Литовською кінопремією «Срібний журавель» за кращу арт-постановку, операторську роботу та кращий документальний фільм 2016-го року.

Постер фільму «Парте́нон»(2019). Режисер Мантас Кведаравічюс. Картину номіновано на приз глядацьких симпатій на Венеційському кінофестивалі (2019), Київському міжнародному кінофестивалі «Молодість» (2020), відзначено як найкращий фільм Міжнародного тижня кінокритиків Венеційського кінофестивалю (2019).

Постер фільму «Маріуполі 2» (2019). Режисер Мантас Кведаравічюс, за участю Ганни Білобрової. Карину відзнаечно найвищим відзнаками 75-го Міжнародного кінофестивалю в Каннах («Золоте око», 2022), Вільнюсі (2022), Стокгольмі (2022), Європейська кіноакадемія визнала найкращим документальним фільмом 2022-го року.

Українське ігрове кіно

«Козаки йдуть» (1991), режисер Сергій Омельчук, Кіностудія «Національно-культурний виробничий центр Рось». Нагороди: 1991 Приз «Симпатія» Всеукраїнського кінофестивалю ім. І. Миколайчука в Києві, Україна,

«Останній бункер» – український художній фільм режисера Вадима Ілленка, відзнятий 1991 року на кіностудії «ВТО Фест-Земля». Екранізація повісті Леоніда Бородіна «Перед судом». Про останній етап боротьби Української повстанської армії з каральними загонами НКВС після 1945 року.

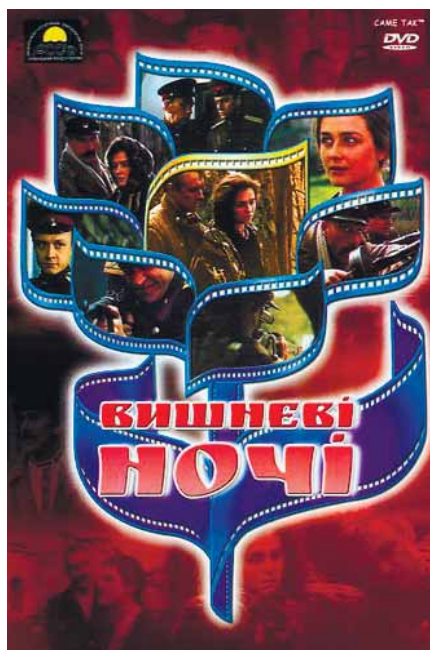

Сцена з фільму «Тримайся, козаче!» – пригодницької комедії 1991 року режисера Віктора Семаніва за сценарієм Валерія Положия і Євгенії Сацької.

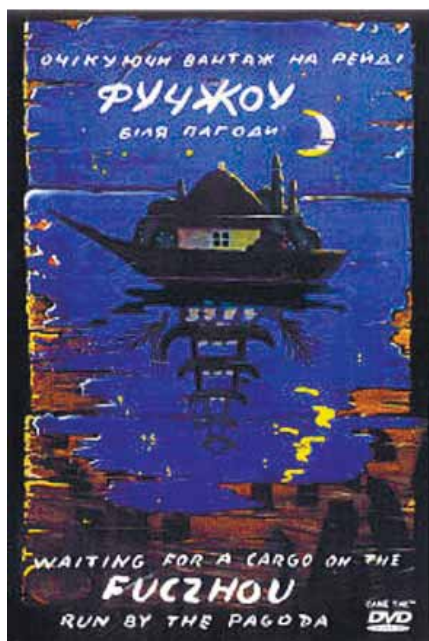

«Голод-33» (1991) – перший художній фільм про голодомор в СРСР. 1932–1933 років, знятий за мотивами повісті Василя Барки «Жовтий князь».

«Вишневі ночі» – український художній фільм режисера Аркадія Микульського, відзнятий у 1992 році на кіностудії «Національно-культурний виробничий центр Рось». Фільм знятий за однойменною повістю Бориса Харчука

Сцена з фільму «Дорога на Січ» – українського художнього фільму 1994 року режисера Сергія Омельчука.

«Фучжоу» або «Очікуючи вантаж на рейді Фучжоу біля пагоди» – український художній фільм режисера Михайла Ілленка 1994 року. На Міжнародному фестивалі авторського фільму в Белграді у 1998 р. Кінокартина була відзначена дипломом «За видатний фільм».

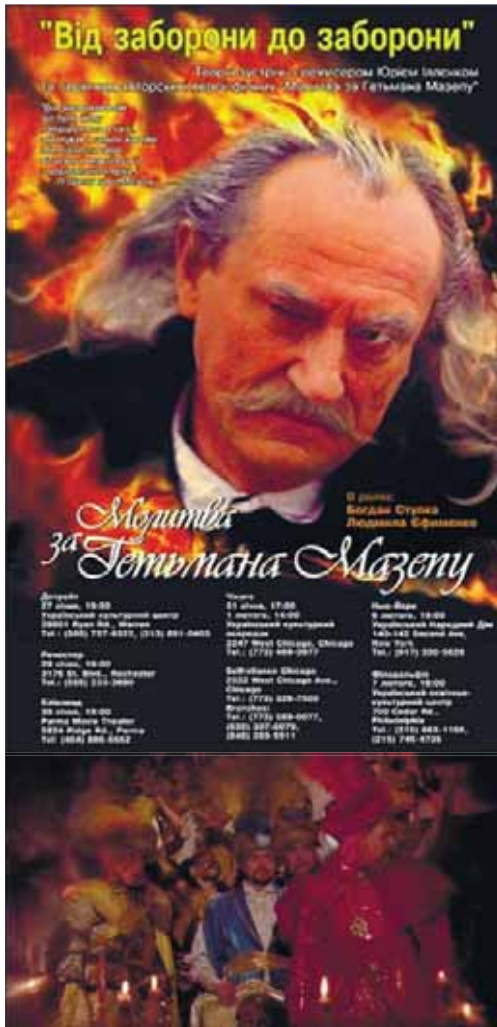
«Атентат – Осінє вбивство в Мюнхені» (англ. «Assassination. An Autumn Murder in Munich») (1995 рік) – український художній фільм-драма кінорежисера Олесь Янчука. Відзнятий на кіностудії «Олесь-фільм» за сприяння Українського конгресового комітету Америки (УККА) і за участі Національної кіностудії художніх фільмів ім. Олександра Довженка.

«**Роксолана**» – український телесеріал режисера Бориса Небієрідзе, відзнятий у 1996–2003 роках на кіностудії «Укртелефільм». Сюжет фільму за мотивами однойменної повісті «Роксолана» Осипа Назарука. Складається з трьох сезонів-частин, 50 серій.

Сцена з фільму «**Нескорений**» (англ. «The Undefeated») – копродукційний українсько-американський художній фільм 2000-го року кінорежисера Олесь Янчука. Відзнятий на кіностудії «Студія Олесь-фільм» за сприяння Українського конгресового комітету Америки (УККА) і за участю Національної кіностудії художніх фільмів ім. Олександра Довженка.

Сцени з фільму «**Молитва за гетьмана Мазепу**» – український художній фільм режисера Юрія Ілленка, знятий 2001 року на Київській кіностудії ім. Олександра Довженка; перший повнометражний і великобюджетний фільм (12 млн грн.) за роки незалежності України. Світова прем'єра відбулася у лютому 2002 р. на Берлінському міжнародному кінофестивалі у позаконкурсній програмі.

«Залізна сотня» (англ. The Company of Heroes) – копродукційний українсько-австралійський фільм 2004 року режисера Олесь Янчука за мотивами книги Юрія Борця «У вирі боротьби».

«Подорожні» (в міжнародному показі – «Wayfarers») – короткометражний документальний фільм 2005 року режисера Ігоря Стрембiцького. Перша українська стрічка – переможець Каннського кінофестивалю..

«Богдан-Зиновій Хмельницький» – український художній фільм 2006 року про події Національно-визвольної війни 1648–1658 років, знятий Київською кіностудією імені Олександра Довженка. Режисер Микола Мащенко.

«Оранжевий» (англ. oZ ANGELOVE) також відомий як «Помаранчеве кохання» (англ. Orange love) – українська мелодрама 2007 року режисера Алана Бадоева про кохання двох молодих людей у дні Помаранчевої революції..

«ТойХтоПройшовКрізьВогонь» – художній фільм режисера Михайла Ілленка. Вийшов в український прокат 2 лютого 2012. Фільм розповідає про долю хлопця з Полтавщини, Івана Додоки, який стає радянським військовим льотчиком, Героєм Радянського Союзу. Йому доводиться пройти німецький полон, радянські табори, і зрештою, потрапити до Канади, де він стає вождем індіанського племені. У 2012 році фільм був номінований на «Оскар».

Сцена з короткометражного фільму української режисерки Марини Вроди «Крос» 2011 року, який виборов «Золоту пальмову гілку» на Каннському кінофестивалі у номінації короткометражок.

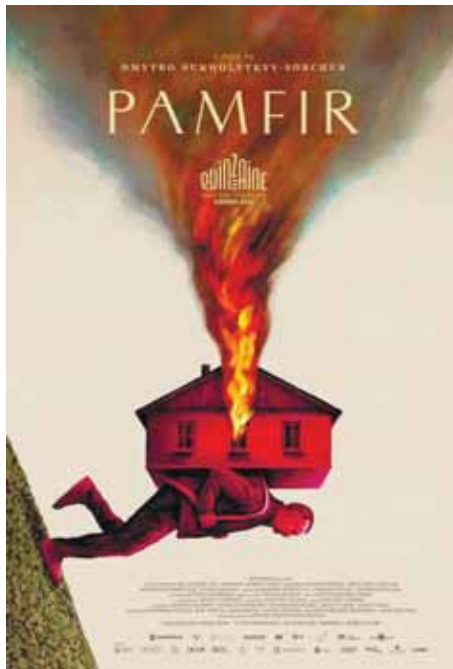

«Поводир, або Квіти мають очі» (англ. The Guide) – український історичний драматичний фільм режисера і сценариста Олеся Саніна 2014 року, в основу сюжету якого покладено пересування більшовицькою Україною американського хлопчика та українського сліпого музики напередодні та під час Голодомору. Український Оскарівський комітет обрав фільм «Поводир» представляти Україну у номінації «Найкращий фільм іноземною мовою» на здобуття премії «Оскар» 2015 року, проте стрічка не потрапила до короткого списку Американської кіноакадемії. Світова прем'єра фільму відбулася на Одеському міжнародному кінофестивалі 16 липня 2014 року.

«Одного разу в Україні. Революція» (англ. *Once Upon a Time in Ukraine: The Revolution*) – художній фільм 2014 року, знятий на кіностудії «Ступені» режисером Ігорем Парфьоновим. Події фільму розгортаються під час Революції гідності у 2013–2014 роках. У 2015 році вийшло продовження стрічки під назвою «Одного разу в Україні. Війна» про події Україно-російської війни 2014 року на Донбасі. Світова прем'єра фільму відбулася 6 листопада 2014 у позаконкурсній програмі *Specials* Міжнародного кінофестивалю Cottbus у Німеччині.

«Кіборги. Герої не вмирають» (2017) – український повнометражний художній фільм режисера Ахтема Сеїтаблаєва за сценарієм Наталії Ворожбит про оборону Донецького аеропорту під час війни на Донбасі.

«Памфір» (англ. Pamfir) – український художній фільм 2022 року режисера Дмитра Сухолиткого-Совбука із Олександром Яцентюком у головній ролі. Фільм вийшов в український прокат 23 березня 2023 року.

«І будуть люди» – український драматичний серіал-епосея телеканалу СТБ, екранізація однойменного роману Анатолія Дімарова. Серіал створений студією Film. UA за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України. Режисером проєкту став Аркадій Непиталюк. Серіал складається з 12-ти серій, які виходили в ефір з 14 до 19 вересня 2020 року. Кожна серія присвячена окремому персонажу. Український серіал «І Будуть Люди» у 2023 році посів третю позицію у рейтингу Netflix – «Топ 10 серіалів сьогодні (Україна)».

«Щедрик» – українська історична драма 2023 року режисерки Олеси Моргунець-Ісаєнко за сценарієм Ксенії Заставської. Дистрибуторами фільму виступають FILM.UA Distribution та Kinomania Film Distribution. Має інші назви «Szczedryk» (Польща) та «Carol of the Bells» (Велика Британія). У фільмі розповідається про життя трьох родин різних національностей: українців, поляків та євреїв, об'єднаних спільною бідою – Другою світовою війною. Після репресивної системи СРСР вони відчувають на собі каральну машину Третього Рейху.

«Мирний-21» – українська воєнна екшн-драма 2023 року від режисера Ахтема Сеїтаблаєва. Назва фільму – є адресою, за якою був розташований луганський прикордонний загін. В українському прокаті з 22 лютого 2023 року. Фільм зображує події червня 2014 року, які відбулися на прикордонні Луганщини. Тоді російські спецслужби та агенти намагалися схилити бійців луганського прикордонного загону зрадити Батьківщину. Таким чином вони намагалися повторити кримський сценарій та захопити українські території без бою. Попри відсутність досвіду, за рішенням командира, загін вступив в бій.

«Мавка. Лісова пісня» (англ. Mavka. The Forest Song) – український 3D анімаційний фільм за мотивами драми-фєсерії Лєсі Українки «Лісова пісня» та образів народної міфології. Прем'єра фільму відбулася 2 березня 2023 року.

СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ КОМУНІКАЦІЇ

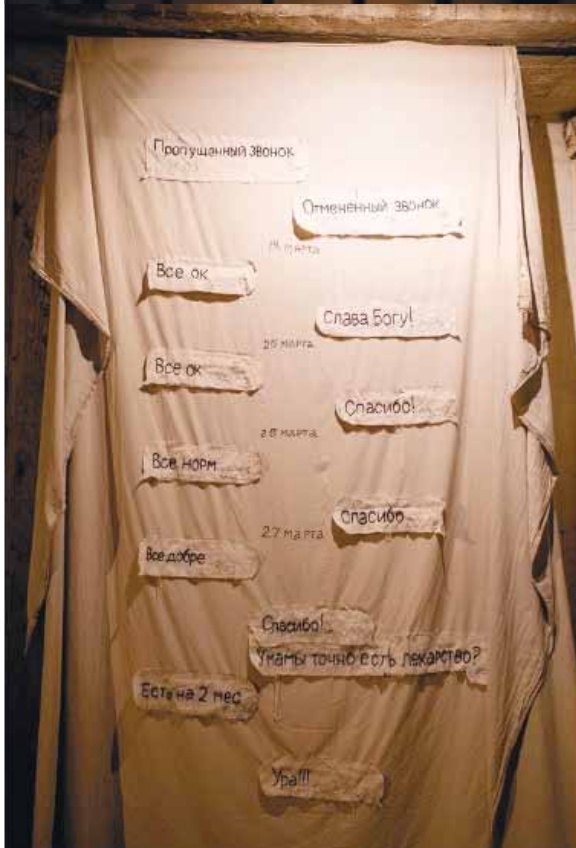
На початку березня 2022 року після повномасштабного вторгнення росії в Україну за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти було створено портал «Поезія Вільних». На сьогодні портал зібрав більше 28 000 віршів. «Поезія вільних» – це історії людей про те, як вони переживають агресивну війну росії проти України. Це особисті історії й відверті сповіді людей різного віку та професій різними мовами. Серед них: діти, військові, волонтери, люди, до яких у домівки прийшла війна. Українці пишуть вірші про свою любов до близьких, до рідної країни, а також про те, як самі змінилися під час війни. «У «Поезії вільних» з одного боку багато болу, страху, невизначеності. Та очевидна й тенденція – ми стаємо сильнішими. Все більше віршів наповнені надією, оптимізмом та очікуванням беззаперечної перемоги України. Також хочу відзначити, що з'явилося багато творів, де йдеться про єднання нації, взаємну допомогу, всеохопну любов до всього українського. Все це свідчить тільки про одне – ворогу не вдасться задумане. росіяни не тільки не можуть перемогти на полі бою та знищити нашу ідентичність, а й навпаки, об'єднали українців, зробили безумовно патріотичними», – сказав Олександр Ткаченко, міністр культури та інформаційної політики України.

Мистецькі акції «Вільне небо/Free Sky» – акції, які проводилися протягом 9–31 березня 2022 року на підтримку заклику народу України та Президента України до світових лідерів закрити небо над нашою державою. Симфонічні та філармонійні оркестри, хори та виконавці по всій Україні беруть участь у мистецькій акції «Вільне небо/Free Sky», щоб показати єдність народу в цей складний час та підтримати українців. Акції пройшли у Києві, Одесі, Львові, Рівному, Дніпрі, Чернівцях, Запоріжжі, Івано-Франківську, Кривому Розі та Полтаві. Музиканти, які залишилися в своїх містах, виконували Державний гімн України, а також низку відомих музичних творів українських та світових композиторів. Відеозаписи концертів транслюються в ефірі єдиного марафону усіх телеканалів. Заходи в різних містах України були організовані за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти, а також обласних державних адміністрацій.

18 квітня 2023 року у День пам'яток історії та культури в Києві у Національному музеї історії України відкрилася фотовиставка **«Вписані в історію. Зруйновані війною»**. Головна мета виставки – показати зруйновану російськими окупантами культурну спадщину українського Маріуполя. Внаслідок авіаударів і постійних обстрілів майже вщент знищені знакові будівлі центру міста, які формували історичний ареал Маріуполя. Організаторами виставки виступили Маріупольська міська рада, Національний музей історії України, проект «Я – Маріуполь. Культура», ККП мЕНУВ. «Навіть зараз Маріуполь продовжує боротись за свою культуру, традиції та історію. Місто, колись відоме своєю історичною мультикультурністю, зараз ми згадуємо із великим болем у серці. Проте, такі фотовиставки несуть в собі велику цінність, бо дають нам можливість запам'ятати місто таким, яким воно було, аби в майбутньому його відродити», – наголосив Міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко. Фото для виставки надали: муніципалітет Маріуполя, архіви Маріупольського краєзнавчого музею, ККП мЕНУВ, маріупольські фотографи – Євген Сосновський та Іван Станіславський.

7 травня 2022 року в берлінському артцентрі Alte Münze була представлена виставка «**The Captured House**» («Захоплений будинок»). До неї увійдуть твори сучасних українських художників, які в режимі реального часу документують гуманітарну катастрофу в Україні, спричинену нападом росії, та спонукають міжнародну аудиторію до діалогу про Європу як про «наш спільний будинок». Експозицію організувала агенція культурного менеджменту PORT, за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти.

8 травня 2022 року на Контрактовій площі відкрилась виставка «Україна. Війна в Європі», яка розповідає про сучасну російсько-українську війну.

Виставку створив Український інститут національної пам'яті на замовлення Міністерства культури та інформаційної політики України та за підтримки Міністерства закордонних справ України, Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти та Штабу порятунку спадщини.

Експозицію можна було побачити і у Європі: 9 травня – у Вільнюсі (Литва) та Варшаві (Польща); 16 травня – в Берліні, Бамберзі та Франкфурті (Німеччина), пізніше в Брюсселі (Бельгія) та інших європейських містах. Мешканці Європи мають знати справжнє обличчя росії й усвідомити загрози, які йдуть від неї всьому людству, аби допомогти Україні захистити і себе, і Європу.

Також відвідувачі виставки в європейських містах змогли дізнатися про передумови та причини вторгнення російської федерації на українську землю, а також про героїчний спротив українського народу.

Партнерами за кордоном виступили: Литовський інститут історії, Центр історичних досліджень Польської академії наук в Берліні, Інститут Пілецького в Берліні, громадська організація «Bildungsverein Freundschaft kennt keine Grenzen e.V.», Музей історії Польщі.

UKRAINE WAR ART COLLECTION

МИСТЕЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

KATERYNA TYZ / КАТЕРИНА

On 12.07.2022

Street Art / Вуличне Мистецтво

ANDRII YERMOLENKO / АНДРИЙ

On 18.06.2022

Visual Art / Візуальне Мистецтво

OLEKSANDR MYKHED / ОЛЕКСАНДР

On 21.04.2022

Literature / Література

OLEKSANDRA KORCHEVSK..

On 09.06.2022

Visual Art / Візуальне Мистецтво

MARTHA PIDUBNA / МАРТА

On 07.06.2022

Children Art / Дитяча творчість

KYIV SYMPHONY ORCHESTR..

On 25.04.2022

Theatre / Театр

min

За ініціативи Міністерства культури та інформаційної політики України спільно з Державним агентством України з питань мистецтв та мистецької освіти, та завдяки титанічній допомозі волонтерів, влітку 2022 року було створено платформу «Мультимедійна бібліотека «Мистецтво під час війни», покликану зберегти та архівувати всі мистецькі прояви.

Основна мета цієї бібліотеки – зафіксувати ті мистецькі прояви, які з'явилися в останні кілька місяців війни, з метою їх подальшого дослідження.

До роботи над платформою залучені профільні експерти з візуального, музичного та перформативного мистецтва, а також кіно. Задачею цих експертів стане формування критеріїв, за якими платформа архівуватиме всі мистецькі прояви.

Наразі бібліотека ще знаходиться на стадії наповнення та має на меті стати найширшим архівом проектів українських та зарубіжних митців на тему війни.

Зі свого боку кожен митець, зайшовши на сайт, зможе подати свій проект та доповнити колекцію.

З 28 липня по 20 серпня 2022 року тривало турне **Ukrainian Freedom Orchestra** – «Українського оркестру свободи», що було організовано за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України та Державного агентства України з питань мистецтва та мистецької освіти. Найкращі музиканти із Києва, Львова, Харкова, Одеси та інших міст України, а також українські учасники відомих європейських колективів, що увійшли до складу цього оркестру, під керівництвом канадсько-української диригентки Кері-Лин Вільсон, протягом вказаного періоду зіграли 12 блискучих концертів. Турне розпочиналося 28 липня 2022 року в Польській національній опері, а далі відбулися виступи у Великобританії, Ірландії, Франції, Німеччині і Нідерландах після яких музиканти прибули до США, де мали виступи у Нью-Йорку та Вашингтоні.

В усіх містах оркестр виконував програму, що включала, зокрема, Сьому симфонію українського композитора Валентина Сильвестрова й Концерт №2 для фортепіано з оркестром Шопена, а також відомі класичні й сучасні музичні твори.

Засновниками та безпосередніми організаторами цього турне стали Метрополітен-опера та Польська національна опера, а всі кошти, зібрані від туру, підуть на підтримку українських артистів.

«Світ Сковороди» – національний мистецький проєкт з нагоди 300-річного ювілею Григорія Сковороди Міністерства культури та інформаційної політики, Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти, комунікаційної агенції Postmen та Національного центру «Український Дім», який проходив з 3 по 11 грудня 2022 року. Слоган проєкту – «Світло свободи перемагає темряву». Відкриття проєкту відбулося 03 грудня 2022 року в Національному центрі «Український Дім». Головним експонатом виставки стала статуя філософа з Національного літературно-меморіального музею Григорія Сковороди, зруйнованого російськими обстрілами. У рамках відкриття відбулась кураторська екскурсія Євгенія Стасіневича, прозвучала унікальна музична програма Ансамблю класичної музики імені Бориса Лятошинського – композиція «Узнай себе» на тексти Григорія Сковороди.

САМОДІЯЛЬНА ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ

Народне мистецтво як і національна мова є одним із умов існування народу. Оновлення суспільства, становлення незалежної держави базується на могутньому піднесенні громадської і національної самосвідомості народу. Найхарактернішою рисою сьогодення є значний інтерес різних верств населення України до фольклору, національних мотивів у різних видах мистецтва. На сучасному етапі народне декоративне мистецтво разом з народною піснею і чистим українським словом стають одним із вагомих джерел збагачення нашої національної культури.

Піднесення своєї національної свідомості та ствердження України як незалежної держави і породило ті аспекти, які дозволяють зараз стверджувати, що в Україні помітні конкретні тенденції відродження українського народного мистецтва. Вийшло ряд законів України які серйозно, на державному рівні підтримли, зокрема, і розвиток народно-декоративного мистецтва. Це Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» та постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.1994 р. №194 «Про державну підтримку творчих спілок, преси та книговидавничької справи» від 10.07.1998р., а також прийнятий в 2001 р. Закон України «Про художні народні промисли» який включає комплекс питань, щодо захисту та розвитку народно-декоративного мистецтва України.

Картина побутування народного мистецтва різноманітна і різномасштабна. Кожен регіон докладає значних зусиль по відродженню, а найчастіше, по збереженню і подальшому розвитку тих чи інших осередків народної творчості.

В областях приділяється значна увага індивідуальній творчості народних майстрів, відслідковується сучасний стан розвитку осередків. Крім традиційних, усталених форм роботи, таких як обласні, районні художні виставки, конкурси, фестивалі, значно активізувалась просвітницька робота в цій галузі.

Проблеми розвитку усної народної творчості, народного декоративно-прикладного та аматорського мистецтва у складних умовах військової агресії росії проти України. суспільно-економічної перетворень та широкомасштабних соціальних реформ витікають із загальних завдань в галузі культури, пов'язаних із збереженням і всебічним розвитком її інфраструктури та творчого потенціалу.

Фольклор і народна творчість входять до єдиної національної культурної системи через збереження духовних здобутків українського народу, його кращих традиційних цінностей. Реалізації цих завдань сприяє і значна за обсягом і розгалуженістю система організаційних форм роботи в Україні з народними майстрами і творчою молоддю.

Ця система багатоаспектна і складається як із великомасштабних форм таких як: обласні звіти областей, Всеукраїнські фестивалі так і монографічних виставок на периферії, в сільських клубах, місцевих краєзнавчих музеях або школах. Сучасне народне мистецтво і самодіяльна художня творчість є активним суспільно – виховним фактором у духовному розвитку держави

Презентація фольклору та самодіяльної художньої творчості

Розділ IV.

СЮЖЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ПОШТОВИХ МАРКАХ

Відповідно до «Положення про знаки поштової оплати» сюжети поштових марок мають відповідати відповідати ст. 8 «Поштова марка» Всесвітньої поштової конвенції та бути уособленням державного суверенітету України, відобразити культурну та історичну спадщину українського народу, флору, фауну, спорт, досягнення в усіх галузях економіки, основні події внутрішнього та міжнародного життя України.

Поштові марки є свідченням непростого шляху еволюції української культури від радянського бачення держави, суспільства, людини і світу до сучасного образу спротиву, перемоги і відродження нації в очах цілого світу.

Сюжети поштових марок є доказом того, що українська культура це не тільки відчуття природної краси, неповторності життя, людської досконалості, а непорушної єдності і зв'язку минулого з майбутнім через теперішнє.

«Філателія України» – щоквартальний електронний журнал для істинних поціновувачів і колекціонерів українських поштових марок. Укрпошта намагається зробити видання максимально сучасним, а також зберегти найкращі традиції, започатковані журналом «Філателія України», що виходив з 2000 по 2008 рік.

Джерело: Акціонерне товариство «Укрпошта»

УОСОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ В ПОШТОВИХ МАРКАХ 1991

Історія

В лютому 1991 року, в Москві відбулася Всесоюзна нарада з розробки концепції єдиної емісійної політики державних знаків поштової оплати, на якій вирішили: видавати щороку 75 відсотків поштових марок для союзних республік із символікою цих республік, але із зазначенням «Пошта СРСР». Тож, отримавши від Міністерства зв'язку СРСР «добро» на друкування в Москві поштової марки, присвяченої ухваленню Декларації про державний суверенітет України, в Києві розпочали реалізацію цієї ініціативи. «Міністерство зв'язку УРСР уперше взяло на себе функції, пов'язані з міжнародною діяльністю, і встановило тісніші контакти із Всесвітнім потовим союзом», - зазначив у зв'язку з тогочасними подіями відомий філателіст Всеволод Фурман у монографії «Загальнодержавні стандартні поштові марки України» (Видавництво «Марка України». Київ, 2003).

Підготувати ескіз поштової мініатюри було доручено знаному українському художнику Олександру Івахненку. На замовлення Державного комітету України поштову марку до першої річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України (16.07.1990) виготовила московська друкарня Держзнака. Марку ввели в обіг 10 липня 1991 року того ж дня відбулось перше спецпогашення. Ще одне офіційне погашення було проведено 16 липня 1990 року, на першу річницю ухвалення історичного документа. Для цього було використано такий само, як і 10 липня, штемпель, але змінено дату на 16 липня.

Поштова марка, присвячена проголошенню Декларації про державний суверенітет України 1991 р. Джерело: Фотодокументальна виставка «До річниці від дня проголошення Декларації про державний суверенітет України» Державного архіву Чернігівської області.

Історія

Замовлення на виготовлення ескізу поштової марки до першої річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України (16.07.1990) отримав Олександр Андрійович Івахненко. Художник запропонував кілька варіантів, які розглядалися в Міністерстві зв'язку та Верховній Раді. Відомий український філателіст Всеволод Фурман у монографії «Загальнодержавні стандартні поштові марки України» (Видавництво «Марка України». Київ, 2003) зазначає, що художник підготував ескізи трьох варіантів марки. Найбільш колоритний ескіз представляв алегорію України. Художник зобразив босоногу, одягнену в довгу червону сорочку дівчину. Але такий варіант не припав до душі комісії, тому внесли деякі зміни. Босі ноги взули в чоботи, сорочку замінили плахтою. У вінок додали сині стрічки, а фон марки змінили на золотавий. Мабуть позначилася закріпаченість членів редакційно-художньої ради міністерства та зашореність радянською ідеологією чиновників із вищих органів влади. Отож на марці, яка вийшла, відбито доволі стереотипний погляд на українку в УРСР. Змістоутворюючий стрижень алегорії – істотне оновлення статусу республіки – було втрачено.

Поштова марка, випущена до першої річниці Декларації та один із незатверджених ескізів авторства художника Олександра Івахненка. Джерело: Фото з колекції Сергія Лавренюка, 10.09.2020 «Голос України».

Історія

у 1990 році видавництво «Такі справи» видало 10-тисячним накладом поштівку «Збудуємо свій дім», на якій, окрім напису «16 липня День незалежності», було зображено карту України та стилізованих під «Тризуб» ластівок, що будують український дім. На звороті листівки містилося зображення синьо-жовтого прапора, основні тези Декларації та гасло «Слава Україні!». Для її відправки 16 липня 1990 року також використовувалася марка, присвячена ухваленню Декларації про державний суверенітет України (16.07.1990).

Відбиток зображення тризуба на поштовій марці крейсер «Аврорі» із XIII серії стандартного випуску поштових марок СРСР (1988 – 1989).

19 лютого 1992 року Верховна Рада України затвердила постанову «Про Державний Герб України», відповідно до постанови зображення герба мусило розмішуватися на печатках органів державної влади і державного управління, грошових знаках та знаках поштової оплати, службових посвідченнях, штампях, бланках державних установ. У додатках до документа містилось. Додатки до постанови містять схематичне зображення тризуба, яке використовується при виготовленні поштових печаток.

Перший випуск стандартних марок

Ескіз і примірники пробних аркушів Першого випуску стандартних марок «Зображення печатки козацької січі». Автор ескізу художник Александр Івахненко. Пробні аркуші були віддруковані на комбінаті «Госзнак» в м.Москва. Через значне зменшення розміру відносно ескізу, під час друку багато дрібних деталей було втрачено та спотворено. Марки втратили свою привабливість і від тиражування відмовились.

Ескіз і примірники пробних аркушів Першого випуску стандартних марок «Зображення печатки козацької січі». Автор ескізу художник Александр Івахненко. Пробні аркуші були віддруковані на комбінаті «Госзнак» в м.Москва. Через значне зменшення розміру відносно ескізу, під час друку багато дрібних деталей було втрачено та спотворено. Марки втратили свою привабливість і від тиражування відмовились.

Перший випуск стандартних марок Алгоритм «Молода Україна».

Дата введення в обіг: 17 червня 1992 року.

Автор дизайну: Василь Дворник.

За основу дизайну марок було прийнято малюнок першої марки 30 шагів, який розробив видатний графік Г. Нарбут. Алгоритм «Молода Україна» була допрацьована художником, але залишилась впізнаною. Серед колекціонерів ця серія марок отримала назву «Нарбутівка».

Джерело: PostStampUA

Перші комеморативні марки незалежної України:

- 500 років українського козацтва;
- 100 річчя першого поселення українців у Канаді.

Дата введення в обіг: 1 березня 1992 року.

Автор дизайну марок: Олександр Івахненко.

Олександр Івахненко (08. 09. 1931, с. Старопетрівка Бердян. р-ну, нині Запоріж. обл. – 08. 12. 2003, Київ) – живописець і графік. Заслужений діяч мистецтв України (1991). Член НСХУ (1982). Навч. у Львів. інституті приклад. та декор. мистецтва (1949–50; викл. І. Севера), Дніпроп. худож. училищі (1950–51; викл. Г. Чернявський), закін. Харків. худож. інститут (1966; викл. С. Беседін, О. Хмельницький). Автор дизайну українських марок і консультант по випуску ювілейних монет при Національному банку України.

*Джерело:
Енциклопедія сучасної України*

Штемпель і конверт першого дня гашення
«500 років українського козацтва».
Дата введення: 1 березня 1992 року.
Автор дизайну: Олександр Івахненко.

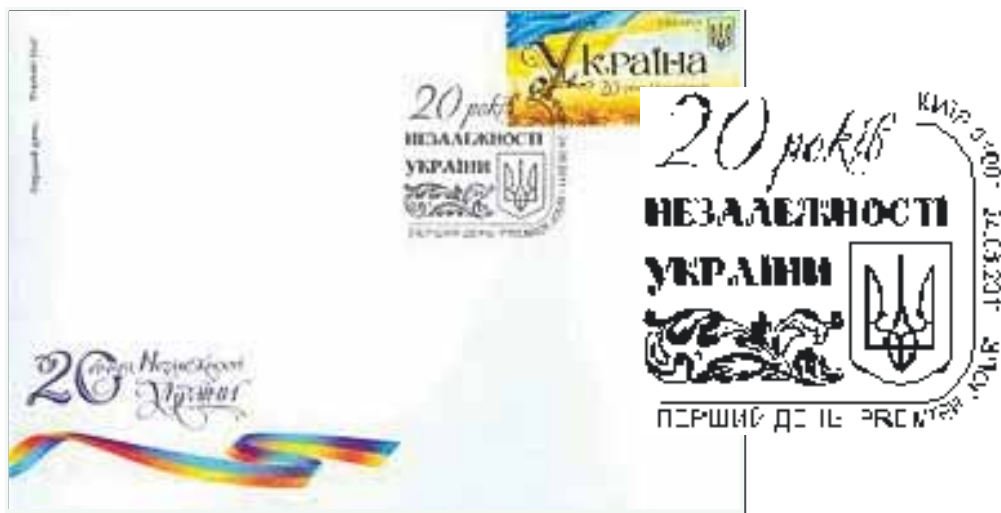
Річниці незалежності в поштових мініатюрах

«Україна. 20-річчя Незалежності».

Дата введення в обіг: 24 серпня 2011 року.

Автор дизайну: Іван Бринюк та Наталія Андрійченко.

Конверт першого дня і штемпель «20-річчя Незалежності України».

Дата введення в обіг: 24 серпня 2011 року.

Автор дизайну: Іван Бринюк та Наталія Андрійченко.

До 30-річчя незалежності України

Поштовий блок, марковий аркуш, конверт зі спецгашенням
«Монумент Незалежності (2001), Київ».

Дата введення в обіг: 17 серпня 2021 року.

Автор дизайну: Тетяна Нестерова, фото Кирила Кудінова.

Серія марок «Світочі української літератури»

Україна завжди була та лишається країною творчих особистостей. Категорія письменників дуже велика та налічує понад 2 тисяч виданих діячів. Філателія ніколи не лишалась осторонь цієї тематики. Існує дуже багато випусків, які присвячені літераторам. Основна мета яких лишається підкреслення значущості людини, внесення вкладу в культурну спадщину та вшанування пам'яті.

Видатні літературні діячі на сторінках філателії

Умовно українську філателію можна поділити на підпільну, у складі інших держав та самостійну. Найцікавіше, що першою маркою, яку можна віднести до української філателії є надрукована радикальною партією у 1904 р. Саме вона містила портрет Кобзаря та була присвячена 90-річчю народження Тараса Шевченка. У складі Української Народної Республіки у 1920-21 рр. було здійснено перший випуск літературної марки, на якій був також зображений портрет Кобзаря.

Всі наступні випуски, присвячені літературним діячам належать періоду УСРР, а після Другої Світової війни до ССРСР. Можливо випусків літературної тематики могло бути більше, але даний період часу пов'язаний із радянською політикою. З приходом Незалежності, українська філателія відчула повну свободу дій. Це розв'язало руки та дозволило висвітлювати українську культуру, побут, традиції та видатних українців всіх часів.

Що відомо про випуск

Лідером у рейтингу видатних українських письменників заведено вважати Тараса Шевченка. До п'ятірки інших авторів входять Іван Франко та Леся Українка. Щодо Івана Котляревського, його поема «Енеїда» принесла загальнонаціональне визнання, зробивши значний внесок у становлення української літературної мови. Можливо припустити, що саме з цих умов Укрпоштою і було обрано перелічених особистостей.

Висвітлення видатних літераторів здійснювалось як на сторінках радянської філателії, так і після 1991 р. Найбільш часто виходили випуски присвячені Тарасу Шевченку. Серед інших письменників випущені марки, присвячені: М. Рильському, І. Карпенко-Карому, А. Кримському, О. Довженку, Б. Грінченку, П. Мирному, М. Аркасу, Г. Квітки-Основ'яненку, В. Винниченку, Д. Яворницькому, Марко Вовчок, М. Стельмаху, О. Кобилянській, М. Старицькому. Серія «Світочі української літератури» була продовжена у 1996 р., але до випуску увійшла лише одна марка з портретом письменника В. Стефаніка.

Особливості авторського дизайну серії

Художник Р.П. Цессін розробляв досить багато ескізів для філателістичної продукції. До його робіт входять не тільки поштові марки, але і конверти та листівки. До авторства художника належать як радянські випуски, так і українські. Відомо про роботи автора з 1962 р. В період існування самостійної української філателії, окрім випуску «Світочі української літератури» (1994), художник працював над марками 150 років від дня народження І.П. Пулюя (1995), 5-річчя Незалежності України (1996), 50 років ЮНЕСКО (1996) та 50 років ЮНІСЕФ (1996).

Серія марок «Світочі української літератури»

Іван Петрович Котляревський

Дата введення в обіг: 08 липня 1995 року.

Автор дизайну: Р. Цессін.

Опис:

Ескіз має класичне компонування випуску марок видатних особистостей за радянським зразком. В українській філателії першою схожою на марку такого формату є випуск 1992 р., присвячений письменнику М. Костомарову.

Контури марки білі, тло за портретом синє із зображенням трьох козаків та надписом поеми «Енеїда». Нижче них стилізовані морські хвилі. Синій та білий фон відділяються чорною лінією, яка утворює рамку з лівої сторони та зверху. Портрет Івана Франка зобразив Р. Цессін за малюнком радянського художника Л. Котлярова. Внизу знаходиться стрічка з ім'ям письменника та роками його життя. За стрічкою знаходиться перо.

Тарас Григорович Шевченко.

Дата введення в обіг: 08 липня 1995 року.

Автор дизайну: Р. Цессін.

Опис:

Представлена глядачеві горизонтально, контури виконані білим кольором, за портретом міститься синє тло з орнаментом. Портрет Тараса Шевченка зміщений до правого краю, який автор відтворив за малюнком радянського художника українського походження Сергія Бондара. Внизу портрета зображена стрічка з ім'ям видатного письменника та роками його життя. З права міститься найвідоміша його книга – Кобзар.

Серія марок «Світочі української літератури»

Іван Якович Франко.

Дата введення в обіг: 08 липня 1995 року.

Автор дизайну: Р. Цессін.

Опис:

Представлена глядачеві горизонтально, контури виконані білим кольором, за портретом міститься синє тло з орнаментом. Портрет Тараса Шевченка зміщений до правого краю, який автор відтворив за малюнком радянського художника українського походження Сергія Бондара. Внизу портрета зображена стрічка з ім'ям видатного письменника та роками його життя. З права міститься найвідоміша його книга – Кобзар.

Леся Українка.

Дата введення в обіг: 08 липня 1995 року.

Автор дизайну: Р. Цессін.

Опис:

Марка має горизонтальну орієнтацію та білі контури. На відміну від марок серії, портрет письменниці повернутий до глядача правою стороною обличчя. Намальований він художником з фотографії 1900 р. Також різниться і задній фон, який виконаний зеленим. Замість орнаменту на ньому зображене зелене листя світлішого за тло відтінку. Праворуч портрету знаходиться книга, на якій міститься назва віршованої п'єси авторки «Лісова пісня». Нижче портрету розміщена стрічка з ім'ям письменниці та роками її життя.

Серія марок «Світочі української літератури»

Василь Семенович Стефаник

Дата введення в обіг: 29 червня 1996 року.

Автор дизайну: Олексій Штанко.

Марка стала останньою в серії та присвячена 125-річчю з дня народження видатного письменника, великого майстра реалістичної соціально-психологічної новели. Письменник народився 14 травня 1871 року в селі Русів, Снятинського району, Івано-Франківської області. Марка має горизонтальну орієнтацію та білі контури. Реалістичні основні елементи дизайну. Зліва портретне зображення за фотографією письменника кінця XIX ст. За лівим плечем найбільш відомий твір – новела «Кам'яний хрест». Від лівого нижнього кута через погруддя і до книжки перекинута гілка лавра, яку прикрашає стрічка із ім'ям, прізвищем і роками життя письменника. Із часів античності лаврова гілка є символом слави, а стрічка натякає на урочисту дату, якій присвячено випуск марки – 125-й річниці від дня народження письменника. Смарагдовий фон зображення підкреслює золотавий тон стрічки і обличчя письменника, що підсилює враження урочистості події, якій присвячено марку, схематично зображуваний гуцульський побутовий орнамент підкреслює патину книжкової палітурки, що має символізувати випробування часом видатного твору, що став символом трагічної долі українського селянина-бідняка.

Видатні українські вчені

150 років від дня народження
видатного українського вченого
і громадського діяча
Івана Павловича Пулюя (1845—1918).
Дата введення в обіг: 2 лютого 1995 року.
Автор дизайну: Р. Цесін.

Пулюй, Іван Павлович (02.02.1845, м. Гримайлів, тепер смт Гримайлів Чортківського району Тернопільської обл. — 31.01.1918, м. Прага, Чехія) – фізик, електротехнік, винахідник, організатор науки, педагог, перекладач, публіцист, політолог, громадський діяч, доктор філософії з фізики, професор і ректор Німецької вищої технічної школи в Празі, державний радник з електротехніки Чехії і Моравії, дійсний член Наукового товариства імені Тараса Шевченка (з 1899).

Видатні українські вчені

Конверт першого дня «100 років КПІ» із спецпогашенням Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут» 10.09.1998.

Зчіпка поштових марок:

- Перший директор КПІ В. Л. Кирпичов
- Академік Є. О. Патон
- Видатний вчений-механік С. П. Тимошенко
- Видатний авіаконструктор І. І. Сікорський
- Засновник практичної космонавтики С. П. Корольов

Дата введення в обіг: 10 вересня 1998 року.

Автор дизайну: Сергій Беляєв.

Видатні українські вчені

«Симиренки – рід промисловців-цукроварів, конструкторів і власників машинобудівних заводів, піонерів пароплавства на Дніпрі, вчених і практиків садівництва, меценатів української культури»:

- Василь Симиренко, промисловець і меценат,
- Володимир Симиренко, помілог і селекціонер плодових культур,
- Левко Симиренко, помілог і плодовод.

Дата введення в обіг: 25 травня 1996 року.

Автор дизайну: Олена Малакова

Василь Симиренко – вчений, винахідник, підприємець, меценат:
«А нащо б я силувався так заробляти, якби для України не були потрібні гроші, я б стільки не працював».

Левко Симиренко з родиною. Зліва направо: Платон Левкович, Левко Платонович, Тетяна Левківна, Володимир Левкович.

Джерело:
Лідія Корсун, Нью-Йорк.
Спеціально для «Час і Події», 25.03.2020.

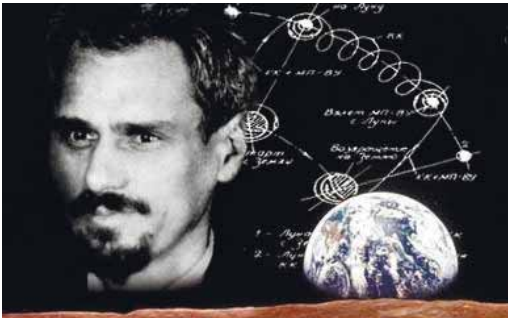
Видатні українські вчені

100 років від дня народження Олександра Гнатовича Шаргея
(Юрія Васильовича Кондратюка) (1897—1942).

Дата введення в обіг: 21 червня 1997 року.

Автор дизайну: Василь Дворник.

Пулой, Іван Павлович (02.02.1845, м. Гримайлів, тепер смт.Гримайлів Чортківського району Тернопільської обл. 31.01.1918, м. Прага, Чехія) фізик, електротехнік, винахідник, організатор науки, педагог, перекладач, публіцист, поліголог, громадський діяч, доктор філософії з фізики, професор і ректор Німецької вищої технічної школи в Празі, державний радник з електротехніки Чехії і Моравії, дійсний член Наукового товариства імені Тараса Шевченка (з 1899).

«Коли березневого світанку 1968 року я схвильовано спостерігав на мисі Кеннеді за стартом ракети, що мала понести корабель «Аполлон-9» у напрямку до Місяця, я думав про українця Юрія Кондратюка, що розрахував трасу, по якій повинні були летіти трое наших астронавтів» — Д. Хуболт.

Видатні українські вчені

Блок «Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». 125 років» (11 марок + 1 купон). Зображені вчені Харківського інституту:

- Кирпичов В. Л. (1845—1913);
- Бекетов А. М. (1862—1941);
- Бекетов М. М. (1827—1911);
- Копняєв П. П. (1867—1932);
- Ландау Л. Д. (1908—1968);
- Ляпунов О. М. (1857—1918);
- Мухачев П. М. (1861—1935);
- Орлов Є. І. (1865—1944);
- Пильчиков М. Д.;
- Стеклов В. А. (1863—1926);
- Хрущов В. М. (1882—1941).

Дата введення в обіг: 16 вересня 2010 року.

Автори дизайну: Ірина Музиченко, Інна Шептун.

Нобелівські лауреати – вихідці з України на поштових марках України

Ілля Мечников (1845 – 1916).

Дата введення в обіг:

21 липня 2015 року.

Автор дизайну: Володимир Таран

Ілля Мечников (1845–1916) – імунолог. Народився на Харківщині. Емігрував до Франції через переслідування імперської влади за українофільські настрої. У 1908 р. разом із П. Ерліхом отримав Нобелівську премію з фізіології або медицини на знак визнання праць про імунітет.

Зельман Ваксман. 1888–1973.

Дата введення в обіг:

22 липня 2018 року.

Автор дизайну: Володимир Таран

Зельман Ваксман (1888–1973) – американський вчений, вихідець із с. Нова Прилука Липовецького повіту Київської губернії (тепер Вінницька область). Нобелівська премія 1952 року в галузі фізіології та медицини – «за відкриття стрептоміцину – першого антибіотика, ефективного при лікуванні туберкульозу».

Нобелівські лауреати – вихідці з України на поштових марках України

Роалд Хоффманн.
Дата введення в обіг:
18 липня 2017 року.
Автор дизайну: Володимир Таран

Роалд Хофман (Гоффман) (*1937) – народився в Золочеві в родині випускника Львівської політехніки інженера Гілея та вчительки Клари Сафран. Лавреат Нобелівської премії 1981 року «за розробку теорії протікання хімічних реакцій», що значно розширює можливості для планування хімічних експериментів. Саме йому належать слова «Україно, обітована земле мого серця!».

Видатні українські спортсмени на поштових марках України

125 років від дня народження видатного українського спортсмена, «чемпіона чемпіонів» із класичної боротьби серед професіоналів

Івана Максимовича Піддубного (1871—1949).

Дата введення в обіг: 16 листопада 1996 року.

Автор дизайну: Олексій Штанко.

Марковий аркуш
«Легенди українського
мотокросу».

- Мотоспорт 1956. Леонід Братковський. Мотоцикл «М-72» 750 см³
- Мотоспорт 1963. Ігор Григор'єв. Мотоцикл «CZ» 250 см³
- Мотоспорт 1965. Вадим Горулько. Мотоцикл «КОВРОВЕЦ» 250 см³
- Мотоспорт 1972. Олексій Кібірін. Мотоцикл «CZ» 250 см³
- Мотоспорт 1967. Леонід Шинкаренко. Мотоцикл «CZ» 250 см³
- Мотоспорт 1973. Володимир Овчінніков. Мотоцикл «CZ» 500 см³
- Мотоспорт 1977. Володимир Кавінов. Мотоцикл «KTM» 250 см³
- Мотоспорт 1975. Борис Погановський, Євгеній Нечипоренко. Мотоцикл «ДНЕПР» 750 см³
- Мотоспорт 1975. Євгеній Рибальченко. Мотоцикл «CZ» 250 см³

Дата введення в обіг: 28 жовтня 2016 року.

Автор дизайну: Василь Василенко.

Видатні українські спортсмени на поштових марках України

Блок «XVII зимові Олімпійські ігри. Ліллегаммер. 1994.

Перший командний виступ національної збірної України»:

- Оксана Баюл, перша олімпійська чемпіонка України в одиночних змаганнях жінок – на передньому плані, золота медаль,
- Валентина Цербе, перша олімпійська медалістка України, біатлоністка, яка завоювала бронзову медаль в гонці на 7,5 км – на задньому плані, бронзова медаль.

Дата введення в обіг: 10 жовтня 2015 року.

Автор дизайну: Володимир Таран

Видатні українські спортсмени на поштових марках України

Збірна України з біатлону-2014. Золота естафета. 21.02.2014.

На марці зображено фото жіночої збірної України з біатлону:

Олена Підгрушна, Валентина Семеренко, Юлія Джима, Віта Семеренко.

Дата введення в обіг: 15 квітня 2014 року.

Автор дизайну: Василь Василенко.

«Анна та Марія Музичук – чемпіонки світу з шахів».

Дата введення в обіг: 10 жовтня 2015 року.

Автор дизайну: Володимир Таран

Алея поштових марок: символи та образи української природи

Алея поштових марок – унікальний культурно-пізнавальний об’єкт, створений до 30-річчя незалежності України.

Її локація – Поштова площа, неподалік від першої Поштової станції – є символічною. На ній пишаються 30 поштових марок, що зібрали найвищі світові філателістичні нагороди та прославили нашу країну далеко за її межами. До того ж вибрані поштові марки популяризують світочів української науки й мистецтва, полотна всесвітньо відомих художників, споруди талановитих архітекторів, події світового значення та геніальні відкриття. Все те, що надихає та сприяє розвитку національної свідомості. Все те, що об’єднує нас.

ГІРКОКАШТАН ЗВИЧАЙНИЙ

Каштан — зелений символ Києва. Із середини ХХ століття і до 1995 року стилізований листок каштана був основним елементом герба міста.

«Гірकोкаштан звичайний» — стандартна поштова марка восьмого випуску «Листя».

Авторство Володимира Тарана.

Джерело: Укрпошта.

КВІТИ УКРАЇНИ

Малий аркуш «Квіти України» (2000 р.) зайняв 3 місце у сьомому Всесвітньому Кубку Марки, який проводився Timprogresse (м. Париж, Франція).

Авторство Катерини Штанко.

Джерело: Укрпошта.

КВІТИ УКРАЇНИ
FLOWERS OF UKRAINE

НАЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА НА МЕЖІ ЗНИКНЕННЯ. КАРПАТИ

Букові праліси й давні ліси Карпат та інших регіонів Європи є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (2017 р.). Карпатські гірські ліси – одні з найбільш значних прихистків для великих хижаків, зокрема бурого ведмедя. На жаль, за даними ООН, ліси українських Карпат зникають із загрозливою швидкістю. Як наслідок – масштабні поєвнені й руйнування, а також знищення унікальної екосистеми. Представлені на поштових марках «Вбивчі коліщата» й «Крик Карпат» роботи юної художниці Ольги Сімоненко демонструють основну загрозу, перед якою опинилися Карпати, – масову вирубку лісів та жажливі наслідки цих незаконних дій для усіх їх мешканців.

Авторство Ольги Сімоненко.

Джерело: Укрпошта.

НАЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА НА МЕЖІ ЗНИКНЕННЯ. КАРПАТИ
ENDANGERED NATIONAL WILDLIFE. CARPATHIANS

КОМАХИ УКРАЇНИ

Марковий аркуш «Комахи України» (2018 р.) з голографічним ефектом вперше за всю історію сучасного марковидання здобув найвищу філателістичну нагороду — Grand Prix WIPA (Австрія) і статус найкращої марки світу 2018 року. До того ж випуск був відзначений ще двома міжнародними філателістичними нагородами: Nexofil Award (Іспанія) та Asiago (Італія).

Авторство Сергія та Олександра Харуків.

Джерело: Джерело: Укрпошта.

КОМАХИ УКРАЇНИ
INSECTS OF UKRAINE

СОЛОВЕЙКО СХІДНИЙ

Соловейко – вільна пташка, співець добра та кохання, символ весни й волі, натхнення і таланту. Як вважають мовознавці, назва його походить від давньоруського слова «славій» – той, хто співає пісню-славу Богам. Українці здавна шанували цю маленьку пташку за чудовий спів.

Поштова марка «Соловейко східний» (2019 р.) здобула 1 місце у конкурсі «Краща поштова марка Європи – вибір колекціонера 2019».

Авторство Наталії Кохаль.

Джерело: Укрпошта.

СОЛОВЕЙКО СХІДНИЙ
LUSCINIA LUSCINIA

Перлини української культури на поштових марках України

Сторіччя з часу відкриття В. В. Хвойкою
трипільської культури (V–III тисячоліття до н. е.)
Дата введення в обіг: 17 грудня 1994 року
Автор дизайну: Олександр Івахненко.

Перлини української культури
на поштових марках України

200 років Державному дендрологічному парку «Софіївка»
Національної академії наук України
(архітектор Л. Метцель) в м. Умані Черкаської області.

Дата введення в обіг: 17 грудня 1994 року

Автор дизайну: Василь Дворник.

Перлини української культури на поштових марках України

**Зчіпка «150 років астрономічній обсерваторії
Київського університету ім. Тараса Шевченка» з трьох марок.**

Дата введення в обіг: 13 січня 1996 року.

Автор дизайну: С. Беляєв.

**Перлини української культури
на поштових марках України**

100 років Харківському зоопарку.

Дата введення в обіг: 23 березня 1996 року.

Автор дизайну: В. Лесняк.

Перлини української культури на поштових марках України

Зчіпка «Золото скіфів»:

- Накладка до горіту (IV ст. до н. е.)
- Вепр (IV ст. до н. е.)
- Лосеня (VI—V ст. до н. е.)
- Пектораль (IV ст. до н. е.)

Дата введення в обіг: 20 березня 1999 року

Автор дизайну: Олександр Калмиков.

Перлини української культури на поштових марках України

Зчіпка «100 років Національному художньому музею України», дві марки з купоном:

- Юрій Змієборець, XV ст.
- Мурашко О. О. «Портрет дівчини
у червоному капелюсі

Дата введення в обіг: 27 липня 1999 року.

Автор дизайну: Олександр Калмиков.

Перлини української культури на поштових марках України

Блок «Оперні театри України»:

- Київський
- Одеський
- Харківський
- Львівський

Дата введення в обіг: 29 січня 2000 року.

Автор дизайну: В. Мітченко.

Перлини української культури на поштових марках України

Блок «Писанки»

- Поділля
- Чернігівщина
- Київщина
- Одещина
- Гуцульщина
- Волинь

Дата введення в обіг: 28 квітня 2000 року.

Автор дизайну: Катерина Штанко.

Перлини української культури на поштових марках України

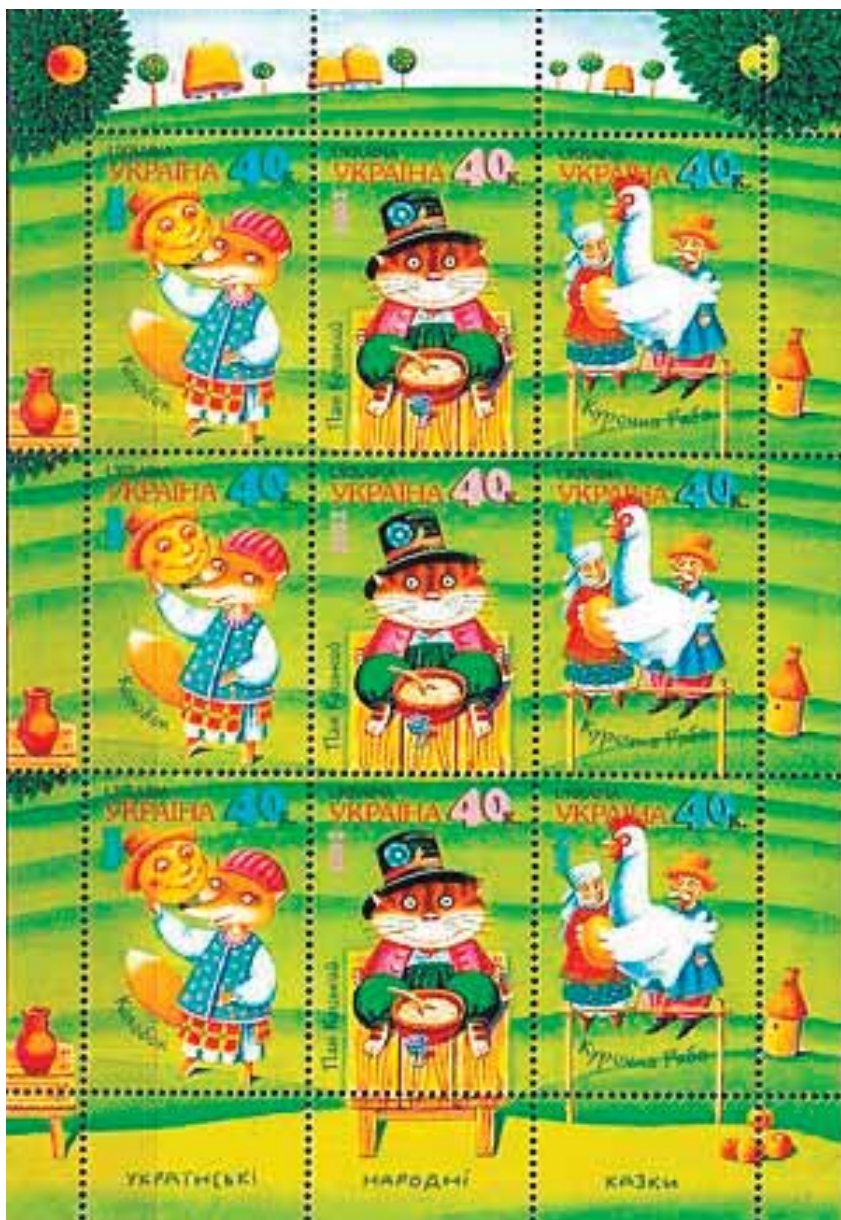
Блок «Скарби музеїв України» «Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, Київ»

- Богоматір з немовлям Христом, VI ст.
- Святі Сергій і Вакх, VII ст.
- Іоанн Хреститель, VI ст.

Дата введення в обіг: 12 липня 2001 року.

Автор дизайну: Оксана Тернавська.

Перлини української культури на поштових марках України

Зчіпка серії «Українські народні казки»
«Колобок», «Пан Коцький», «Курочка Ряба»

Дата введення в обіг: 19 липня 2002 року.

Автор дизайну: Кость Лавро.

Перлини української культури
на поштових марках України

Поштова марка «Слов'янська писемність та культура».

Дата введення в обіг: 21 травня 2005 року.

Автор дизайну: Василь Василенко.

Перлини української культури на поштових марках України

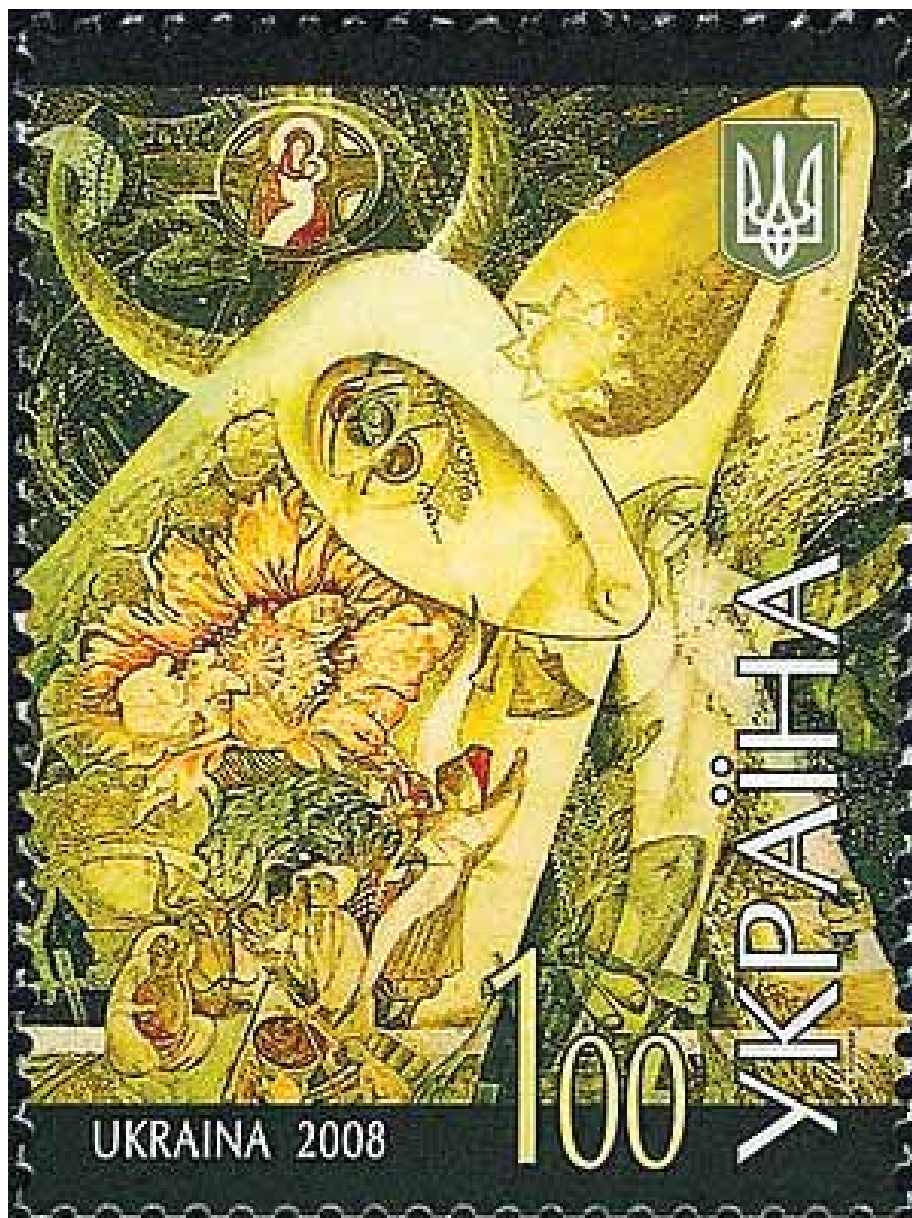

Марковий аркуш «Традиційні головні убори українських жінок».

Дата введення в обіг: 30 березня 2006 року.

Автор дизайну: Василь Василенко.

Перлини української культури
на поштових марках України

Серія «Українська пісня»:

•Чумацькі пісні

Дата введення в обіг: 5 вересня 2008 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

**Перлини української культури
на поштових марках України**

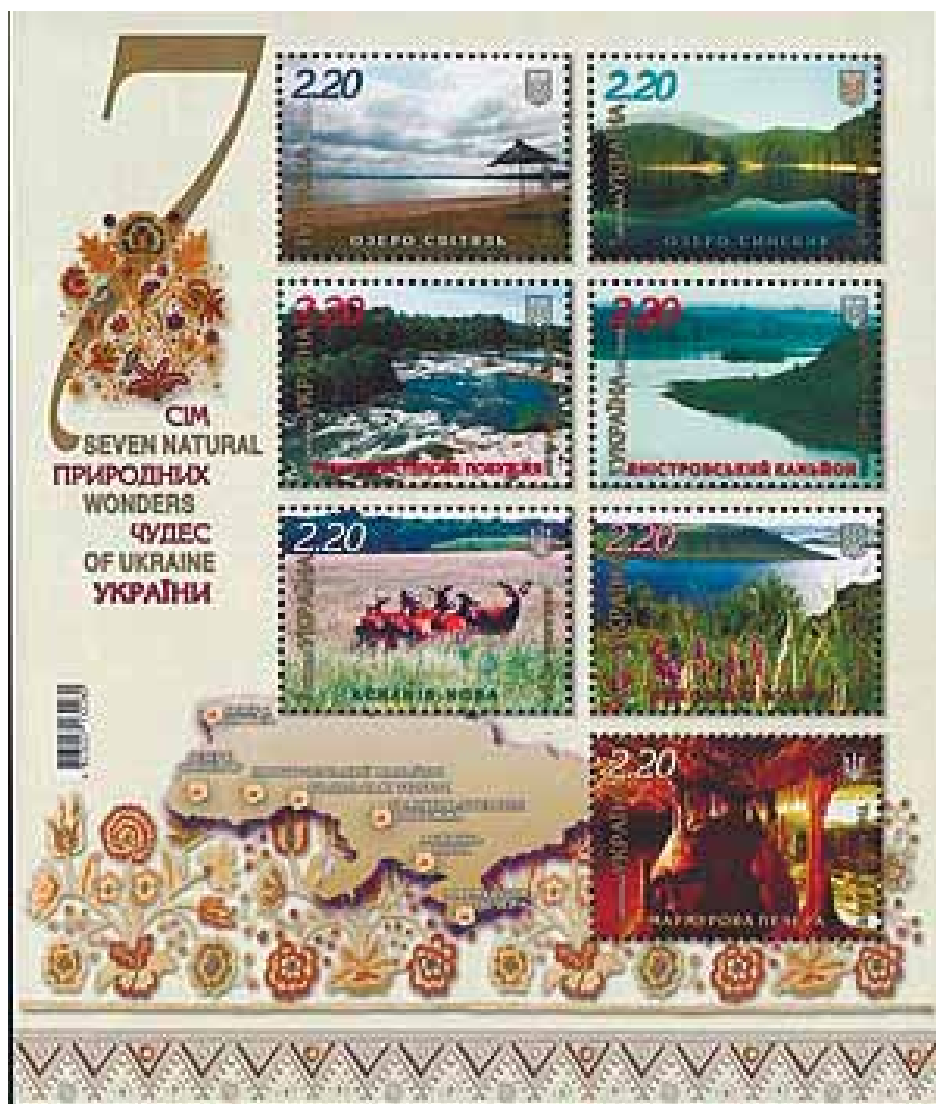

**Серія «Виноробство в Україні». Аркуш с художньо оформленими полями
«Кабарне Совіньон» із купоном між II і III горизонтальними рядами.**

Дата введення в обіг: 17 грудня 2010 року.

Автор дизайну: Наталя Фандікова.

Перлини української культури на поштових марках України

Малий аркуш № 16 «Сім природних чудес України» із семи марок:

- «Озеро Світязь»,
- «Гранітно-степове Побужжя», «Асканія-Нова»,
- «Озеро Синевир», Дністровський каньйон»,
- «Подільські Товтри», «Мармурова печера».

Дата введення в обіг: 19 грудня 2011 року.

Автор дизайну: Марія Гейко.

Перлини української культури на поштових марках України

**Фільм «Людина з кіноапаратом»
зчіпка з двох марок:.**

- Об'єктив;
- Кінокамера.

Дата введення в обіг: 29 грудня 2012 року.

Автор дизайну: Наталя Фандікова.

Перлини української культури на поштових марках України

Блок «Краса і велич України. Дніпропетровська область»:

- «Ракета-носієв „Зеніт-3СЛБ“»;
- «Набережна, м. Дніпропетровськ»;
- «Троїцький собор, м. Новомосковськ»;
- «Петриківський розпис».

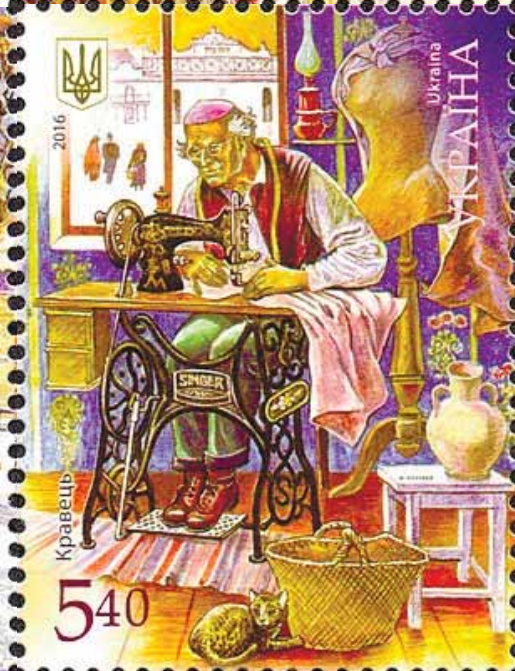
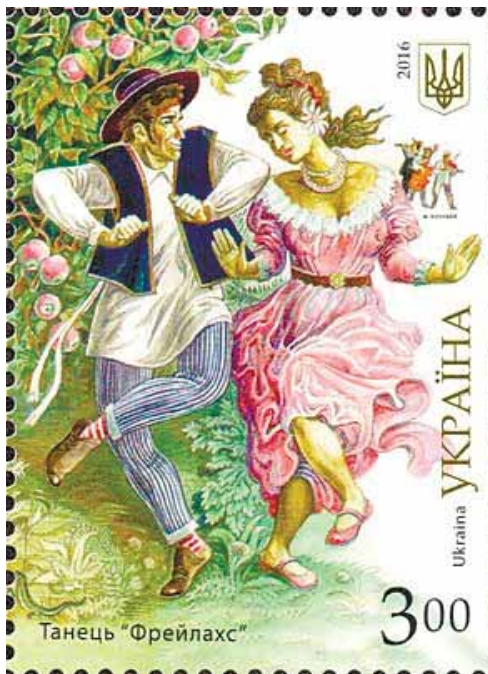
Дата введення в обіг: 23 серпня 2013 року.

Автор дизайну: Олександр Калмиків.

Етнокультурне розмаїття України - кримські татари

Етнокультурне розмаїття України - євреї

Етнокультурне розмаїття України – роми

Етнокультурне розмаїття України – греки

Етнокультурне розмаїття України - німці

Етнокультурне розмаїття України

Серія «Кримські татари – корінний народ Криму – України»:

**«Дюрбе перших кримських ханів», «Майстер-мідник»,
«Кримськотатарський воїн», «Хайтарма».**

Дата введення в обіг: 14 травня 2015 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

Серія «Серія «Національні меншини в Україні. Євреї»»:

«Фрейлахс», «Рош-Гашана», «Синагога в м. Жовква», «Кравець».

Дата введення в обіг: 27 серпня 2016 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

Серія «Серія «Національні меншини в Україні. Роми»»:

«Коваль», «Танок», «Ворожка», «Циганська кибитка».

Дата введення в обіг: 30 вересня 2017 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

Серія «Серія «Національні меншини в Україні. Греки»:

**«Церква Івана Предтечі, м. Керч, АР Крим»,
«Великдень», «Пряля», «Танок Серра».**

Дата введення в обіг: 22 березня 2019 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

Серія «Серія «Національні меншини в Україні. Німці»»:

«Замок Шенборнів», «Різдво», «В полі», «Танок Штернполька».

Дата введення в обіг: 28 серпня 2020 року.

Автор дизайну: Микола Кочубей.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

**Перша річниця незалежності України.
Державний Герб та Державний Прапор України.
Дата введення в обіг: 19 серпня 1992 року.
Автор дизайну: Олег Снарський.**

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

«Пам'яті Героїв Небесної Сотні».

Дата введення в обіг: 20 лютого 2015 року.

Автор дизайну: Кость Лавро.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

«День захисника України».

Дата введення в обіг: 12 жовтня 2015 року.

Автор дизайну: Володимир Таран.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

ЄВРОМАЙДАН 2013—2014 EUROMAIDAN.

Дата введення в обіг: 22 серпня 2014 року.

Автор дизайну: Володимир Таран.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

«За честь! За славу! За народ!».

Дата введення в обіг: 5 грудня 2014 року.

Автор дизайну: Володимир Таран.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

**Блок «100-річчя підняття кораблями Чорноморського флоту
Українського прапора (29 квітня 1918 року)».**

Дата введення в обіг: 27 квітня 2018 року.

Автор дизайну: Володимир Таран.

Історія

Святослав Шрамченко, український моряк та історик, так описує побачене ним у Севастополі:

«Був чудовий день. Севастопольський рейд виблискував як дзеркало. В годині 16 флагманський корабель Чорноморського флоту, лінійний корабель «Юрій Победоносець» з наказу командуючого флотом підніс сигнал: «Флоту підняти український прапор!». Опали червоні плахти. На більшості кораблів почулася команда: «Стати до борту!». На цю команду, по-старому, як це було в бойовім Чорноморським флоті, не розбещенім ще революцією, стали моряки вздовж борту лицем до середини корабля. «На прапор і гюйс – струнко! Український прапор піднести!». І під сурму і свист підстаршин-моряків злетів угору український прапор. «Розійтись!». Разом із командою заграли сурмачі. Майже на цілім великім флоті Чорного моря залопотіли в повітрі великі жовто-блакитні полотнища. Для історії українського флоту цей день 29 квітня 1918 року, коли цілий український флот виявив свою приналежність до Батьківщини, став найвидатнішим днем українського державного флоту і святом українського моря»

*За матеріалами української служби
Радіо Свобода*

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

**Марка «Пам'ятаємо. 1/9/1939 – 2/9/1945»
або «75 років з дня закінчення Другої світової війни».**

Дата введення в обіг: 8 травня 2020 року.

Автор дизайну: Володимир Таран.

Символи української незламності в поштовій мініатюрі

Зачіпка з трьох марок «Лицарі духу»
Діячі українського правозахисного руху

- Михайло Горинь (1930-2013);
- Святослав Караванський (1920-2016);
- Микола Руденко (1920-2004)

Дата введення в обіг: 20 листопада 2020 року.

Автор дизайну: Василь Василенко.

Русській воєнний корабль, іді... !

Поштовий випуск введено в обіг 12 квітня 2022 року.

Фраза «Русській воєнний корабль, іді... !», якою захисники острова Зміїний відповіли військовому кораблю окупантів, стала квінтесенцією рішучості українців обороняти свою землю.

Ескіз до поштової марки «Русській воєнний корабль, іді ... !» обрано голосуванням на офіційних сторінках Укрпошти у Facebook та Instagram. Ілюстрація українського художника Бориса Гроха отримала понад 1700 голосів з-поміж 8 тисяч.

У всеукраїнському конкурсі, про який було оголошено

1 березня, на 30-ту річницю сучасних українських поштових марок, взяли участь понад 500 авторів з України й різних куточків світу. Відтак всеукраїнський конкурс перетворився у міжнародний та став для багатьох арттерапією під час війни.

Авторство Бориса Гроха.

Мільйонний тираж розподано.

Картка «Русській воєнний корабль, іДі...!».

Дата випуску (рік): 2022.

Авторство: Борис Грох.

Українська мрія

Поштовий випуск введено в обіг 28 червня 2022 року. Ескізом для поштової марки «Українська мрія» стала ілюстрація одинадцятирічної Софії Кравчук – призерки Всеукраїнського конкурсу «Що для мене Україна?», який відбувся 2021 року до 30-річчя Незалежності України. У ньому взяли участь 6 134 учасники, від яких організатори отримали 10 276 робіт.

На ескізі – прикрашений рожевими квітами український літак АН-225 «Мрія» летить до зірок. На жаль, у ході воєнних дій на території України найбільший та найпотужніший у світі літак було зруйновано. Щодня ворог безжально руйнує, але йому не вдається знищити українську мрію – бути вільними.

Тираж поштової марки –
3 000 000 еземплярів.

Картка «УКРАЇНСЬКА МРІЯ».

Дата випуску (рік): 2022.

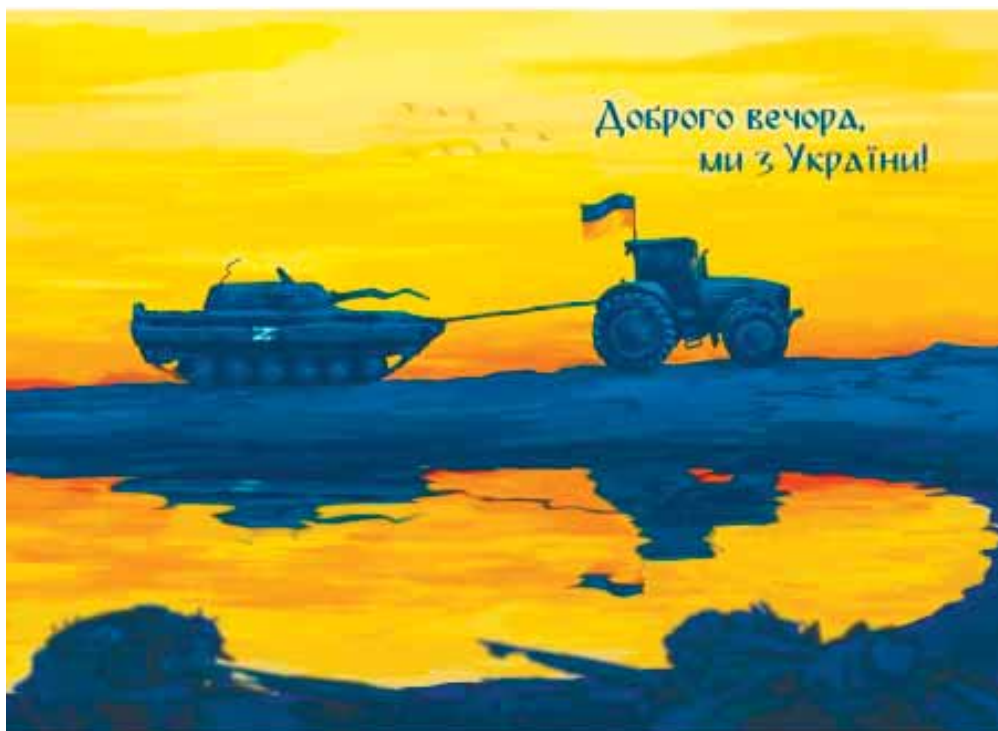
Авторство: Софія Кравчук.

Доброго вечора, ми з України!

Поштовий випуск введено в обіг 28 липня 2022 року.

Культова фраза «Доброго вечора, ми з України!» стала лідеркою онлайн-голосування за сюжет нової поштової марки воєнного часу. Найкращий ескіз обирали майже 900 тис. респондентів, і більшості відгукнулася ілюстрація Анастасії Бондарець, що віддзеркалює завзяття українців.

Тираж поштової марки – 2 000 000 еземплярів.

Картка «Доброго вечора, ми з України!».

Дата випуску (рік): 2022.

Авторство: Анастасія Бондарець.

Пес Патрон

Поштовий випуск, присвячений талісману ДСНС та найвідомішому у світі песику-розмінувальнику Патрону, введено в обіг 30 серпня 2022 року.

«Пес Патрон» перші благодійні поштові марки України. Зібрані кошти спрямовуються на придбання машини для розмінування Armtrac 400 й підтримку притулків для тварин.

Тираж маркового аркуша – 1 000 000 екземплярів.

Авторство Олександра Нікітюка.

Картка «Пес Патрон!».

Дата випуску (рік): 2022.

Авторство: Анастасія Бондарець.

Вільні. Незламні. Непереможні.

Поштовий випуск введено в обіг 24 серпня 2022 року, з нагоди Дня Незалежності України.

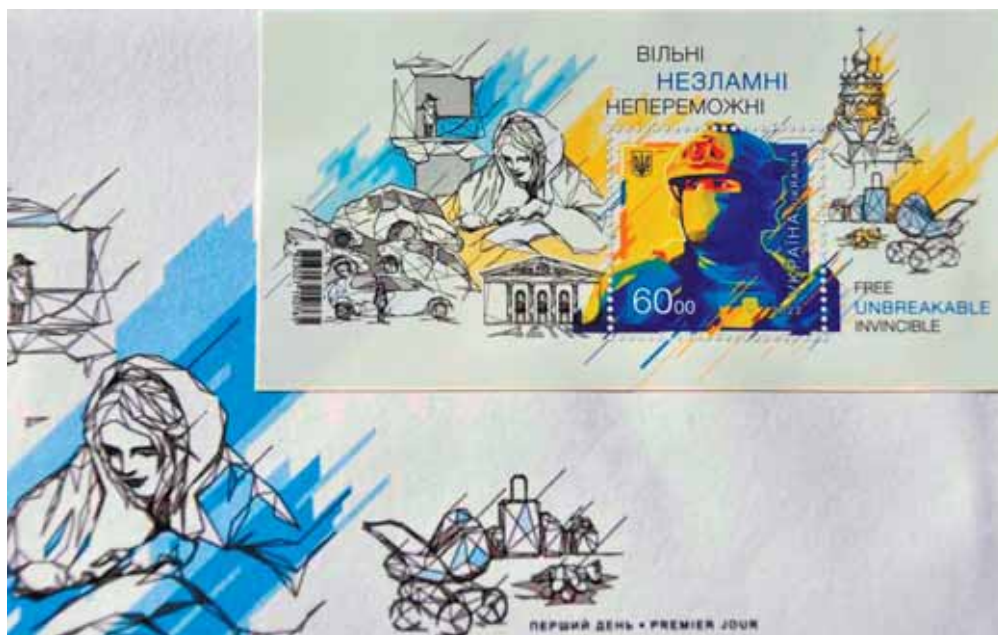
Кожна ілюстрація на поштовому блоці – трагічна історія українців, і об'єднані вони між собою одним словом – «війна»:

- жінка на уламках зруйнованої квартири;
- матір з немовлям, що переховуються у метро від ракетних ударів;
- дівчинка перед згорілими автівками;
- драматичний театр у Маріуполі, який став останнім прихистком для багатьох українців;
- Святогірська лавра, що неодноразово піддавалася атаці окупантів;
- дитячий візок, валізи й іграшки, що їх кинули на вокзалі.

І попри все українці демонструють стійкість та незламність.

Тираж – 1 000 000 екземплярів.

Авторство Антона Хрупіна.

Картка «Доброго вечора, ми з України!».

Дата випуску (рік): 2022.

Авторство: Анастасія Бондарець.

Слава Збройним Силам України!

Благодійний випуск «Слава Збройним Силам України!» введено в обіг 14 жовтня, до Дня захисників та захисниць України. Його присвячено кожному, хто рішуче витісняє агресора та оберігає країну на землі, у повітрі й на морі, а також віддає за це життя.

Зібрані кошти спрямовуються на потреби Збройних Сил України.

Аркуш включає шість художніх поштових марок:

- «Десантно-штурмові війська ЗСУ»;
- «Військово-Морські Сили ЗСУ»;
- «Сухопутні війська ЗСУ»;
- «Сили територіальної оборони ЗСУ»;
- «Сили спеціальних операцій ЗСУ»;
- «Повітряні Сили ЗСУ».

Авторство Антона Хрупіна.

Блок марок «Слава Збройним Силам України!».

Дата введення в обіг: 14 жовтня 2022 року.

Авторство: Антон Хрупін.

Марки на підтримку України

Розділ V.
**СИМВОЛИ ВІЙНИ
КРІЗЬ ПОВСЯКДЕННЯ**

ПОВІТРЯНА ТРИВОГА: АЛГОРИТМ ДІЙ

**ПАТРУЛЬНА ПОЛІЦІЯ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ВАЖЛИВО!

ЧАС NEWS **ДІЙ**

«Хатіко з Бучі»: щасливий фінал історії пса, якого врятували українські воїни. Учора під час служби у місті, яке вдосталь натерпілося від орків, поліцейський Олексій Сидоренко знайшов собаку.

uanimals.official
Ukraine

Марію Юхимівну з Горенки тепер знає вся Україна – вона стала зіркою соцмереж. Популярною її зробила фотографія Олега Переверзева, на якій бабуся пестить свою закутану хусткою чорну собачку.

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

ЖИТТЯ

Слово «паляниця» для українців стало кодовим під час війни.

Фото: JaneVershinin/Depositphotos

Паляниця

Слово «паляниця» стало своєрідним «паролем», за допомогою якого українці, зокрема військові, відрізняють «своїх» від «чужих». До війни його лише зрідка можна було почути від пересічного громадянина, а зараз деякі використовують це кодове слово цілком серйозно.

Українці обрали слово «паляниця» кодовим не дарма, адже «сусіди» мало того, що плутають поняття, так ще й не можуть його правильно вимовити.

В українській мові слова «паляниця» і «полуниця» – співзвучні, а тому росіяни часто плутають їхні значення, вважаючи, що паляниця – це їхня «клубніка».

Рожева панамка

Цей головний убір став вірусним модним атрибутом сезону весна – літо не лише в Україні, але й у всій Європі. Панама лідера гурту Калуш Олега Псюка підкорила серця мільйонів глядачів Євробачення.

Стильна і молодіжна, вона стала уособленням творчих та сміливих українців, які боронять свою землю та творять історію.

Сам Олег не планував робити цю панаму своєю візитівкою. Перший рожевий головний убір репер купив на секунді. Панамка так сподобалася прихильникам гурту, що Псюк вирішив її залишити, як постійний елемент образу, – і не пожалкував.

Тепер рожевий символ красується на марках, ілюстраціях і став модним трендом в Україні та за її межами.

ВІКНА

WORLD PRESS PHOTO

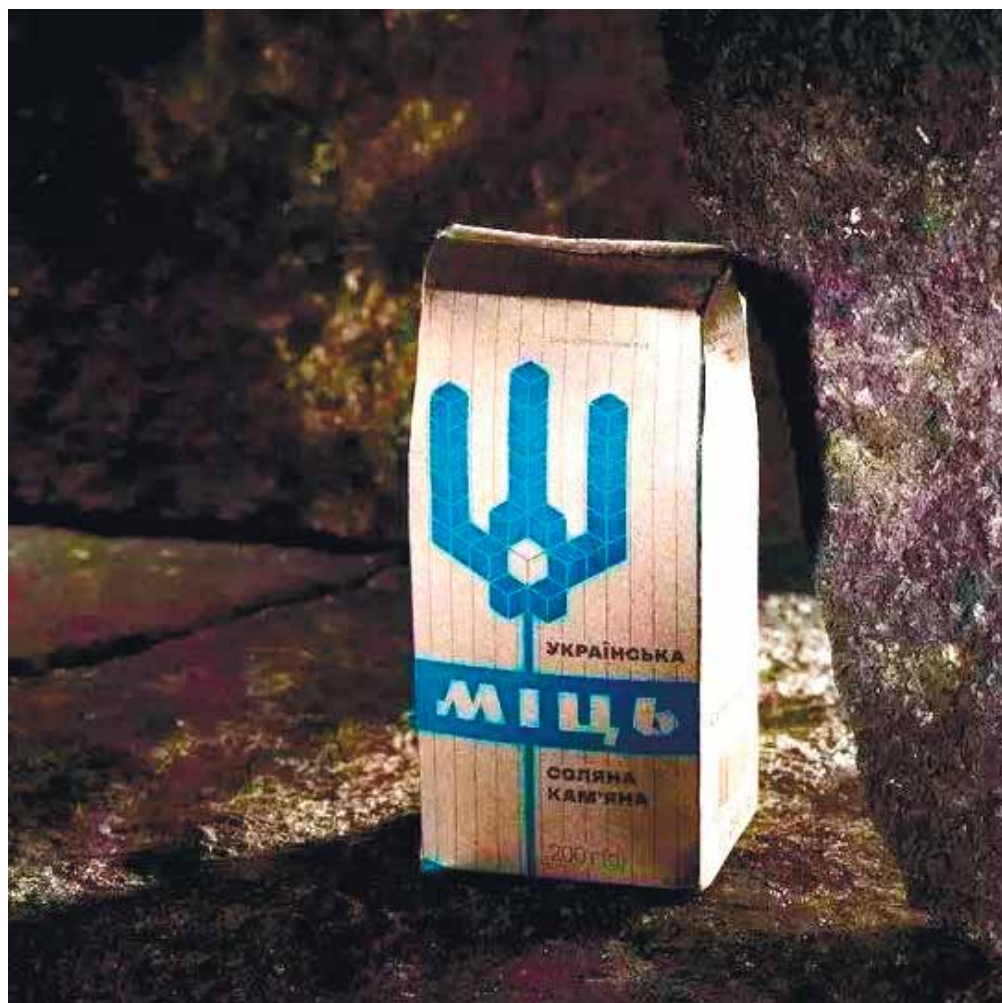
**Mariupol Maternity Hospital Airstrike
2023 PHOTO CONTEST,
WORLD PRESS PHOTO OF THE YEAR
Mariupol Maternity Hospital Airstrike**

STORY BY Evgeniy Maloletka

**Авіаудар по пологовому будинку Маріуполя
ФОТОКОНКУРС 2023 РОКУ,
СВІТОВЕ ФОТО РОКУ
Авіаудар по пологовому будинку Маріуполя**

Автор: Євгеній Малолетка.

Символічне упакування солі «Міць» від «Артемсіль»

© «Артемсіль».

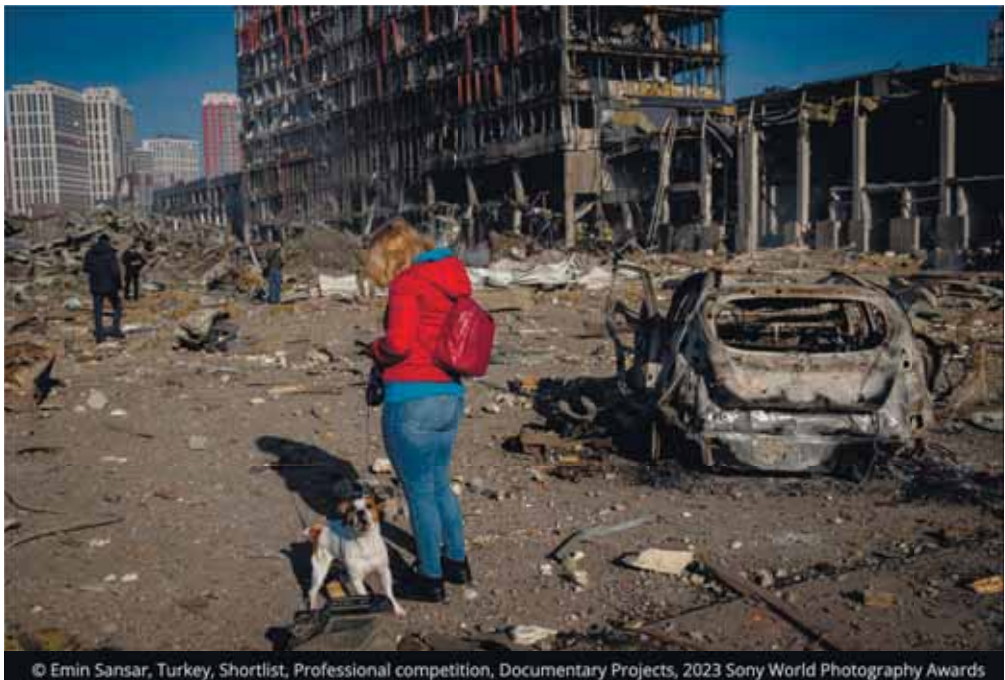
World Photography Organisation

Reflection of War by Emin Sansar

In the first 11 months that passed since Russia invaded its neighbour, Ukraine, the United Nations High Commissioner for Human Rights reported that 6,826 civilians died and 10,769 were injured. It was also estimated that almost eight million Ukrainian citizens had left their country and sought refuge in European countries, while six-and-a-half million people were forcibly displaced within the country as the reality of war was brought to the European continent.

Відображення війни Емін Сансар

Верховний комісар ООН з прав людини повідомив, що за перші 11 місяців, що минули з моменту вторгнення Росії в її сусіда, Україну, загинули 6826 цивільних осіб і 10769 були поранені. Також було підраховано, що майже вісім мільйонів громадян України покинули свою країну та шукали притулку в європейських країнах, а шість з половиною мільйонів людей були вимушено переміщені.

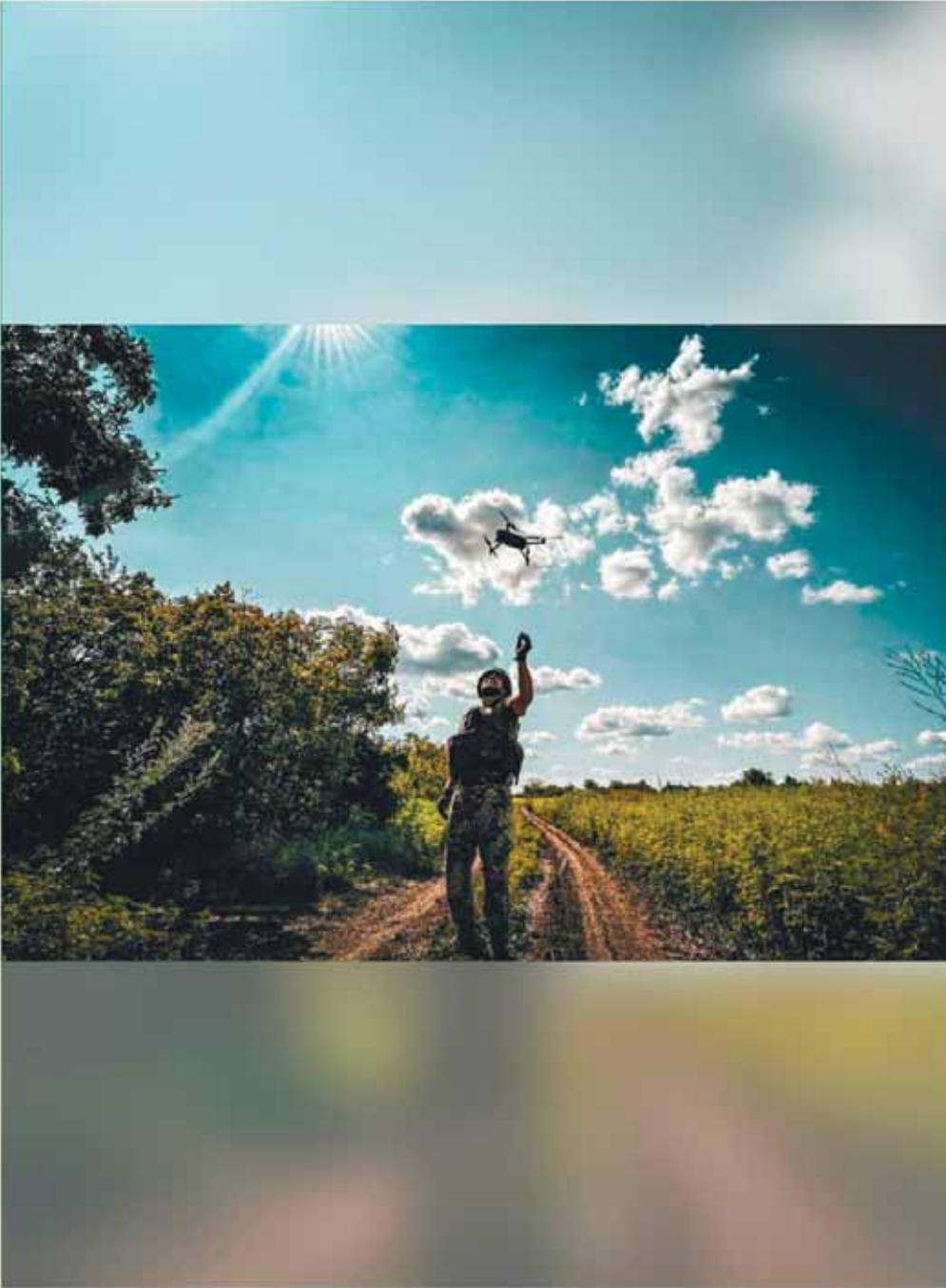

© Emin Sansar, Turkey, Shortlist, Professional competition, Documentary Projects, 2023 Sony World Photography Awards

«Нам потрібно відбудувати сотні міст і сіл, тисячі об'єктів інфраструктури, сотні тисяч будинків. Це дасть свій поштовх економіці. Маємо забути про своє минуле як експортера сировини. Україна перемоги – це країна товарів із високою доданою вартістю. Це країна, у якій регуляції дають змогу розвивати будь-які бізнеси, що є новаторами у своїх галузях, у своїх напрямках, і в якій захищена інтелектуальна власність. Україна перемоги – це країна, яка експортує безпеки, послуг, досвіду, культури та загалом результатів інтелектуальної діяльності, технологічних продуктів більше, ніж будь-якої сировини»

Президент України Володимир Зеленський

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гонцарюк І. В., Рипела Д. В. Україна. Каталог поштових марок (1918–2017). Братислава : DIVARI, 2017. 416 с.
2. Гриценко О. Стріха М. Культурна політика України: короткий історичний огляд та оцінки. URL: http://xyz.org.ua/discussion/history_cult1.html
3. Демідко О. О. Театральне життя Північного Приазов'я (середина XIX–XX ст.: монографія). Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 208 с.
4. Закон України «Про культуру». Із змінами, внесеними згідно із Законами України 2011–2021 рр. / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 31, ст. 246.
5. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 року № 1933-XII.
6. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 року № 389-VIII.
7. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року N 2102-IX.
8. Історія української культури (підручник) / В. А. Качкан, О. Б. Величко та ін. 3-є вид., випр. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2016. 368 с.
9. Історія української культури: термінологічний словник / Уклад. С. О. Костилова. К.: НТУУ «КПІ», 2010. 60 с.
10. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 168 с.
11. Історія української культури. Курс лекцій за напрямом підготовки студентів всіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання МДУ / Укл.: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Ліра-К, 2021. 233 с.
12. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч.І. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 320 с.
13. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Ч.ІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 292 с.
14. Історія української культури. Практикум для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання МДУ / Укл.: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. – Київ: Ліра-К, 2021. – 138 с.
15. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура XX–початку XXI століть. Кн. 2. Українська культура кінця XX–початку XXI століть / Голов. ред. Б. Є. Патон. К.: Наукова думка, 2011. 1032 с.: іл.
16. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура XX–початку XXI століть. Кн. 3. Культура та розвиток науки і технологій в Україні / Голов. ред. Б. Є. Патон. К.: Наукова думка, 2012. 949 с.: іл.
17. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура XX–початку XXI століть. Кн. 4. Проблеми функціонування, збереження і розвитку культури в Україні / Голов. ред. Б. Є. Патон. К.: Наукова думка, 2013. 943 с.: іл.

18. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141
19. Культурне відродження в Україні / За ред. Т.О. Сілаєвої. Львів: Астериск, 1993. 187 с.
20. Марки. Укрпошта: веб-сайт. URL: <http://pm.ukrposhta.ua/nishop.php?act=FAF8E4410B668403&id=1>
21. Міністерство культури та інформаційної політики: внаслідок російської агресії об'єкти культурної спадщини мають такі ушкодження, яких Україна не бачила з часів Другої світової війни. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7348.html>
22. Музеезнавство. Курс лекцій / укл. Ю. М. Нікольченко. Маріуполь: МДУ, 2020. 133 с.
23. Нікольченко Ю. М. Збереження історико-культурних пам'яток України. Курс лекцій. Маріуполь: МДУ, 2019. 104 с.
24. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
25. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.: «АртЕк», 1998. 728 с.: іл.
26. Процюк С. У полоні літературної молодості. Хвиля Десни. 2021. Доступно : <https://hvilya.com/news/culture/u-poloni-literaturnoyi-molodosti.html> (дата звернення: 06.05.2023).
27. Сабадаш Ю. С., Нікольченко Ю. М. Історія української культури. Курс лекцій для іноземних студентів. Маріуполь: МДУ, 2019. 151 с.
28. Серія марок України «Русській воєнний корабль, іді...!» URL: <https://bomarka.com/russkiy-voennyy-korabl-idi-...-56504/>
29. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія / За заг ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019, 308 с.
30. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики / За заг ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022, 432 с.
31. Феномен культури постглобалізму: Збірка наукових матеріалів, III Міжнародна наук.-практ. конф., м. Київ, Маріупольський державний університет, 22 листопада 2022 р. Київ : МДУ, 2022. 107 с.

ВИКОРИСТАНІ САЙТИ

1. <https://arts.gov.ua/>
2. <https://berestechko.org/>
3. <https://gazeta.ua/articles/culture/>
4. <https://mkip.gov.ua/>
5. <https://uk.wikipedia.org/>
6. <https://vogue.ua/>
7. <https://www.rada.gov.ua/>
8. <https://www.wikiart.org/>
9. <https://www.ukrinform.ua/>

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Авангардизм – узагальноючий термін для позначення новаторських напрямів у художній культурі ХХ ст., для яких характерний пошук нових, нетрадиційних засобів вираження.

Автохтонність (від грецької «аутос – сам, хтонес – земля») – належність людей за походженням до певної території.

Адаптація культурна – пристосування людини та людських спільнот до життя в оточуючому їм світі шляхом створення та використання культури як штучного (неприродного) утворення через зміну навколишнього середовища та себе у ставленні до неї відповідно до життєвих потреб.

Акультурація – термін виник у 1930-х рр. у США; ним визначаються процеси взаємовпливу культур, у результаті чого культура одного народу повністю або частково сприймає культуру іншого народу.

Аксіологія – вчення про цінності. Окрема філософська дисципліна, яка вивчає ціннісне ставлення людини до світу – етичне, естетичне, релігійне тощо.

Акт проголошення незалежності України – політико-правовий документ, ухвалений позачерговою сесією Верховної Ради УРСР 24 серпня 1991 р., яким проголошено незалежність України та створення самостійної української держави — України. Разом із цим Актом, 24 серпня 1991 р. була прийнята Постанова Верховної ради УРСР «Про проголошення незалежності України».

Акціонізм – один із проявів мистецького авангарду, модернізму, неоавангарду. Цим терміном позначаються різноманітні дії у просторі та часі («гепенінг», «перформанс» та ін.).

Альманах – неперіодична літературна збірка творів різних авторів.

Андеграунд – нелегальне, яке не підтримується або навіть переслідується офіційною владою явище художньої культури.

Апокриф – твір християнської літератури і фольклору, який не визнаний церквою канонічним і заборонений нею.

Археологічна культура – група споріднених пам'яток одного відрізка часу і певної території.

Археологія – вивчення минулого на підставі матеріальних залишків діяльності людини.

Архетип – прообраз, початкова форма, зразок, модель культурно значущої дії, що передається від покоління до покоління на несвідомому рівні.

Асиміляція культурна – повне або часткове поглинання культури одного, зазвичай, менш цивілізованого і більш «слабкого» народу іноземною культурою, найчастіше шляхом завоювання.

Альтернативні культури – складні культурні утворення, так звані нові культури, що протиставляються традиційній, домінуючій культурі в суспільстві як щось більш перспективне, як рятівна альтернатива.

«Аполлонійська» культура (за Ф. Ніцше) – поняття, запропоноване Ф. Ніцше для характеристики двох початків у бутті культури, наявність яких він убачав в образах Аполлона і Діоніса. «Аполлонійська» культура – світле, раціональне начало; «діонісійська» культура – темне, хаотичне, ірраціональне начало.

Афірмативна культура (за Г. Маркузе) – поняття увів у 1930-х рр. німецько-американський філософ Герберт Маркузе (1898–1979), який розумів афірмативну культуру

як культуру буржуазної епохи, яка рухається до виділення з цивілізації розумового і духовного світу як незалежної вищої сфери стосовно цивілізації.

Артефакт – будь-який штучно створений об'єкт, який має як певні фізичні характеристики, так може мати і знаковий або символічний зміст.

Великодержавний шовінізм – різновид націоналізму одного народу, який у процесі історичного розвитку був або став панівним та реакційним у багатонаціональній країні.

Венеціанська бісенале – фестиваль сучасного мистецтва, який проводиться у Венеції з 1895 р. раз на два роки.

«Виклик-і-відповідь» (за А. Тойнбі) – один із законів, сформульованих англійським культурологом та істориком Арнольдом Тойнбі. За допомогою цього закону визначається динаміка цивілізації, розвиток якої відбувається за несприятливих умов. Сприятливі умови є ворожими для розвитку цивілізації.

Вербальні знакові системи – одна з найбільш важливих знакових систем. Поліструктурна, розгалужена, ієрархічна, багаторівнева організація знаків. Будь-яка мова – це історично складена знакова система, яка створює основу всієї культури того чи іншого народу.

Відеоарт – напрям у медіамистецтві, який використовує для вираження мистецької концепції можливості відеотехніки, комп'ютерної та телевізійної техніки. Основні риси відеоарту: спектакулярна візуальність, ненаративність, підкреслена суб'єктивність світосприйняття.

Віртуальна культура – штучно створене комп'ютерними засобами середовище, до якого можна входити, спостерігати трансформації та вступати в контакти зі штучними персонажами. Створені в результаті морфінга (перетворення одного об'єкта на інший шляхом поступової трансформації), трансформери свідчать про антиієрархічну невідзначеність віртуальних естетичних об'єктів.

Галерея – приміщення для експонування творів мистецтва та проведення різноманітних мистецьких заходів. Центрами культурного життя в УАБС НБУ є галерея мистецтв «Академічна» та галерея актуального мистецтва «Академ-арт».

Герменевтика – мистецтво тлумачення, пояснення класичних текстів. Учення про принципи їхньої інтерпретації.

Гравюра – вид графіки, у якому зображення є друкованим відбитком із малюнка, виконаного художником-гравером на спеціально підготовленій друкарській формі.

Графіка – вид образотворчого мистецтва, основним зображальним засобом якого є малянок, виконаний на папері за допомогою пензля, олівців, пера тощо.

«Дегуманізація мистецтва» (за Х. Ортегою-і-Гассетом) – праця іспанського філософа Хосе Ортегі-і-Гассета (1883-1955), написана в 1925 р., у якій розглядається природа нового мистецтва, якому притаманні тенденції до дегуманізації мистецтва. У новому живописі відхід від натурального відводить від «олюдненого» сюжету в протилежний бік, а естетична насолода відбувається завдяки перемозі над «людським».

Декаданс – загальна назва кризових, занепадницьких, песимістичних, деструктивних настроїв у мистецтві. Декаданс – певне світосприйняття, духовний стан.

Державна мова – визнана законом офіційна мова в державі, яка є обов'язковою для державної адміністрації, суду та всіх рівнів освіти.

Дисидентство – морально-політична опозиція до існуючого державного (політичного) ладу, панівних у суспільстві ідей та цінностей.

Діаспора – добровільне або примусове розсіяння, розпорошення, розселення по різних країнах народу за межами батьківщини.

Драма – п'єса з гострим конфліктом соціального або побутового характеру, який розвивається в постійній напрузі.

Духовна культура – культурні форми, які орієнтовані на вироблення знань і моральних цінностей: міфологія, релігія, мистецтво, наука. Її особливостями є неутилітарність, свобода творчості, особливий духовний світ, багатший за реальний світ.

Елітарна культура – поняття в культурології, протилежне поняттю «масової культури». Концепція елітарної культури стверджує необхідність існування в суспільстві особливої верстви – еліти, яка виконує специфічні соціальні та культурні функції.

Ентелехія культури – термін, який був уведений у філософію Аристотелем. Цей термін вживався для з'ясування процесів, які відбуваються в ході діалогу культур.

Естетика – філософське вчення про прекрасне, художнє освоєння дійсності.

Етнос – історично сформована стійка єдність людей, культурна спільність якої зумовлює єдність психічного самовідчуття.

Етногенез – тривалий процес утворення й розвитку племені, народу, нації.

Етикет – норми поведінки, порядок дій і правил, стосунків і принципів, які утворюють сукупність усвідомлених і конкретизованих стосовно того чи іншого суспільства норм загальнолюдської моралі.

Етнографія – наукова дисципліна, що вивчає народ і його творчість.

Європоцентризм – культурно-філософська настанова, за допомогою якої доводиться культурна винятковість, заснована на ідеї переважання цінності європейської культури.

Живопис – вид образотворчого мистецтва, художнє відображення видимого світу фарбами на будь-якій поверхні. Відповідно до призначення творів живопис поділяється на монументальний, станковий, театральньо-декоративний та мініатюру. Монументальний живопис був провідним у мистецтві Київської Русі.

Знак у культурі – фіксована в об'єктивованій формі (предметній, інтонаційній, жестовій) схожість між речами, ситуаціями, переживаннями. Знак виконує функцію вказівки на зовнішню та внутрішню схожість порівнюваних об'єктів культури, не має прямої схожості з визначенням.

Ідеологізація культури – прагнення влади поставити культуру на службу певним соціальним групам, класам та іншим спільнотам.

Інтертекстуальність (за Ю. Крістевою) – термін для визначення спектру міжтекстуальних відношень. Будь-який текст є частиною широкого культурного тексту.

Кінетичне мистецтво – напрям у західному мистецтві 50–60-х рр. ХХ ст., що характеризується створенням об'єктів і конструкцій, які приводяться в рух за допомогою струму, вітру тощо.

Кітч – специфічне явище, яке належить до найнижчих прошарків масової культури; синонім стереотипного псевдомистецтва, позбавленого художньо-естетичної цінності.

Класифікація знаків (за Ч. Пірсом) – іконічні знаки – план вираження яких схожий на план змісту; конвенціональні – план вираження яких не має нічого спільного з планом змісту; індексальні – план змісту яких пов'язаний з планом вираження.

Конструктивізм – течія в мистецтві початку ХХ ст. Конструктивісти зводили композицію до простої естетичної конструкції. Завдяки цьому архітектура перетворювалася на функціональне проектування і будівництво, а художньо-образне мислення – на дизайн.

Контркультура – субкультура, норми і цінності якої вступають у суперечку з панівною культурою. Загальне визначення різнорідних поглядів, форм поведінки та ідеалів,

притаманних групам молоді й інтелігенції, які заперечують загальноприйняті цінності суспільства.

Культура – універсум штучних об'єктів (ідеальних і матеріальних предметів); об'єктивованих дій і відношень, створений людством у процесі засвоєння природи, а також має структурні, функціональні та динамічні закономірності.

Культура андеграунда – підпільна, нелегальна культурницька організація або рух, а також напрямки в мистецтві, які переслідуються офіційною владою. Інколи – «підпільне мистецтво».

«Культура як гра» (за Й. Гейзінгоу) – основний постулат теорії голландського культуролога Йоганна Гейзінги (1872–1945), викладеної в книзі «Людина, яка грає» (1938). Ключова думка цього дослідження – провідне значення гри у виникненні та розвитку культури. Сходження до вищих форм культури тісно пов'язане з ігровими інстинктами, які притаманні людській природі.

Культурна ідентифікація – самовизначення людини всередині конкретної культури.

Культурна система – термін, який пояснює стан культури, що проявляється в об'єднанні всіх її елементів, які знаходяться у стосунках і зв'язках одне з одним, у певній цілісності та єдності.

Культурний ареал – географічний район, усередині якого в різних культурах виявляється схожість головних рис.

Культурний патерн – структурні взірці культури, стереотипи поведінки, що склалися в межах певної культури; стійка конфігурація зав'язків людей одне з одним, предметним і природним середовищем.

Культурний шок – первісна, початкова реакція індивідуальної або групової свідомості на становлення індивіда або групи з іншою культурною реальністю.

Культурна спадщина – сукупність усіх культурних матеріальних і духовних досягнень певного суспільства, його історичний досвід, який зберігається в арсеналі людської пам'яті, витримавши випробування часом, і передається наступним поколінням як щось цінне.

Культурна традиція – елементи цілісного багатовікового процесу розвитку культури, які історично відтворюються протягом довгого часу або в різних типах культур.

«Культурний лаг» (за У. Огборном) – поняття, яке описує ситуацію, коли одна частина культури змінюється швидше, а інші – повільніше. Ціннісний світ людини, на думку У. Огборна, не встигає пристосуватися до швидких змін матеріальної сфери. Особливо це стосується молоді, духовний світ якої не збагачується так швидко, як матеріальний.

Культурогенез – один з видів соціальної та історичної динаміки культури, що полягає в породженні нових культурних форм та їхній інтеграції в існуючі культурні системи, а також у формуванні нових культурних систем і конфігурацій. Вчення про походження культури.

Культурознавство – опис досягнень культури. Галузь знання, що становить підґрунтя культурології.

Культурологія – гуманітарна наука про найбільш загальні закони розвитку і функціонування культури.

Ленд-арт – твори (артефакти або акції), які створені в природному середовищі, за умов, що останнє складає вагому семантичну та структурно-композиційну частину.

Мальовки – українські народні картини.

Маргінальна культура – культура, яка виникає як підсумок конфлікту з суспільними нормами та є вираженням специфічних стосунків із існуючим суспільним ладом; протиставляє домінуючій культурі власні, неструктуровані цінності та ознаки. Або – культура, яка виникла в результаті міграції населення, яке вимушене дотримуватися традицій двох різних культур.

Масова культура – такий вид культурної традиції, який виробляється у великих обсягах. Це культура повсякденного життя, що надається широкій аудиторії засобами масової інформації та комунікації.

Матеріальна культура – усі матеріальні предмети, створені людиною, а також винаходи та технології. До матеріальної культури входять наступні сфери життєдіяльності людини: культура праці, культура побуту, культура проживання тощо.

Менталітет – глибинний рівень колективної та індивідуальної свідомості; прагнення, нахили, орієнтири людей, у яких виявляються національний характер, загально визнані цінності, суспільна психологія; світосприймання, світовідчуття, бачення себе у світі.

Метакультура – має позаєтнічний характер і вміщує різні, але схожі за деякими загальними параметрами культури. Як підстава для єдності можуть слугувати мова, природні умови, релігія.

Мистецтво – форма культури, що виявляє творчий потенціал особистості та слугує історичним способом задоволення її естетичних потреб; художня творчість та інші види діяльності людини, що об'єднуються як художньо-образні форми відображення дійсності.

Мініатюра – твір образотворчого мистецтва невеликого за розміром. Використовувалася у вигляді книжкової ілюстрації.

Міф – світогляд родового і ранньокласового суспільства, у якому були одухотворені та персоніфіковані природні сили і соціальні явища.

Міфологема у культурі – термін, який отримав розповсюдження в ХХ ст. у зв'язку з активізацією інтересу до міфу в культурології. У творчості відбувається свідоме запозичення міфологічних мотивів і перенесення їх у світ сучасної художньої культури та інших мистецтв.

Мови культури – знакові системи, у яких і за допомогою яких виражаються різноманітні ціннісні змісти та забезпечується культурне й міжкультурне спілкування, збереження і трансляція цінностей культури.

Модерн (стиль модерн) – період розвитку європейського мистецтва на межі ХІХ–ХХ ст. Головним змістом модерну було прагнення художника протиставити свою творчість історизму та еkleктизму. Це не один стиль, а декілька різноманітних стилів і течій.

Модернізм – загальне визначення художніх тенденцій, течій, шкіл, діяльності окремих майстрів ХХ ст., які розривають із традиціями мистецтва, і які вважали формальний експеримент засадами свого творчого методу.

Мораль – система норм, правил, цінностей, ідеалів, поведінки як окремих людей, так і соціальних груп у суспільстві.

Народна культура – створюється в повсякденній трудовій діяльності народних мас на основі багатого життєвого досвіду, накопиченого століттями.

Національна культура – сукупність загальних і спеціалізованих галузей і здобутків культури певної національної спільноти, вияв специфіки того чи іншого етносу у сфері культурного надбання. Вірування, цінності, символи, норми та взірці поведінки, що характеризують людську спільноту в тій чи іншій країні.

Національна свідомість – усвідомлення народом своєї спільності, національної своєрідності; усвідомлення людиною приналежності до певного народу, його культури, мови, усвідомлення свого місця у світовій цивілізації.

Неокласицизм – художні течії другої пол. XIX–поч. XX ст., що ґрунтувалися на класичних традиціях античного мистецтва, епохи Відродження та Класицизму.

Неостилі – загальна назва стилів, історичних стилізацій, штучне відтворення історичних стилів минулого в наступні епохи.

Ноосфера (за В. Вернадським) – верхній шар земної кулі, втягнутий у розумову діяльність людини.

Обряд – виконання людьми символічно-умовних дій, якими супроводжуються певні події життя людини, календарні свята, окремі трудові процеси.

Онтологія культури – розділ культурології, що вивчає буття культури.

Опера – музично-драматичний твір, у якому об'єднано інструментальну музику з вокальною, текст і образотворче мистецтво; призначений для виконання в театрі.

«Осьовий час» (за К. Ясперсом) – одне з ключових понять у культурологічному світогляді німецького культуролога Карла Ясперса. Під «осьовим часом» він розумів епоху від 800 до 200 рр. до н.е., у якій визначилися масштаби і питання всього наступного розвитку світової цивілізації. З «осьового часу» починається єдність людської історії.

Пасіонарність (за Л. Гумільовим) – термін, який введений до наукового вжитку російським істориком Л. Гумільовим (1912–1992). Основою є висока цілеспрямованість окремих індивідумів, здатних до самопожертви заради реальної та ілюзорної мети щодо її реалізації. Пасіонарність знаходиться пілставою для будь-яких справ, що залишають свої сліди в історії.

Пейзаж – жанр образотворчого мистецтва, у якому основним об'єктом зображення є природа.

Перформанс – форма сучасного мистецтва, один з різновидів акціонізму, який виник у 1960-х рр. Це вистава, що здійснюється художником згідно зі заздалегідь продуманою концепцією і без акцентування на можливостях акторської техніки.

Петриківський розпис – один із видів українського народного декоративного розпису. Відомий з другої пол. XVIII ст.

Плюралізм – в художній творчості – методологічна позиція, що передбачає самостійне існування багатьох окремих культур та їхнє позитивне сприйняття спільних феноменів.

Політеїзм – віра в багатьох Богів.

Поп-арт – одна із течій у мистецтві модернізму, яка використовує у своїх композиціях реальні побутові предмети, їх естетизує, зводячи у ранг мистецтва випадкові їхні сполучення.

Постмодернізм – термін, за допомогою якого визначаються структурно схожі явища в суспільному житті та культурі індустріально розвинених країн. Характерною особливістю є об'єднання в межах одного твору стилів, образних мотивів і художніх прийомів, запозичених із різних епох, регіонів, субкультур.

Релігія – одна з форм суспільної свідомості, сукупність духовних уявлень, що ґрунтуються на вірі в існування Бога або Богів, а також відповідна поведінка і специфічні дії людини (культ), соціальний інститут культури.

Реді-мейд – течія авангардного мистецтва 1960-х рр., представники якої склали композиції з «готових» речей. В абсурдних сполученнях такі «композиції» символізували прагматизм «суспільства споживання» середини XX ст.

Ритуал – форма символічної поведінки, система дій і мовлення, яка є основним вираженням культових взаємин.

Рок-культура – явище молодіжної субкультури, що виникло у Великій Британії та США в 1960-х рр. навколо року – нового музичного стилю, і яке відображало його нон-конформістський пафос.

Російсько-українська війна, також російська збройна агресія проти України – пряме й опосередковане застосування збройної сили російською федерацією проти суверенітету і територіальної цілісності України:

– російське збройне вторгнення в Крим у лютому-березні 2014 року (з подальшим початком тимчасової окупації півострова Росією 20 лютого 2014);

– війна на сході України (на Донбасі) з квітня 2014 року, яка розпочалася зі створення під прикриттям «народних» виступів спецслужбами російською федерацією терористичних так званих Донецької і Луганської «народних республік» та тривала до початку широкомасштабного вторгнення;

– широкомасштабне вторгнення Росії в Україну з 24 лютого 2022 року. Тимчасово окупованими є Автономна Республіка Крим, частини Донецької, Луганської, Харківської, Херсонської, Запорізької, Миколаївської областей та місто Севастополь.

РУНВіра (Рідна Українська Народна Віра) – відроджена давньоукраїнська релігійна конфесія, що її реставрував на історичному матеріалі давньоукраїнської міфології український історик та етнолог Лев Силенко.

Символат (за Л. Уайтом) – мова, ідеї, моделі поведінки, звичаї, твори і форми мистецтва, знаряддя праці.

Семантика міфу – сакральна історія, продукт народної творчості, колективної фантазії, яка слугує поясненням природного оточення стосунків групи зі світом надприродного або духів, її звичаїв і ритуалів.

Семіосфера (за Ю. Лотманом) – поняття, введене Ю. Лотманом, яке характеризується межами семантичного простору, його структурною неоднорідністю та внутрішнім різноманіттям, що створює структурну ієрархію, складові якої знаходяться в діалогічних відносинах.

Семіотика – наука про знаки та знакові системи, знакову поведінку – лінгвістичну та нелінгвістичну комунікації. Її засновником є Ч. С. Пірс.

Сентименталізм – тенденція мислення, спрямована на виявлення, підсилення емоційної сторони художнього образу, який безпосередньо впливає на почуття людини. Сентименталізм звернений не до розуму, а до почуття.

Символ у культурі – умовний речовий розпізнавальний знак для членів певного суспільства або конкретної соціальної групи.

Симулякр – одне з ключових понять постмодерністської естетики, що займає в ній певне місце, яке в класичних, естетичних системах посідає художній образ. Це образ відсутньої дійсності, гіперреалістичний об'єкт, за яким немає будь-якої реальності; пуста форма, артефакт, заснований лише на власній реальності. За Бодрійяром, симулякр – псевдоріч, яка заміщує «агонізуючу реальність», постреальність через симуляцію, що видає відсутність за присутність.

Соціалістичний реалізм – суспільний та ідеологічний напрямок офіційного мистецтва СРСР у 1934–1991 рр. Штучно створене державною владою явище, яке не було художнім стилем. Із партійних позицій повинен відображати дійсність, головним змістом якої є класова боротьба (Тетяна Яблонська. Хліб. 1949. Державна Третьяковська галерея).

Соціокультурний простір – це сукупність тенденцій, які визначають стан розвитку культури суспільства.

Структуралізм – напрямок у гуманітарному знанні, що сформувався в 1920-ті рр. і пов'язаний з використанням структурного методу, моделювання, елементів семіотики і математизації.

Субкультура – культура груп, об'єднань у межах більш значного культурного об'єднання. Загалом, субкультура – специфічний засіб диференціації розвинених національних і регіональних культур, у яких поряд із основною, класичною тенденцією, існують інші своєрідні культури як за формою, так і за змістом.

Супрематизм – одна із течій абстрактивізму як метод вираження вищої реальності. Засновником супрематизму є К. Малевич – автор програмного твору «Чорний квадрат» (1915). Твори супрематизму є комбінаціями кольорових геометричних фігур (квадрат, коло, прямокутник).

«**Terra incognita**» – перший незалежний часопис в Україні, присвячений винятково сучасному мистецтву. Упродовж 1990-х років висвітлював найважливіші події художнього життя та теоретичні питання.

Типи культури (за П. Сорокіним) – російсько-американський соціолог П. Сорокін виділив 3 типи культур: сенситивний (чуттєвий), ідеаціональний та ідеалістичний. Ідеаціональний тип є одним із типів світової культури, який ґрунтується на принципі надчутливості та надрозумності Бога, Абсолюту або як єдиної реальності та цінності (середньовічна європейська культура, буддійська, брахманська).

Текст у культурології – ключове поняття в герменевтиці, семіотиці та культурології. Це дискурсивна єдність, яка має багатозмістовну структуру і яка сприяє народженню нових змістів. Увесь світ культури сприймається суб'єктом культури як безкінечний текст.

Толерантність – толерантне ставлення до інших, чужих думок, вірувань, політичних уподобань, культур та позицій.

Тоталітаризм – (італ. totalitario — «той, що охоплює усе загалом») — система державно-політичної влади, яка регламентує усі суспільні та приватні сфери життя громадянина. Тоталітаризмом вважається політичне панування, яке вимагає необмеженого керування підлеглими та їхнього повного підкорення поставленим згори політичним цілям. Примусова уніфікація і невблаганна жорстокість тоталітарної влади зазвичай обґрунтовується внутрішніми або зовнішніми загрозами існуванню держави. Тоталітаризм передбачає наявність постаті вождя, диктатуру і терор. Тоталітарний політичний режим є протилежністю демократичної правової держави.

Травестія – один із різновидів бурлескної, гумористичної поезії, у якому твір серйозного або героїчного змісту та відповідної форми переробляється, «перелицьовується» на твір комічного характеру.

Традиції — це конкретні форми прояву звичаїв, звичок, обрядів і ритуалів, поведінки, дій, оцінок, які характеризуються особливою стійкістю та цілеспрямованими зусиллями людей з метою збереження та передачі їх наступним поколінням.

Традиційна культура – передається від покоління до покоління майже в незмінному вигляді шляхом неписьменої та невербальної комунікації. Є характерною для суспільства, яке орієнтується на збереження самобутності, культурної своєрідності.

Трансавангардизм – один із важливих проявів постмодернізму у візуальному мистецтві. За теорією А. Б. Оліві – мистецтво перехідної епохи, реакція на схеми авангарду в усіх його повоєнних версіях. Творам притаманний суб'єктивізм, виразна особистість митця.

Трансавангард український – течія в середині постмодерністського руху, «нова хвиля» українського сучасного мистецтва (кінець 1980-х–початок 1990-х рр.), яка сформувалася майже одночасно з «київським постмодернізмом» і «західноукраїнським постмодернізмом».

Українська культура – сукупність надбань, спосіб сприйняття світу, система мислення та творчості українського народу.

Флешмоб – один із видів акціонізму. Короткочасна (інколи абсурдна) акція з передчасно спланованим організатором сценарієм.

Фольклор – художнє відображення дійсності в словесних, музичних і драматичних формах колективної народної творчості, нерозривно пов'язаний із життям і побутом людини.

Фреска – вид монументального мистецтва. Техніка живопису фарбами по вологому тиньку.

Функції культури – роль і місце, яку виконує і займає культура в житті суспільства: аксіологічна, виховна, інтегративна, комунікативна, світоглядна, нормативна.

Художня культура – сукупність процесів і явищ духовної практичної діяльності, яка створює, розповсюджує та засвоює твори мистецтва і матеріальні предмети, щої мають естетичну цінність.

Цивілізація – у широкому розумінні – синонім культури; у вузькому розумінні – певний рівень розвитку культури класового суспільства, який передбачає наявність державності, писемності, техніки тощо.

Навчальне видання

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
(1991–2023)**

ІЛЮСТРОВАНА ХРЕСТОМАТІЯ
Частина III

За загал. ред. проф. *Ю. С. Сабадаш*

Упорядники:

д. культурол., проф. *Юлія Сабадаш*; к. і. н., доц. *Ольга Демідко*;
доц., заслужений працівник культури України *Юзеф Нікольченко*;
д. філос. н., доцент *Степан Янковський*.

Літературний редактор
к. філол. н., доц. *Марія Нікольченко*

Технічний редактор
Степан Янковський

Керівник видавничого проекту *Віталій Зарицький*
Комп'ютерний дизайн *Володимир Віноградов*
Ілюстрований матеріал наданий упорядниками

Підписано до друку 26.06.2024. Формат 70x100 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 26. Обл.-вид. аркушів – 24,41.
Тираж 300

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net